

Årsrapport 2019

Sparebanken
Møre

Innhold

4	Hovedtall konsern
6	Administrerende direktør – Pådriver for skaperglede
8	Organisasjon og ledelsesstruktur
10	Ledergruppen
12	Datterselskap
14	Styret
16	Årsberetning 2019
33	Eierstyring og selskapsledelse
41	Samfunnsansvar og bærekraft
	REGNSKAP OG NOTER
60	Resultat
62	Balanse
64	Egenkapitaloppstilling
68	Kontantstrømoppstilling
70	1 Regnskapsprinsipper
75	2 Risikostyring
85	3 Kredittrisiko
89	4 Engasjementer fordelt på kundegrupper
91	5 Engasjement fordelt geografisk
92	6 Tap på utlån og garantier
102	7 Misligholdte og tapsutsatte engasjement
104	8 Garantier, trekkfasiliteter og pantstillelser
105	9 Likviditetsrisiko
108	10 Markedsrisiko
109	10.1 Renterisiko
110	10.2 Valutarisiko
113	10.3 Finansielle derivat
117	11 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner
119	12 Verdipapirgjeld
122	13 Klassifikasjon av finansielle instrument
126	14 Finansielle instrument til amortisert kost
128	15 Finansielle instrument til virkelig verdi
133	16 Datterselskap
135	17 Driftssegment
138	18 Andre driftsinntekter
140	19 Driftskostnader ekskl. personal
141	20 Leieavtaler
143	21 Lønn og transaksjoner med nærstående parter
147	22 Pensjon
151	23 Varige driftsmidler
154	24 Immaterielle eiendeler
155	25 Andre eiendeler
156	26 Skatt
159	27 Resultat pr. egenkapitalbevis
160	28 Kapitaldekning
164	29 Egenkapitalbevis og eierstruktur
170	30 Hendelser etter balansedagen
171	Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5
172	Uavhengig revisors beretning
178	Alternative resultatmål – APM

Hovedtall konsern

Resultat

	2019		2018		2017		2016		2015	
	Mill. kroner	%	Mill. kroner	%	Mill. kroner	%	Mill. kroner	%	Mill. kroner	%
Netto renteinntekter	1 314	1,79	1 179	1,70	1 100	1,72	1 082	1,79	1 098	1,89
Netto provisjons- og andre driftsinntekter	219	0,30	207	0,30	194	0,30	182	0,30	193	0,33
Netto avkastning på finansielle investeringer	74	0,10	41	0,06	48	0,08	99	0,16	12	0,02
Sum inntekter	1 607	2,19	1 427	2,06	1 342	2,10	1 363	2,25	1 303	2,24
Sum driftskostnader	646	0,88	607	0,87	590	0,92	586	0,97	561	0,96
Resultat før tap	961	1,31	820	1,19	752	1,18	777	1,28	742	1,28
Tap på utlån, garantier m.v	50	0,07	16	0,02	13	0,02	22	0,04	50	0,09
Resultat før skatt	911	1,24	804	1,17	739	1,16	755	1,24	692	1,19
Skattekostnad	200	0,27	199	0,28	182	0,28	181	0,30	189	0,32
Resultat for regnskapsåret	711	0,97	605	0,89	557	0,88	574	0,94	503	0,87

Balanse

(Mill. kroner)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Forvaltningskapital 3)	74 875	71 040	66 491	61 593	60 120
Gjennomsnittlig forvaltningskapital 3)	73 496	69 373	64 000	60 525	58 113
Utlån til kunder	64 029	60 346	56 867	52 691	51 286
Brutto utlån til personkunder	43 815	41 917	39 817	37 133	34 822
Brutto utlån til næringsliv og offentlig sektor	20 441	18 616	17 168	15 734	16 526
Innskudd fra kunder	36 803	34 414	32 803	32 562	29 389
Innskudd fra personkunder	21 685	20 624	19 688	18 675	17 829
Innskudd fra næringsliv og offentlig sektor	15 118	13 790	13 101	13 877	11 550
Utlånsvekst i % 3)	6,1	6,1	7,9	2,7	4,9
Innskuddsvekst i % 3)	6,9	4,9	0,7	10,8	3,5

Nøkkeltall

	2019	2018	2017	2016	2015
Egenkapitalforrentning 1) 3)	11,7	10,6	10,4	11,6	10,7
Kostnader i prosent av inntekter 3)	40,2	42,5	44,0	43,0	43,0
Tap i % av utlån 1.1. 3)	0,08	0,03	0,02	0,04	0,10
Brutto tapsutsatte engasjement i % av utlån/garantier	1,48	0,62	0,57	1,12	0,47
Netto tapsutsatte engasjement i % av utlån/garantier	1,12	0,42	0,40	0,98	0,32
Innskuddsdekning i % 3)	57,5	57,0	57,7	61,8	57,3
Likviditetsindikator (Liquidity Coverage Ratio - LCR)	165	158	159	91	123
Ansvarlig kapital i %	21,5	19,6	18,4	18,6	18,1
Kjernekapital i %	19,3	17,6	16,8	17,0	16,6
Ren kjernekapital i %	17,4	16,0	15,0	14,6	14,1
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio, LR)	8,0	8,1	8,2	8,5	8,0
Årsverk	357	361	359	378	388
Egenkapitalbevis:					
Resultat per egenkapitalbevis (konsern) (kroner) 2)	34,50	29,60	27,70	28,80	25,25
Resultat per egenkapitalbevis (morbank) (kroner) 2)	32,00	28,35	27,00	29,85	25,70
Utbytte per egenkapitalbevis (kroner)	17,50	15,50	14,00	14,00	11,50
Egenkapitalbevisbrøken i % 1.1. (morbank)	49,6	49,6	49,6	49,6	49,6
Kurs på Oslo Børs	317	283	262	254	188
Bokført egenkapital pr EKB (konsern, inkl. avsatt utbytte)	320	303	289	275	257
Pris/Bokført verdi (P/B) (konsern) 3)	0,99	0,93	0,91	0,93	0,73

1) Beregnet med utgangspunkt i andel av resultatet som tilfaller egenkapitaleierne.

2) Beregnet med utgangspunkt i egenkapitalbeviserens andel (49,6 %) av årets resultat som tilfaller egenkapitaleierne.

3) Definert som alternativt resultatmål (APM), se vedlegg til årsrapport.

Trond Lars Nydal

Administrerende direktør

Pådriver for skaperglede

Vi i Sparebanken Møre er stolte av å høre til på Nordvestlandet, midt blant skaperglede, pågangsmot og en imponerende omstillingsevne. Området vårt gir oss muligheter – men også ansvar.

Hver dag er vi i kontakt med hundrevis av mennesker fra regionen vår, og hver dag lar vi oss imponere av engasjementet blant menneskene som bor her. Evnen til å skape noe nytt har gjennom alle tider vært en dypt forankret del av kulturen vår, og en viktig driver i både medgang og motgang.

Vil utvikle Nordvestlandet

Som den største banken på Nordvestlandet har vi kraft til å bidra til denne skaperkulturen, og dermed også verdiskapningen i regionen vår. Det gir oss muligheter som vi tar på største alvor. I 2019 etablerte vi en ny visjon som legger føringer for bankens strategi for årene som kommer: Sparebanken Møre skal være den fremste pådriveren for skaperglede på Nordvestlandet. Hver dag.

Visjonen forplikter oss til å stimulere til økt vekst i næringslivet, til nyskaping og gründerglede. Vi skal bidra til at menneskene her kan skape seg et hjem og en framtid med sunn økonomi. Vi skal legge til rette for trivsel, tilflytting og livskvalitet, og vi skal dyrke samhold og samarbeid som gir positive ringvirkninger for området vårt.

Dialog med omgivelsene

Det er imidlertid flere forutsetninger som må ligge til grunn om vi skal lykkes med visjonen vår. Helt avgjørende er det at banken har et solid økonomisk fundament. Det er derfor gledelig å nok en gang kunne legge fram et sterkt årsresultat som er tuftet på lønnsomhet, effektivitet og soliditet. Dette skaper trygghet og muligheter for både samfunnet og menneskene som bor her.

Verdiskaping er også avhengig av kunnskap, samarbeid og utvikling. Dette er områder vi jobber kontinuerlig med, både internt i banken og i omgivelsene våre. I løpet av året som har gått har vi vært både pådriver for og deltaker på flere møteplasser hvor relasjoner har blitt styrket og ideer blitt skapt. Vi har delt av vår egen kunnskap, samtidig som vi har hentet nyttig og viktig påfyll fra omgivelsene våre. For en bank som lever av å være rådgiver, pådriver og støttespiller er det helt avgjørende å lytte til tilbakemeldinger fra dem vi er til for.

Vi fikk en god bekreftelse på at vi utvikler oss i riktig retning da den årlige servicekvalitets-undersøkelsen vår viste rekordscore for 2019. Aldri før har kundetilfredsheten blitt målt høyere i Sparebanken Møre, hverken blant privatkunder eller næringslivskunder. I tillegg gikk bankens Kundeservice helt til topps i kåringen av landets beste kundeservice i kategorien bank.

Et aktivt år

Det er motiverende å få bekreftelser på at de grepene vi gjør for å skape gode kundeopplevelser og ruste banken for fremtiden gir resultater. 2019 var et aktivt år i så måte, hvor vi gjennomførte en rekke prosjekter som virkelig viste kraften som finnes i kompetansemiljøet og kulturen som vi kaller «Team Møre».

Alt kan ikke nevnes her, men eksempler er nye digitale løsninger, brukervennlige tjenester og grep som har gjort bankhverdagen enklere for kundene. Spesielt styrket vi tilbudet vårt overfor små og mellomstore bedrifter, og ser nå effekt gjennom økt vekst i dette kundesegmentet. Da analyseselskapet Cicero nylig kåret beste nettsted for SMB-bedrifter, var det Sparebanken Møre som stakk av med seieren.

Vi styrket kort-tilbudet vårt med kredittkort fra Mastercard, og vi lanserte også ny og framtidsrettet visuell profil. Her synes jeg vi lyktes godt med å ta vare på en lang og stolt historie, samtidig som vi oppdaterte uttrykket og sikret tilpasning til digitale kundeflater. Ikke minst var vi gjennom hele fjoråret en betydelig faglig og økonomisk bidragsyter til tiltak som fremmer utvikling av en bærekraftig region.

Bærekraftig utvikling

I 2019 inngikk vi partnerskap med det regionale klyngenettverket NCE iKuben som skal hjelpe bedrifter med innovasjon, omstilling til ny teknologi og bærekraft. Vi var også med som partner da Ålesund kommune signerte intensjonsavtale med FN om å etablere et senter for bærekraftig byutvikling – det andre på verdensbasis.

Vi bidro til økonomiopplæring av skoleelever og forskning på marine ressurser, og vi stimulerte til gründerskap og nyskaping gjennom kompetansereisen Næringsteft. At over 80 gründere meldte seg på med sin idé når konseptet gjennomføres for 3. år på rad, er utvilsomt en bekreftelse på skaperkraften som finnes i området vårt.

I tiden som kommer står både Norge og verdenssamfunnet overfor en betydelig omstilling for å nå klimamålene for 2030. Som regional sparebank har vi påvirkningskraft, både gjennom prosjektene vi engasjerer oss i, men også gjennom ordinær bankdrift. Vi skal ta vår del av ansvaret for en felles framtid, og i 2019 integrerte vi bærekraft i bankens overordnede strategi for de neste årene. Vi forpliktet oss også til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift, og vil fortsette arbeidet med full styrke også i 2020 – både i og utenfor banken.

Utsiktene framover

Bankens oppdaterte analyse for utsiktene framover viser en moderat produktionsvekst i fylket i tiden som kommer. Årsaken er lave renter, en svak kronekurs og vekst i eksportmarkeder. Vi forventer fortsatt god aktivitet innenfor våre hovednæringer, og trolig vil arbeidsledigheten holde et lavt nivå også inneværende år.

Jeg ser fram til å fortsette arbeidet med å utvikle banken i 2020. Vi har tro på modellen vår, og vi har tro på regionen. Bransjen vår bærer framtidens løsninger i seg, men vi må være i stand til å identifisere og forvalte dem på best mulig måte. Det krever et sterkt fagmiljø som preges av kompetansedeling, samarbeid og utvikling – og det har vi i Sparebanken Møre. Når vi i tillegg har et omstillingsdyktig og fremoverlent lokalt næringsliv, er det grunn til optimisme for tiden som kommer.

På Nordvestlandet finnes verdiene som skaper verdier, og det er dette som skal drive oss. Hver eneste dag.

Trond Lars Nydal
adm. direktør

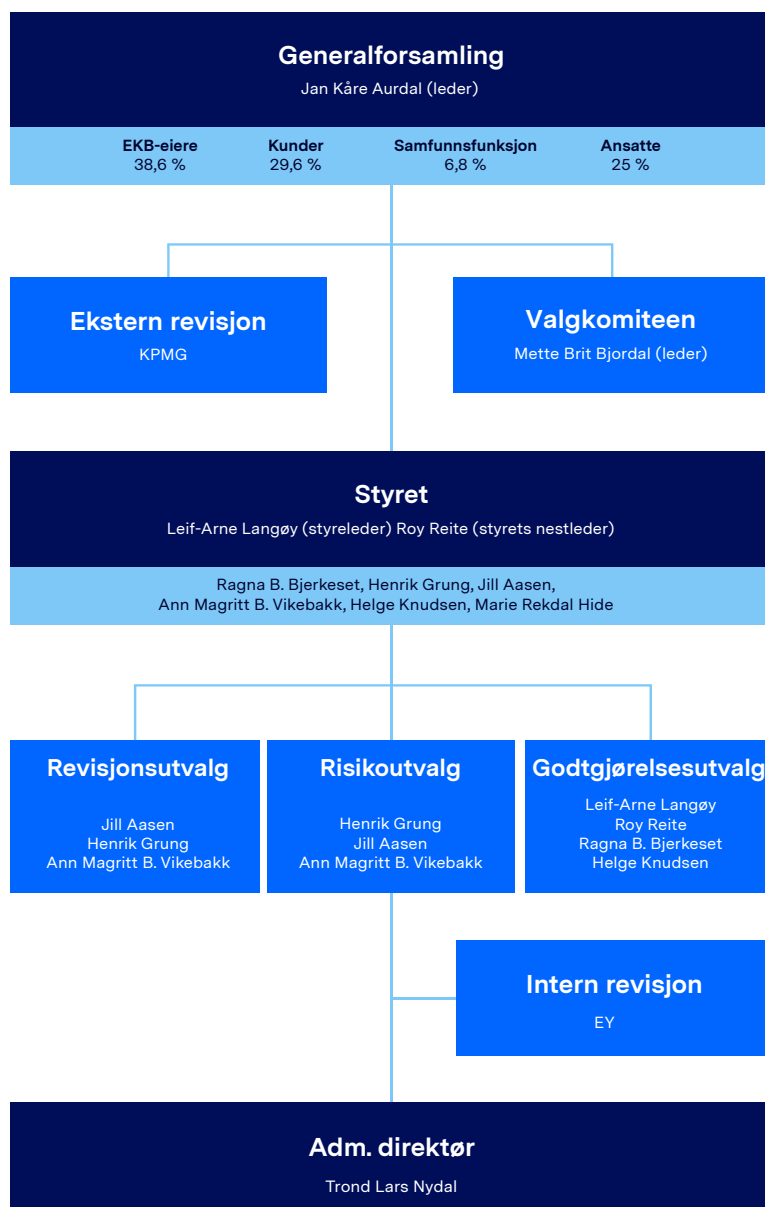
Organisasjon og ledelsesstruktur

Sparebanken Møre har definert sitt primære geografiske virkeområde til Nordvestlandet. Banken er det ledende finanshuset i regionen med 28 kontor i Møre og Romsdal.

Sparebanken Møres generalforsamling er bankens øverste organ. Hovedoppgavene til generalforsamlingen er å fastsette resultatregnskapet og balansen, og velge et styre på 8 medlemmer.

Generalforsamlingen har 44 medlemmer med 14 varamedlemmer. Den er sammensatt av fire grupperinger med følgende fordeling:

- 13 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant bankens kunder
- 17 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant eierne av egenkapitalbevis
- 11 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant de ansatte
- 3 medlemmer og 2 varamedlemmer, velges av generalforsamlingen til å representere samfunnsfunksjonen

Administrerende direktørs ledergruppe er sammensatt av lederne for seksjoner, divisjon Næringslivsmarked og divisjon Personmarked.

Leder divisjon Personmarked har ansvar for utvikling og vedlikehold av bankens personkondekonsept. I alt 28 kontor ivaretar bankens kunderettede virksomhet. Hver personmarkedsavdeling ledes av en banksjef som rapporterer til divisjonslederen, som igjen rapporterer direkte til administrerende direktør.

Leder divisjon Næringslivsmarked har ansvar for utvikling og vedlikehold av bankens næringslivskonsept. Divisjon Næringslivsmarked består av Næringsliv Sunnmøre, Næringsliv Romsdal og Nordmøre og Næringsliv Søre Sunnmøre. Næringsliv Sunnmøre er igjen organisert i 6 bransjeavdelinger (marin, offshore & supply, industri, eiendom, handel & tjenesteyting og SMB). Lederne for disse enhetene rapporterer til divisjonslederen, som igjen rapporterer til administrerende direktør.

Oppgavene og ansvaret i Sparebanken Møres daglige drift er fordelt slik at ressursbruken i kontornettet i utstrakt grad er prioritert direkte til kunderettede aktiviteter. Øvrige oppgaver skal i størst mulig grad ivaretas av det sentrale støtteapparatet, som i organisasjonen består av sju seksjoner. Seksjonene ledes av en seksjonsbanksjef som rapporterer direkte til administrerende direktør.

For å oppnå en effektiv kommunikasjons- og beslutningsprosess er ledergrupper det grunnleggende elementet i Sparebanken Møres ledelsesstruktur. Leder divisjon Personmarked, leder divisjon Næringslivsmarked og seksjonsbanksjefene danner egne ledergrupper sammen med sine respektive avdelingsledere.

Styret ansetter divisjonsleder for Personmarked og Næringslivsmarked, samt seksjonsbanksjefene. Adm. direktør setter sammen bankens toppledergruppe.

Ledergruppen

Administrerende direktørs ledergruppe er sammensatt av lederne for seksjoner, divisjon næringslivsmarked og divisjon personmarked.

Trond Lars Nydal

Født: 1970 | EKB: 6.877

Administrerende direktør fra april 2017. Tidligere leder for divisjon Personmarked. Ansatt i Sparebanken Møre i 1997. Han har hatt flere ledende stillinger i banken, som blant annet regionbanksjef og personalsjef. Nydal har vært medlem av bankens ledergruppe siden 2003. Siviløkonom fra NHH.

Terje Krøvel

Født: 1959 | EKB: 5.198

Leder divisjon Næringslivsmarked fra 01.10.17. Tidligere banksjef Næringsliv Sunnmøre. Ansatt i Sparebanken Møre i 1983. Har hatt ledende stillinger innenfor ulike bransjegrupper i banken, har vært regionbanksjef Næringsliv for Ålesund og Sula region. Økonomi og administrasjon ved M&R Distriktshøyskole (1983).

Elisabeth Blomvik

Født: 1978 EKB: 808

Leder divisjon Personmarked fra 17.07.17. Tidligere erfaring fra Nordea (2001-2017). Her hadde hun flere lederstillinger, sist som avdelingsjef for Nordea Ålesund. Master i ledelse fra BI Oslo, og har vært både deltaker og mentor i ulike lederutviklingsprogram.

Runar Sandanger

Født: 1957 | EKB: 4.288

Leder seksjon Treasury og Markets fra 01.02.13. Ansatt i Sparebanken Møre i 1986. Har hatt ulike ledende stillinger i banken innen områdene valuta, kapitalmarked, finans og økonomi. Tidligere erfaring fra Norges Bank og Norsk Utenrikspolitisk Institutt. Sosialøkonomisk embedseksamen (cand. oecon) fra Universitetet i Oslo (1983).

Erik Røkke

Født: 1969 | EKB: 6.339

Leder seksjon Risikostyring og Compliance fra 01.10.17. Tidligere leder seksjon Kreditt og Juridisk. Ansatt i Sparebanken Møre i 2012. Jobbet tidligere som revisor i PWC (1994-2001) og som banksjef i Ørskog Sparebank (2001-2012). Siviløkonom fra NHH (1994) og statsautorisert revisor.

Perdy Karin Lunde

Født: 1957 | EKB: 4.411

Leder seksjon Forretningsstøtte fra 01.10.17. Tidligere leder for seksjon Forretningsutvikling. Ansatt i Sparebanken Møre i 1977. Har hatt flere ledende stillinger innen området produkt- og forretningsutvikling. Bedriftsøkonom fra BI (1990).

Idar Vattøy

Født: 1959 | EKB: 5.088

Leder seksjon Økonomi, Regnskap og Eiendom fra 01.10.17. Tidligere leder for seksjon Økonomi, Risikostyring, Personal og Sikkerhet. Ansatt i Sparebanken Møre i 1984. Cand. Mag. Møre og Romsdal Distriktshøgskole (1980-1982) og Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole (1982-1984).

Tone Skotheim Gjerdskv

Født: 1982 | EKB: 3.096

Kommunikasjonssjef og leder for seksjon Kommunikasjon og Konsernstøtte fra 01.10.17. Tidligere leder for seksjon Informasjon og Administrasjon. Ansatt i Sparebanken Møre i 2014. Har erfaring som journalist i NRK og som kommunikasjonsrådgiver i flere kommunikasjonsbyrå. Journalist fra Høgskulen i Volda (2003).

Arild Sulebakk

Født: 1963 | EKB: 691

Leder seksjon Kundeopplevelse fra 01.01.18. Ansatt i Sparebanken Møre i 2006. Har vært leder for Møre Finans AS, regionbanksjef for indre region og leder for NL-stab. Jobbet tidligere i PAB Consulting og Norsk Hydro. Elektroingeniør fra Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole (1985) og Bedriftsøkonom fra BI (1991).

Kjetil Hauge

Født: 1972 | EKB: 2.156

Leder seksjon Organisasjonsutvikling fra 01.10.17. Ansatt i Sparebanken Møre i 1998. Har hatt ulike ledende stillinger i banken, bl.a. regionbanksjef, seksjonsleder Informasjon og Compliance, banksjef Møreskolen og daglig leder i Møre Boligkreditt AS. Siviløkonom fra NHH (1995).

Datterselskap

Konsernet Sparebanken Møre er sammensatt av morbanken og tre heleide datterselskaper. Dette er Møre Boligkreditt AS, Møre Eiendomsmegling AS og Sparebankeiendom AS. Sistnevnte er et eiendomsselskap som eier og driver bankens egne forretningsseiendommer.

Møre Boligkreditt AS

Møre Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre. Selskapet har som formål å erverve lån med pant i bolig fra Sparebanken Møre og finansiere disse gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). OMF er blant de mest omsatte private obligasjonene på Oslo Børs, og regnes for å være et av de sikreste verdipapirene i det norske markedet, etter statsobligasjoner. Møre Boligkreditt AS er Sparebanken Møres viktigste kilde til langsiktig markedsfinansiering, og har utestående OMF både i norske kroner og i euro. OMF utstedt av Møre Boligkreditt AS er notert på regulert handelsplass. Daglig leder er Ole Andre Kjerstad.

NØKKELTALL 2019	NOK mill
Netto utlån	25 655
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir (OMF)	23 062
Netto renteinntekter	308
Resultat etter skatt	222

Møre Eiendomsmegling AS

Selskapet ble etablert i 1992 og kjøpt av Sparebanken Møre i 2005. Møre Eiendomsmegling AS endret markedsnavn til Møremegling i 2019. Selskapet tilbyr meglertjenester innen kjøp og salg av bolig, fritidseiendom, prosjektmegling og næringsmegling. De er blant de største og mest erfarne meglermiljøene i Møre og Romsdal med 14 ansatte og kontor i Ålesund, Molde og Ørsta. Selskapet omsatte 371 eiendommer i 2019. Daglig leder er Odd Arild Sæther.

NØKKELTALL 2019	NOK mill
Omsetning	19,9
Resultat etter skatt	0,8
Egenkapital	11,0

Styret

Leif-Arne Langøy

Styreleder (113.500)

Leif-Arne Langøy (1956) er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han er bosatt i Haram kommune og er i dag eier og daglig leder i Lapas AS.

I perioden 2003-2009 var Langøy konsernsjef i Aker ASA, og i 2006-2009 var han også styreleder i selskapet.

Tidligere har Langøy bl.a. vært konsernsjef i Aker Yards ASA og Aker Brattvaag. Han har en rekke styreverv, blant andre er han styreleder i Kværner ASA og DNV GL Group AS. Langøy ble valgt som styreleder i Sparebanken Møre i 2011. Han var også styreleder i banken i perioden fra 1998 til 2003. Langøy har deltatt på 11 av 11 styremøter i 2019.

Roy Reite

Styrets nestleder (3.522)

Roy Reite (1965) er utdannet sivilingeniør fra NTNU i Trondheim og har bred erfaring fra maritim industri, blant annet som konsernsjef i Vard Group. Han er i dag administrerende direktør i Fjordlaks AS. Reite har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2004 og er bosatt i Ålesund kommune. Reite har deltatt på 11 av 11 styremøter i 2019.

Marie Rekdal Hide

Styremedlem (341)

Marie Rekdal Hide (1985) er ansatt i Sparebanken Møre som autorisert finansiell rådgiver for Næringsliv Sunnmøre, avd. SMB. Representant i styret siden mars 2017. Har en Master of Business Administration fra Edinburgh Business School. Ansatt i Sparebanken Møre i 2007, og har erfaring fra personmarkedet og næringslivsmarkedet. Hun er bosatt i Sula kommune. Hide har deltatt på 11 av 11 styremøter i 2019.

Helge Karsten Knudsen

Styremedlem (1.344)

Helge Karsten Knudsen (1954) er hovedtillitsvalgt i Sparebanken Møre. Han har vært styremedlem siden 2014, og var også styremedlem i perioden 2001-2012. Han ble ansatt i Sparebanken Møre i 1973, og har mange års erfaring som kunderådgiver. Knudsen er bosatt i Ålesund kommune. Han har deltatt på 11 av 11 styremøter i 2019.

Ragna Brenne Bjerkeset

Styremedlem (950)

Ragna Brenne Bjerkeset (1962) er utdannet sivilagronom fra UMB med tilleggsutdannelse innen markeds-kommunikasjon, ledelse, innovasjon og digital transformasjon. Hun har bred erfaring fra konsulentbransjen i Møre og Romsdal, fra ulike lederstillinger både i større konsern, i små og

mellomstore bedrifter og offentlig sektor. I dag jobber hun som prosessleder i innovasjonsselskapet ProtoMore AS. Bjerkeset har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2011, og har flere styreverv innenfor regionalt næringsliv. Hun er bosatt i Fræna kommune. Bjerkeset har deltatt på 10 av 11 styremøter i 2019.

Ann Magritt B. Vikebakk

Styremedlem (6.805)

Ann Magritt Bjåstad Vikebakk (1977) er i dag daglig leder i HG International AS, et selskap i Hareid Group. I perioden 2013-2018 drev hun eget advokatfirma, Bjåstad Vikebakk Advokatfirma AS med skatterett, kontrakter og fast eiendom som

hovedarbeidsområder. Vikebakk har tidligere vært ansatt i Skatteetaten og Advokatfirmaet Schjødt AS. Hun er utdannet cand. jur. ved Universitetet i Oslo. Vikebakk har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2014, og har i tillegg styreverv i flere selskaper, bl.a. Tussa Kraft AS. Hun er bosatt i Hareid kommune. Vikebakk har deltatt på 6 av 11 styremøter i 2019.

Henrik Grung

Styremedlem (0)

Henrik Grung (1970) er partner og advokat i advokatfirmaet SANDS, hvor han satt som styreleder i perioden fra april 2014 frem til mai 2019. Grung arbeider hovedsakelig med eierstyring og selskapsledelse, bedriftsstrategi og industriell utvikling med hovedvekt

på virksomheter som i ulike faser er knyttet til oppkjøp, fusjoner, fisjoner, og allianser. Grung er spesialisert innenfor selskapsrett, kommersielle forhandlinger og kontrakter. Han er utdannet cand. jur. ved Universitetet i Bergen. Grung har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2015. Han har deltatt på 11 av 11 styremøter i 2019.

Jill Aasen

Styremedlem (0)

Jill Aasen (1971) er finansdirektør i Havila AS. Hun er utdannet revisor fra Høgskolen i Molde, og har tidligere jobbet som revisor i BDO i Ulsteinvik og som controller i Tussa Kraft AS. Aasen har styreefaring fra Havila Shipping ASA og har flere frivillige

verv innen idrett og kultur. Hun har vært varamedlem i styret i Sparebanken Møre siden 2014, og styremedlem fra 2018. Aasen er bosatt i Herøy kommune. Hun har deltatt på 11 av 11 styremøter i 2019.

Årsberetning 2019

Regnskapet er rapportert i henhold til IFRS. Samtlige tallstørrelser er knyttet til konsernet. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor.

VIRKSOMHETENS ART

Sparebanken Møre er et uavhengig finanskonsern som består av morbanken, kredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS og eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS.

Sparebanken Møre har definert sitt geografiske virkeområde til Nordvestlandet, hvor banken ved utgangen av 2019 hadde 28 kontor i 24 kommuner (16 kommuner på Sunnmøre, 6 i Romsdal og 2 på Nordmøre). Hovedkontoret ligger i Ålesund.

Sparebanken Møre er totalleverandør av finansielle tjenester innen områdene:

- Finansiering
- Innskudd og plasseringer
- Formuesforvaltning
- Økonomisk rådgivning
- Betalingsformidling
- Valuta- og rentehandel
- Forsikring
- Eiendomsmegling

STRATEGI OG MÅL

Sparebanken Møre skal være en selvstendig og uavhengig bank som er førstevalget for personkunder og små og mellomstore bedrifter på Nordvestlandet. Banken skal i tillegg være en attraktiv partner for større bedrifter og offentlig sektor.

Gjennom en forretningsstrategi som er basert på contract banking-prinsippet skal Sparebanken Møre tiltrekke seg de beste partnerne og leverandørene. Det innebærer at banken kan velge drift og utvikling i egen regi, eller sammen med partnere/leverandører der dette vurderes som den beste løsningen for kundene og banken.

Banken har som mål å ha de mest kompetente medarbeiderne og lederne, og det stilles klare kompetansekrav til hver enkelt medarbeider. I tillegg jobbes det systematisk med rekruttering og leder- og medarbeiderutvikling.

Gjennom et godt samspill mellom bankens kontornett, digitale kanaler, spesialistfunksjoner og kundeservice skal banken legge til rette for høy kvalitet i kundeopplevelsen.

De økonomiske målsettingene for strategiperioden 2019-2023 er en egenkapitalavkastning som overstiger 11 prosent, og en kostnadsandel i prosent av inntekter som er lavere enn 40 prosent. Målet er også et lavere tapsnivå enn gjennomsnittet blant norske banker.

NØKKELTALL 2019

Konsernet Sparebanken Møre leverte et solid resultat i 2019, og styret er fornøyd med bankens utvikling og resultater.

Hovedtall konsern

(Sammenlignbare tall for 2018 i parentes)

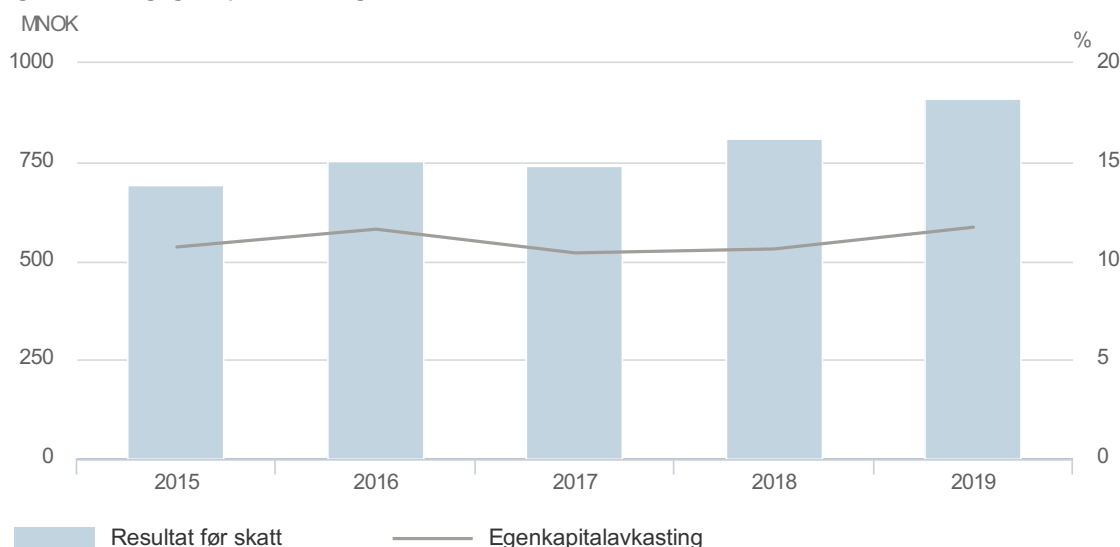
- Resultat etter skatt: 711 mill. kroner (605 mill. kroner)
- Egenkapitalavkastning etter skatt: 11,7 prosent, (10,6 prosent)
- Utlånsvekst siste 12 mnd.: 6,1 prosent (6,1 prosent)
- Innskuddsvekst siste 12 mnd.: 6,9 prosent (4,9 prosent)
- Ansvarlig kapital ved årsskiftet var 6,9 mrd. kroner, 21,5 prosent av beregningsgrunnlaget, derav er 19,3 prosent kjernekapital og 17,4 prosent ren kjernekapital
- Resultat pr. egenkapitalbevis: kr 34,50 (kr 29,60)
- Styret foreslår ovenfor generalforsamlingen å utbetale et kontantutbytte på 17,50 kroner pr egenkapitalbevis, samt avsette 176 mill. kroner til utbyttmidler til lokalsamfunnet. Totalt representerer dette ca. 51 prosent av det samlede konsernresultatet for 2019.

Hovedtall morbank

(Sammenlignbare tall for 2018 i parentes)

- Resultat etter skatt: 661 mill. kroner (580 mill. kroner)
- Ansvarlig kapital ved årsskiftet var 6,7 mrd. kroner, 22,4 prosent av beregningsgrunnlaget, derav er 20,0 prosent kjernekapital og 17,9 prosent ren kjernekapital
- Resultat pr. egenkapitalbevis: kr 32,00 (kr 28,35)

Fig. 1 Resultat og egenkapitalavkastning

RAMMEBETINGELSER

Moderat oppgangskonjunktur

Den moderate oppgangskonjunkturen i norsk økonomi fortsatte i 2019. Ifølge beregninger fra Statistisk sentralbyrå var BNP-veksten i Fastlands-Norge på 2,5 prosent i fjor. Dette skyldtes høyere aktivitet både i privat og offentlig sektor. Oppgangen i produksjon og etterspørsel har ført til lavere arbeidsledighet. Ved utgangen av desember i fjor utgjorde ledigheten i Norge 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Den samlede kredittveksten fra innenlandske kilder (K2) falt svakt gjennom fjoråret og lå på 5,6 prosent i november 2019. For husholdningene var kredittveksten 5,2 prosent mens den var på 6,2 prosent for ikke-finansielle foretak. Boligprisene fortsatte å vokse i et moderat tempo.

Styringsrenten

Norges Bank økte styringsrenten tre ganger i fjor til 1,50 prosent. Høy etterspørsel i norsk økonomi og en svak krone var de viktigste årsakene til dette. Ifølge sentralbankens siste renteprognose, som ble offentliggjort i desember 2019, vil styringsrenten mest sannsynlig bli holdt uendret i 2020.

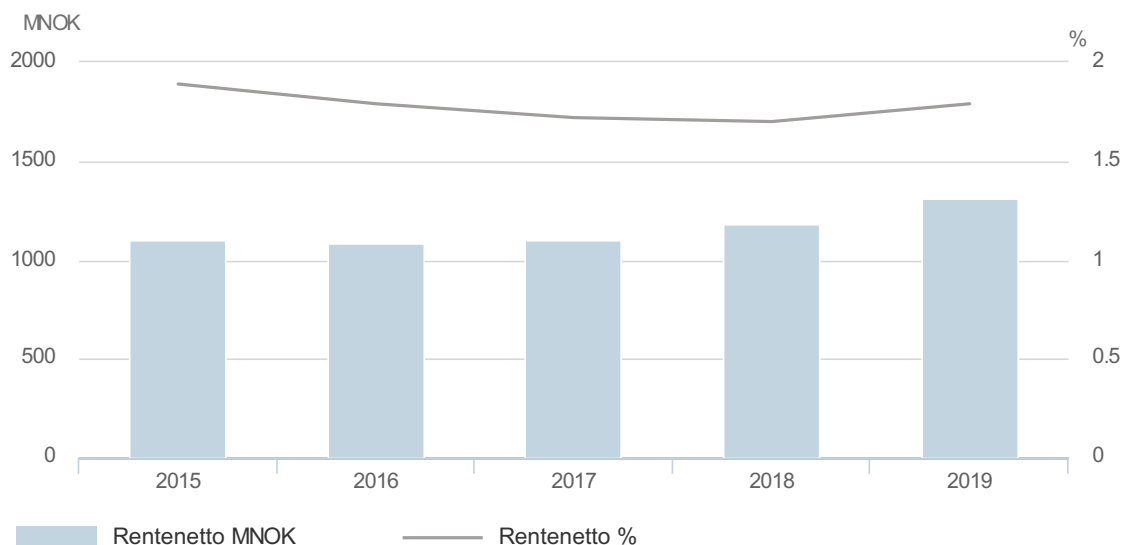
Utvikling i finansmarkedene

Innskudd er konsernets viktigste finansieringskilde. Innskuddsdekningen på 57,5 prosent pr. 31.12.2019 er høy og bidrar både til å redusere Sparebanken Møres avhengighet av finansieringsmarkedet samt til å beskytte rentenettoen i tider med renteoppgang. Kapitalmarkedene har vært velfungerende gjennom 2019 og Sparebanken Møre har hatt god tilgang på konkurransedyktig finansiering ikke bare i form av innskudd, men også gjennom emisjon av seniorgjeld og obligasjoner med fortrinnsrett. Diversifisering av finansieringskilder har hatt fokus de siste årene og tidlig i oktober i fjor plasserte Møre Boligkreditt AS sin tredje vellykkede semi benchmark Public Issue på EUR 250 millioner i det europeiske markedet.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med internasjonale regnskapsstandarder, International Financial Reporting Standards (IFRS), som er fastsatt av International Accounting Standards Board, og godkjent av EU pr 31. desember 2019.

Fig. 2 Rentenetto

Rentenetto

Netto renteinntekter endte på 1 314 mill. kroner (1 179 mill. kroner) og som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde dette 1,79 prosent (1,70 prosent). Rentenettoen utgjorde 81,8 prosent av sum inntekter i 2019.

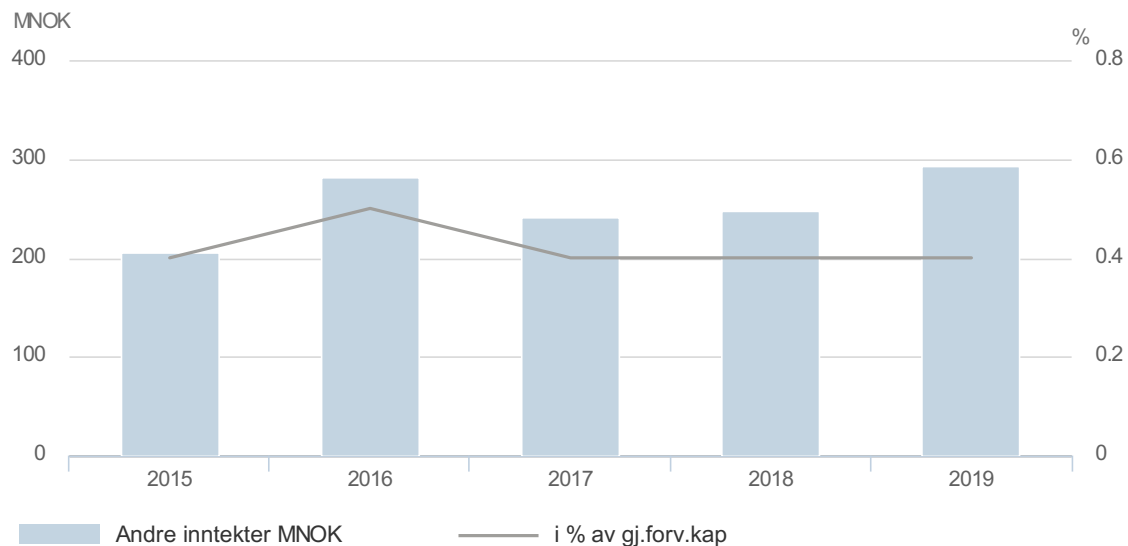
Et stigende rentenivå har gitt økte fundingkostnader og noe reduserte marginer på utlån i løpet av året. De gjennomførte renteendringene i 2019 har medført at marginen på utlån ved utgangen av 2019 er på omlag samme nivå som ved utgangen av 2018. Marginen på innskudd har økt i samme periode og i sum har dette bedret rentenettoen i kroner i 2019 sammenlignet med 2018.

I tillegg har et høyere utlåns- og innskuddsvolum, samt bedre rentebidrag fra bankens egenkapital gitt økt rentenetto i kroner sammenlignet med fjoråret.

Sterk konkurranse både på utlåns- og innskuddssiden og redusert risiko i utlånsporteføljen har bidratt til press nedover på rentenettoen.

Innen personkundemarkedet er det en reduksjon i rentemarginen på utlån og en økning i innskuddsmarginen sammenlignet med 2018. Innen næringslivsmarkedet er rentemarginen på utlån uendret mens rentemarginen på innskudd har økt noe.

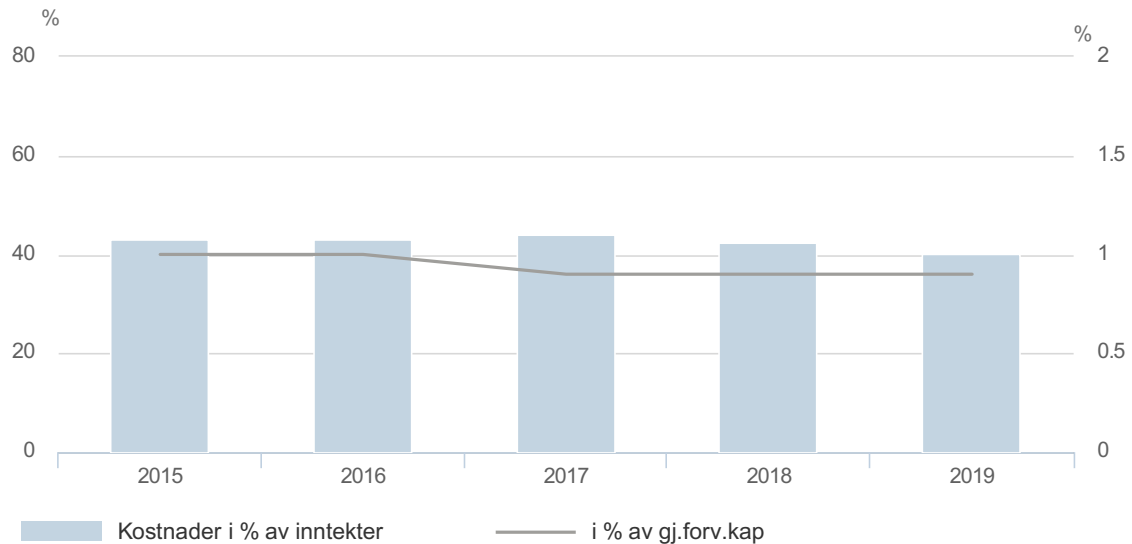
Fig. 3 Andre inntekter

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter var i 2019 på 293 mill. kroner (0,40 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital). Dette er en økning på 45 mill. kroner i forhold til 2018. Kurstap fra obligasjonsbeholdningen utgjør 9 mill. kroner mot et tap på 19 mill. kroner i 2018. Kursgevinst på aksjer utgjør 16 mill. kroner mot 10 mill. kroner i 2018. Inntekter fra øvrige finansielle investeringer viser en økning på 17 mill. kroner sammenlignet med 2018. Øvrige andre driftsinntekter viser en økning på 12 mill. kroner sammenlignet med 2018.

Fig. 4 Kostnader

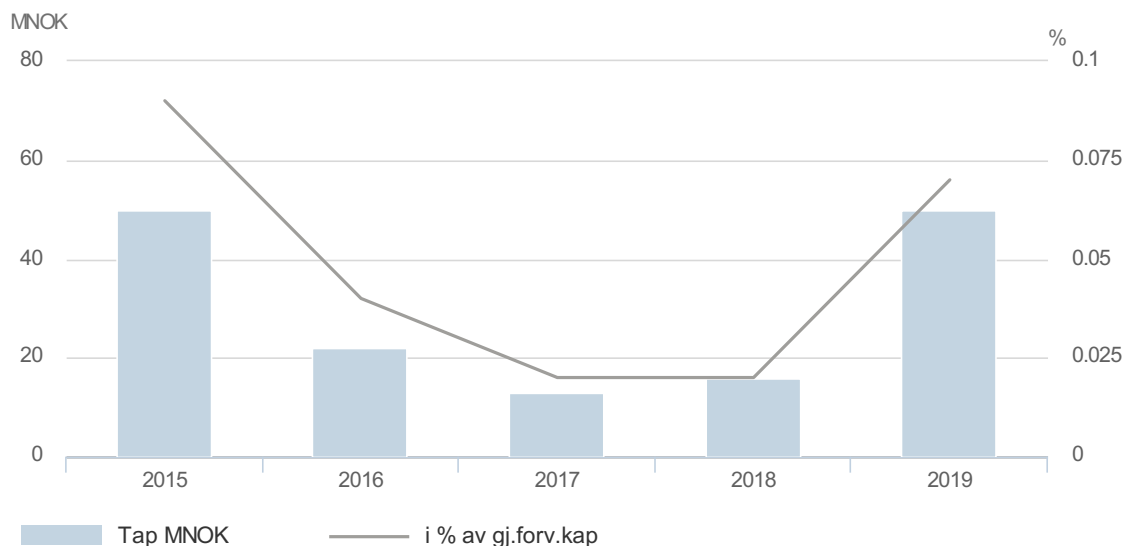

Kostnader

Totale kostnader ble 646 mill. kroner, som er 39 mill. kroner høyere enn i 2018. Personalkostnadene har økt med 14 mill. kroner sammenlignet med 2018 og utgjør 354 mill. kroner. Finansskatten i form av økt arbeidsgiveravgift utgjør 15 mill. kroner i 2019, 1 mill. kroner høyere enn i 2018. Bemanningen er redusert med 4 årsverk de siste 12 månedene til 357 årsverk. Øvrige kostnader er 25 mill. kroner høyere enn i 2018.

Kostnader som andel av inntekter utgjorde 40,2 prosent i 2019. Dette er en reduksjon i forhold til 2018 med 2,3 p.e.

Fig. 5 Tap

Tapsnedskrivning og mislighold

Resultatregnskapet er i 2019 belastet med 50 mill. kroner (16 mill. kroner) i tap på utlån og garantier. Dette utgjør 0,07 prosent (0,02 prosent) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Pr utgangen av 2019 utgjør totalt forventet tap 375 mill. kroner, tilsvarende 0,57 prosent av utlån og

garantier (338 mill. kroner og 0,55 prosent). 24 mill. kroner av nedskrivningene er knyttet til betalingsmislighold over 90 dager (31 mill. kroner), noe som utgjør 0,03 prosent av utlån og garantier (0,06 prosent). 351 mill. kroner er relatert til øvrige engasjementer (307 mill. kroner), tilsvarende 0,54 prosent av brutto utlån og garantier (0,49 prosent).

Netto tapsutsatte engasjement (engasjement med betalingsmislighold over 90 dager og øvrige tapsutsatte engasjement som er kredittforringede, men uten betalingsmislighold over 90 dager) har de siste 12 månedene hatt en økning på 478 mill. kroner. Pr utgangen av 2019 fordeler netto tapsutsatte engasjement seg med 650 mill. kroner på næringslivsmarkedet og 86 mill. kroner på personmarkedet. Totalt utgjør dette 1,12 prosent av brutto utlån og garantier (0,42 prosent).

Fig. 6 Balanseutvikling

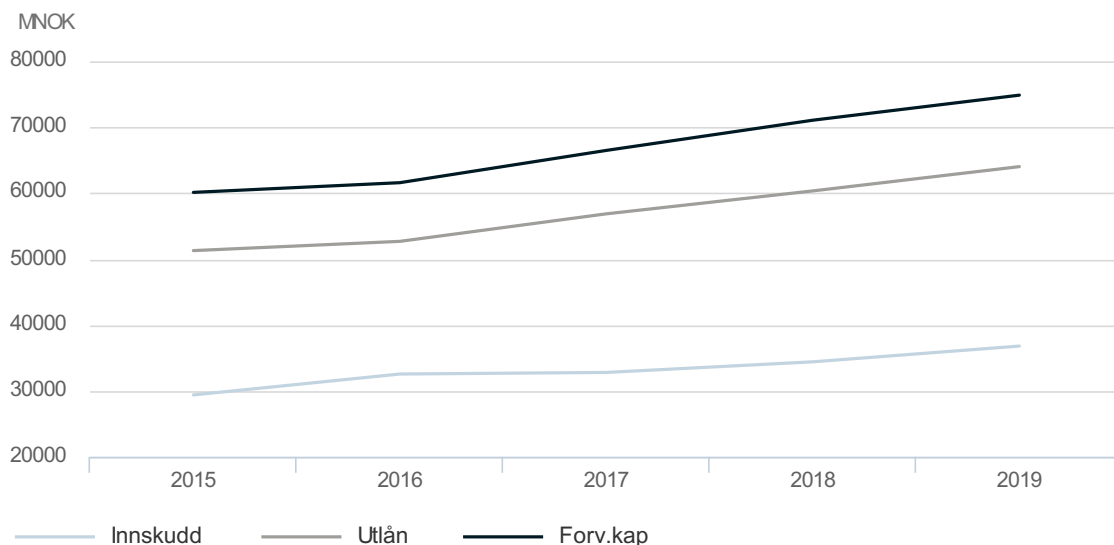
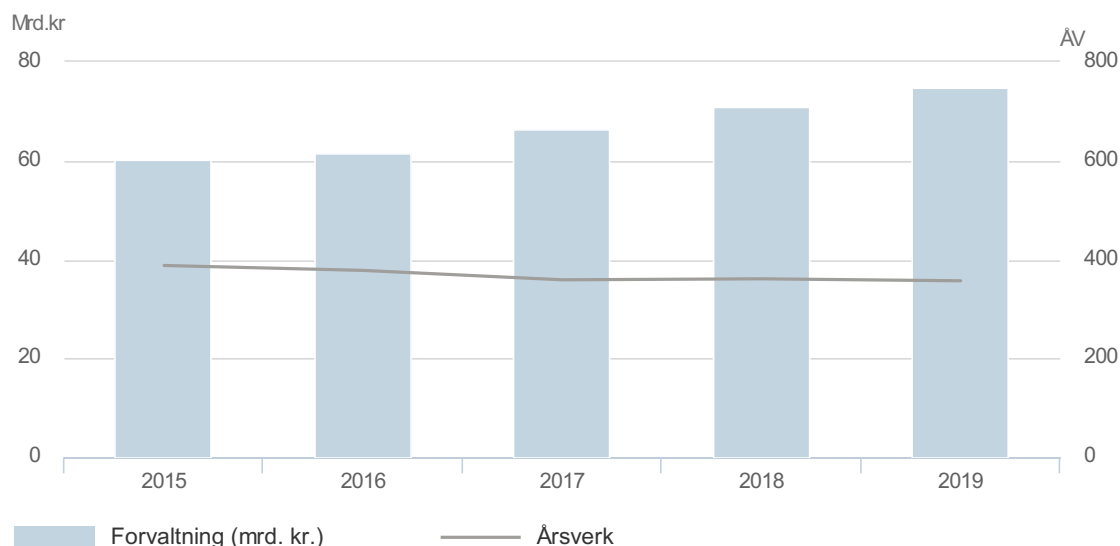

Fig. 7 Forvaltningskapital og antall årsverk

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen økte i 2019 med 3 835 mill. kroner og 5,4 prosent til 74 875 mill. kroner pr 31.12.2019. Endringen i forvaltningskapitalen skyldes hovedsakelig økning i utlån.

Utlån til kunder

Ved utgangen av 2019 utgjorde utlån til kunder 64 029 mill. kroner (60 346 mill. kroner). De siste 12 månedene har det vært en økning på utlån til kunder på totalt 3 683 mill. kroner, tilsvarende 6,1 prosent. Utlån til personkunder økte med 4,5 prosent, mens utlån til næringslivskunder har økt med 9,8 prosent siste 12 måneder. Personmarkedsandelen av utlån er ved utgangen av 2019 på 68,4 prosent (69,2 prosent).

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder har de siste 12 månedene økt med 2 389 mill. kroner og 6,9 prosent. Ved utgangen av 2019 utgjør innskuddene 36 803 mill. kroner (34 414 mill. kroner). Innskudd fra personmarkedet har økt med 5,1 prosent de siste 12 månedene, innskudd fra næringsliv har økt med 10,2 prosent og innskudd fra det offentlige er redusert med 0,4 prosent. Personmarkedets relative andel av innskuddene utgjør 58,9 prosent (59,9 prosent), innskudd fra næringslivsmarkedet utgjør 39,0 prosent (37,9 prosent) og det offentliges andel av innskuddene utgjør 2,1 prosent (2,2 prosent).

Innskudd som andel av utlån utgjør 57,5 prosent ved utgangen av 2019 (57,0 prosent).

Verdipapirer

Beholdningen av plasseringer i verdipapirer (LCR-porteføljen med tillegg av overskuddslikviditetsporteføljen) var ved utgangen av 2019 på 6 938 mill. kroner mot 6 789 mill. kroner ved utgangen av 2018. Volumet på porteføljen er i hovedsak tilpasset LCR-kravet, men også bankens generelle likviditetssituasjon.

Banken har ingen handelsportefølje ved utgangen av 2019.

Bankens fondsobligasjoner består av 2 lån, tilsammen pålydende 600 mill. kroner. Begge lånene er utstedt til flytende rente.

FORSLAG TIL DISPONERING AV OVERSKUDD

I henhold til reglene knyttet til egenkapitalbevis m.m. og i samsvar med utbyttepolitikken til Sparebanken Møre er 50,7 prosent av overskuddet i konsernet tilordnet egenkapitaleierne foreslått avsatt til kontantutbytte og utbyttemidler til lokalsamfunnet. Ut fra den regnskapsmessige fordelingen av egenkapitalen i morbanken mellom eierandelskapitalen og grunnfondet tilfaller 49,6 prosent av overskuddet eierne av egenkapitalbevis og 50,4 prosent tilfaller grunnfondet. Resultat pr egenkapitalbevis i konsernet i 2019 ble kr 34,50. Det foreslås overfor generalforsamlingen at kontantutbytte pr egenkapitalbevis for regnskapsåret 2019 settes til kr 17,50.

Forslag til resultatdisponering (tall i mill. kroner):

Årets overskudd	711
Andel tilordnet fondsobligasjonseierne	23
Utbyttemidler (50,7 %):	
Til kontantutbytte	173
Til samfunnsutbytte	176 349
Styrking av egenkapitalen (49,3 %):	
Til utjevningsfondet	144
Til grunnfondet	146
Til andre fond	49 339
Sum disponert	711

FORRETNINGSOMRÅDER

Personmarked

Sparebanken Møre befestet gjennom 2019 posisjonen som den ledende banken for personkunder, lag og foreninger på Nordvestlandet. Banken fikk ca. 8 000 nye personmarkeds kunder i 2019, og veksten har vært sterk i prioriterte markedsområder.

Utlån til personmarkedet økte med 1,9 mrd. kroner til totalt 43,8 mrd. kroner fra samme periode i fjor. Innskuddsveksten endte på 5,1 prosent og innskudd fra personkunder utgjorde totalt 21,7 mrd. kroner ved utgangen av året. Andel innskudd fra personkunder er 58,9 prosent.

Sparebanken Møre legger stor vekt på utadrettede aktiviteter der kunden står i fokus. God rådgivningskompetanse kombinert med produkter som er godt egnet til å dekke kundenes behov er viktige bidrag for å skape gode kundeopplevelser. Alle ansatte i kundeposisjon gjennomfører FinAut sine autorisasjonsordninger. I tillegg gjennomføres løpende oppdateringer i markedsutvikling, systemopplæring og trening i utøvelse av god kunderådgivning. Banken har også en produktkomite som vurderer nye og eksisterende produkter, for å påse at disse er tilpasset kunders behov.

Kundene blir stadig mer selvbetjente, og løser de fleste enkle banktjenester i nett- eller mobilbank. Dette gir oss gode muligheter til å bruke tid og ressurser på god rådgivning til kundene når de trenger det. Etterspørselen etter rådgivning er fortsatt stor, og spesielt ser vi at unge kunder som er førstegangskjøpere og kunder med komplekse familiesituasjoner etterspør rådgivning.

Banken har jobbet systematisk gjennom året med å sikre gode kundeopplevelser når kundene er i kontakt med oss, og i 2019 gikk Sparebanken Møre helt til topps i kåringen av Norges beste kundeservice i kategorien bank. Bankens egen servicekvalitetsundersøkelsen viste også rekordhøy kundetilfredshet blant personmarkeds kunder i 2019.

Tilgjengelighet og kompetanse er viktige satsingsområder for banken, og arbeidet vil fortsette med fullt driv også i 2020.

Næringslivsmarked

Divisjon Næringslivsmarked er nordvestlandets største finansielle næringslivsmiljø, og styrket i 2019 sin markedsposisjon gjennom god vekst for både utlåns- og plasseringsmarkedet.

Utlån til bedriftsmarkedet økte med i overkant av 1,7 mrd. til totalt 19,7 mrd., tilsvarende en vekst på 9,6 prosent. Innskuddsveksten var meget god og endte på 10,2 prosent, og innskudd fra næringslivskunder utgjorde totalt 14,3 mrd. kroner ved utgangen av året.

De største enkeltbransjene målt i utlån er næringseiendom og fiskeri. Kvaliteten i porteføljen vurderes som god, og tapene er fortsatt lave.

Tilveksten av nye kunder er økende, og i 2019 valgte ca. 500 nye næringslivskunder å etablere et aktivt kundeforhold i Sparebanken Møre. Hovedtyngden av dette var bedrifter i SMB-segmentet.

Alle kundeansvarlige i Divisjon næringslivsmarked er autoriserte finansielle rådgivere, og gjennomfører årlige tester for fornyelse av autoriseringen. For å styrke medarbeidernes rådgivningskompetanse arbeides det også målrettet for å sikre solid, relevant bransjekunnskap.

Parallelt med styrking av rådgiverens kompetanse arbeides det også med digitalisering av både interne prosesser og forbedrede selvbetjente løsninger med sikte på å forenkle prosessene for kundene med hensyn til kunde- og produktetablering, og også med effektive, digitaliserte og selvbetjente kredittløsninger. Dette vil bidra til at bankens kundeansvarlige i enda større grad kan prioritere direkte kundekontakt med rådgivning som gir merverdi for kundene.

EPSIs ferske kundetilfredshetsmåling viser at Sparebanken Møre er blant bankene med mest fornøyde næringslivskunder. Lokal tilstedeværelse, kunden i fokus og korte beslutningsveier er viktige årsaksfaktorer. Bankens egen servicekvalitetsundersøkelse bekrefter den positive utviklingen innen næringslivsområdet, der tilbakemeldingene fra kundene viser en sterkt forbedret kundetilfredshet i 2019.

Kapitalmarkedet

Sparebanken Møres konsesjon som verdipapirforetak blir forvaltet av Seksjon Treasury og Markets, der avdeling Treasury følger opp tjenester knyttet til finansiering og forvaltning for konsernet, mens avdeling Markets forvalter de kunderettede tjenestene gjennom kundeforvaltning i valuta, renter og aksjer samt tjenesten Aktiv Forvaltning.

Sparebanken Møre skal ha lav til moderat risiko totalt for bankens og konsernets virksomhet. Inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, og ikke finansiell risikotakning, bankens markedsrisiko skal være lav.

Seksjonens kunderettede tjenester ga inntekter på NOK 105,5 millioner i 2019 noe som utgjør 36 prosent av bankens andre inntekter i 2019 og en økning på vel 10 prosent i forhold til 2018. Valuta- og rentehandel samt Aktiv Forvaltning er de viktigste inntektsområdene. Etter fratrekk av kostnader blir inntektene allokert til kundestedene i Divisjon Næringslivsmarked og Divisjon Personmarked.

DATTERSELSKAPER

Samlet resultat i bankens tre datterselskaper ble 222 mill. kroner etter skatt i 2019 (177 mill. kroner).

Møre Boligkreditt AS

Møre Boligkreditt AS er etablert som et ledd i konsernets langsiktige finansieringsstrategi, og kredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer. Selskapet har ved utgangen av 2019 netto utstående obligasjoner for 23,1 milliarder kroner i markedet, nær 34 prosent av innlånene er i annen valuta enn NOK. Selskapet har gitt 222 mill. kroner i resultatbidrag i 2019 (174 mill. kroner).

Møre Eiendomsmegling AS

Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsomsetning til både personkunder og næringslivet. Selskapet har gitt et resultatbidrag på 0,8 mill. kroner i 2019 (1 mill. kroner). Det var ved utgangen av året 13 årsverk i selskapet.

Sparebankeiendom AS

Sparebankeiendom AS har som formål å eie og forvalte bankens egne forretningseiendommer. Selskapet har gitt et resultatbidrag på -1,1 mill. kroner i 2019 (2 mill. kroner). Det er ingen ansatte i selskapet.

REDEGJØRELSE OM EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Møre omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviser, kundenes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets eierstyring og selskapsledelse skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi trygghet for at kommuniserte mål blir nådd og strategier realisert.

Styret vil fremheve følgende områder som svært viktige for å opprettholde tillitsforholdet til markedet:

- Verdiskaping for egenkapitalbeviserne og andre investorer i bankens verdipapirer
- Kompetent og uavhengig styring og kontroll
- Gode interne styringsprosesser
- Overholdelse av lover og regler
- Åpenhet og god kommunikasjon med eiere, øvrige investorer, kunder, ansatte og omgivelsene for øvrig
- Likebehandling av egenkapitaleierne

Konsernets eierstyring og selskapsledelse bygger på "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse", sist oppdatert 17. oktober 2018. Sparebanken Møres redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse finnes som en egen del av årsrapporten.

FORSKNING OG UTVIKLING

Banken arbeider målrettet med ulike utviklingsprosjekt, der hensikten er å fremskaffe forbedrede produkter og tjenester for kundene, eller som et ledd i å effektivisere og styrke kvaliteten i interne arbeidsprosesser.

Noen av prosjektene gjennomføres i samarbeid med partnere, herunder gjennom etableringen av TEFT-lab ved NTNU i Ålesund.

Konsernet driver ikke egen forskningsvirksomhet utover det, men er en sterk bidragsyter til FoU-aktiviteter på Nordvestlandet via blant annet kunnskapsparker og bransjeklynger.

KAPITALDEKNING OG GJELDENE REGELVERK

EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV trådte i kraft i Norge 31. desember 2019. Dette innebar blant annet at kapitalkravene for utlån til små og mellomstore bedrifter (SMB) ble redusert, og at Basel I-gulvet ble opphevet. Finansdepartementet har besluttet at systemrisikobufferen for finansforetak som benytter avansert IRB-metode skal økes til 4,5 prosent fra 31. desember 2020. For øvrige foretak skal endringer skje fra 31. desember 2022. Finansdepartementet har tidligere besluttet at den motsykliske bufferen skal økes til 2,5 prosent fra 31. desember 2019.

Basert på kapitaldekningsregelverket består minimumskravet for kapitaldekning av et Pilar 1- og et Pilar 2 krav. Pilar 2-tillegget gjelder for risikoer som ikke er dekket eller bare delvis er dekket av Pilar 1. Finanstilsynet fastsatte bankens Pilar 2-krav til 1,7 prosent gjeldende fra 31. mars 2019. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra Finanstilsynets forrige vedtak. Finanstilsynet vil ved neste fastsetting av Pilar 2-kravet i tillegg uttrykke en forventning om en kapitalkravsmargin (P2G) ut over det samlede risikovektede kapitalkravet.

For Sparebanken Møre utgjør det totale minimumskravet til ren kjernekapital 14,2 prosent pr. 31. desember 2019.

Sparebanken Møre har tillatelse fra Finanstilsynet til å bruke grunnleggende IRB-metode for beregning av kapitalkrav for kredittengasjement.

Beregninger knyttet til operasjonell risiko gjøres ut fra basismetoden.

Ved utgangen av 2019 har Sparebanken Møre en kapitaldekning godt over de regulatoriske kapitalkravene og den internt satte minimumsmålsettingen for ren kjernekapital på 15,2 prosent. Ansvarlig kapital utgjør 21,5 prosent (19,6 prosent), kjernekapital 19,3 prosent (17,6 prosent), hvorav ren kjernekapital utgjør 17,4 prosent (16,0 prosent). Kapitaldekningstallene inkluderer årets resultat og styrets forslag til resultatdisponering. Styrets forslag til disponering av årets resultat innebærer at 49 prosent av resultatet i konsernet tilbakeholdes for ytterligere å styrke konsernets soliditet.

Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er fastsatt til 3 prosent. I tillegg skal alle banker ha en buffer på minst 2 prosent. Ved utgangen av 2019 var uvektet kjernekapitalandel for Sparebanken Møre 8,0 prosent (8,1 prosent), som gir en god margin til det totale kravet på 5 prosent.

Styret har løpende oppfølging av kapitaldekningen i konsernet, og vil raskt være i stand til å iverksette tiltak dersom behovet for kapitalstyrking avtegner seg.

OVERORDNET RISIKOSTYRING

Et grunnleggende element med å drive bankvirksomhet er å ta risiko. Risikostyring og risikokontroll er fokusområder for styret. Overordnet formål med risikostyring og risikokontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtere risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt en målsetting om at konsernet skal ha lav til moderat risiko i sin virksomhet. Inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, ikke finansiell risikotaking. Det skal kontinuerlig arbeides for å ha kontroll på de risikoer som foreligger. I de tilfeller hvor risikoen er vurdert større enn det som anses akseptabelt, skal det straks settes i gang tiltak for å redusere denne risikoen.

De overordnede rammene for Sparebanken Møres risikostyring vurderes årlig av styret i forbindelse med utarbeidelse og revidering av strategisk plan. Styret vedtok i august 2019 ny strategisk plan, "Møre 2023". Årlig vedtar også styret overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, og morbank og datterselskaper vedtar individuelle risikopolicyer tilpasset sin virksomhet. Det er vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde, herunder blant annet kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko og likviditetsrisiko. Strategiene vedtas av styret og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det.

De ulike policyene danner rammeverk for konsernets ICAAP. Styret tar aktivt del i årlig prosess og etablerer eierskap til vurderingene og beregningene som fremkommer, blant annet gjennom ICAAP sin sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. Som en del av ICAAP inngår ILAAP, som er bankens vurdering av likviditets- og finansieringsrisiko. Gjennomførte beregninger i ICAAP 2019 viser at konsernets kapitaldekning er robust for å kunne møte vesentlig mer negativ økonomisk utvikling enn det som ligger til grunn i langsiktig strategisk plan. Dette er understøttet både av økonomiske beregninger, samt av simuleringer ved bruk av ulike stresstester.

Sparebanken Møre har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt. Konsernets risikoeksponering og risikoutvikling følges overordnet opp ved periodiske rapporter til ledelsen, risikoutvalget og styret. Ett av risikoutvalgets hovedformål er å påse at Sparebanken Møres risikohåndtering blir godt ivaretatt.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede risikoeksponeringer å ligge innenfor konsernets målsatte risikoprofil. Det er styrets oppfatning at konsernets og bankens risikostyring er god.

Kredittrisiko

Kredittrisiko (eller motpartsrisiko) er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Kredittrisiko omfatter også konsentrasjonsrisiko, herunder risiko knyttet til store engasjement med samme kunde, konsentrasjon innenfor geografiske områder eller næringer eller med likeartede grupper av kunder.

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Konsernet har en moderat risikoprofil for kredittrisiko, slik denne er definert gjennom konsernets kredittrisikostrategi. Strategien gir rammer blant annet for konsentrasjon knyttet til bransjer og engasjementstørrelser, geografisk eksponering, vekstmål og risikonivå.

Etterlevelse av styrets vedtak innenfor kredittområdet overvåkes av Seksjon Risikostyring og Compliance, som er uavhengig av kundenhetene. Styret mottar gjennom året løpende rapportering om utviklingen i kredittrisikoen presentert i månedlige risikorapporter. I tillegg gjennomføres det egne periodiske gjennomganger av kredittområdet i revisjons- og risikoutvalgene. I henhold til Finanstilsynets retningslinjer for utlån til boligformål mottar styret kvartalsvise rapporter. Sparebanken Møres interne retningslinjer er tilpasset i henhold til Finanstilsynets retningslinjer om utlån til boligformål.

Sparebanken Møre har som en del av IRB-systemet egne risikoklassifiseringsmodeller som kundene klassifiseres etter:

- Forventet misligholdsfrekvens (PD) brukes som mål på kvalitet. Kunden klassifiseres i risikoklasse ut fra sannsynlighet for mislighold.
- Forventet engasjement ved mislighold (EAD) er en beregnet størrelse hvor trukket engasjement eller utlån, lånetilsagn og en andel av bevilgede, utrukne rammer inngår.
- Tap gitt mislighold (LGD) angir hvor mye konsernet forventer å tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Modellene tar hensyn til sikkerhetene kunden har stilt, fremtidig kontantstrøm og andre relevante faktorer.

Disse modellene er et vesentlig bidrag i den interne styringen av kredittrisiko. Det gjennomføres månedlig scoring av kundene, og dette gir grunnlag for løpende overvåkning av utviklingen i Sparebanken Møres kredittrisiko. Egne søknadsscoremodeller benyttes i kredittbevilgningsprosessen.

Gjennom konsernets rapporteringsportal har hver enkelt medarbeider med kundeansvar tilgang til rapporter som viser utviklingen i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at lederne i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sine respektive ansvarsområder. Rapporteringen benyttes blant annet til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir også kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Avdeling Spesialengasjement utgjør en del av Seksjon Risikostyring og Compliance. Målsettingen med denne avdelingen er å effektivisere taps- og misligholdsprosessen. Gjennom dette øker man kvaliteten og profesjonaliseringen i håndteringen av utsatte engasjement, og man sikrer objektivitet og uavhengig behandling. Avdelingen rapporterer oppover i ledelseshierarkiet uavhengig av linjen.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede kredittrisiko å være innenfor den vedtatte risikotoleransen i konsernet. Eksponeringen mot store engasjement er godt innenfor vedtatte rammer, og oppfølging og kontroll på dette området er god. Styret mener at Sparebanken Møre er godt rustet til å håndtere eventuell økt kredittrisiko i utlånsporteføljen, og konsernet har et godt grunnlag for økt satsing mot gode utlånsprosjekt i Sparebanken Møres virkeområde fremover.

Markedsrisiko

Markedsrisiko i Sparebanken Møre fremkommer i hovedsak som følge av de aktiviteter som utføres for å understøtte konsernets daglige drift. I dette ligger konsernets finansiering, obligasjonsporteføljen som holdes for å kunne møte likviditetsbehov og sikre låneadgang i Norges Bank, samt kundegenerert rente- og valutahandel.

I markedsrisikostrategien fastsetter styret rammer for konsernets markedsrisiko. Rammene overvåkes av Seksjon Risikostyring og Compliance. Rammestørrelsene fastsettes med bakgrunn i analyser av negative markedsbevegelser. Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legges det til grunn at banken aksepterer lav risiko innenfor markedsrisikoområdet. De styringsdokumenter som håndterer markedsrisiko gjennomgås og fornyes minimum årlig av styret. Bankens styre får månedlig rapportert utviklingen knyttet til markedsrisiko. De rammer som gjelder for markedsrisiko er konservative, og samlet utgjør markedsrisikoen en liten andel av konsernets totale risiko.

Styret mener at konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet er innenfor de vedtatte risikotoleransegrensene.

Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet finansieringsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet. Her beskrives de mål Sparebanken Møre har for å bevare sin finansielle styrke. Det er definert konkrete rammer på ulike områder for konsernets likviditetsstyring. I Sparebanken Møres gjenopprettingsplan er det beskrevet hvordan likviditetssituasjonen skal håndteres i urolige finansmarkeder. Det er etablert to sentrale kvantitative krav til likviditet:

- Krav til likviditetsdekning under stress: Liquidity Coverage Ratio (LCR)
- Krav til langsiktig stabil finansiering: Net Stable Funding Ratio (NSFR)

LCR måler institusjonens evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering.

Kravet til LCR er på 100 prosent. Konsernet har etablert målsetting for LCR i henhold til kravet i regelverket, og rapporteringen viser at Sparebanken Møre ligger med god margin til kravet.

Generelt innebærer strengere likviditetskrav en vesentlig rentekostnad for banken. I tillegg gjør det banken mer utsatt for endringer i kredittspread.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå, skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Konsernets innskuddsdekning pr utgangen av 2019 utgjør 57,5 prosent.

Møre Boligkreditt AS gir konsernet en økt diversifisering av finansieringskildene. Selskapet utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). Banken overdrar deler av boliglånsporteføljen til kredittforetaket, og dette gir således tilgang til å utnytte disse finansieringsmulighetene. Ved utgangen av 2019 er ca. 40 prosent av konsernets totale utlån (ca. 58 prosent av lån til personmarkedet) overført til boligkredittforetaket. Sparebanken Møre vil fortsette å overføre lån til Møre Boligkreditt AS i samsvar med finansieringsstrategiens planer. Ved årsskiftet er 83 prosent av Møre Boligkreditt AS sitt utestående obligasjonslånsvolum av en størrelse som kvalifiserer til Nivå 2A-likviditet i LCR. Møre Boligkreditt AS vil framover utstede og bygge opp flere lån i denne kategorien.

For ytterligere å få tilgang til nye finansieringskilder, og for å søke stabilisert tilgang til finansieringen fra eksterne kilder, er både Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS sine utstedelser ratet av ratingbyrået Moody's.

Ratingbyrået Moody's opprettholdt i desember 2019 sine gode A2-rating av Sparebanken Møre. Obligasjoner utstedt av Møre Boligkreditt AS er ratet Aaa av Moody's.

I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha relativ høy andel med løpetid over ett år. Total markedsfinansiering endte på netto NOK 29,7 mrd. ved årsskiftet – vel 90 prosent av denne finansieringen har restløpetid ut over ett år. Mørbankens utestående seniorobligasjoner, med løpetid over ett år, har ved utgangen av 2019 en vektet gjenstående løpetid på 1,92 år, mens finansieringen fra obligasjoner med fortrinnsrett tilsvarende har en gjenstående løpetid på 4,01 år.

Modul for likviditetsrisiko består av en veiledning for Finanstilsynets vurdering av institusjonens likviditetsrisikonivå og en veiledning for vurdering av institusjonens system for styring og kontroll av likviditetsrisiko. Sparebanken Møre har implementert foreslått rapporteringsstruktur fra modulen i styrerapporteringen knyttet til likviditetsområdet.

Det er styrets vurdering at likviditetssituasjonen ved utgangen av året er god. Styret mener også at den løpende likviditetsstyringen i konsernet er god.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Proessen for styring av operasjonell risiko skal sikre at ingen enkelt hendelser kan skade Sparebanken Møres finansielle stilling i alvorlig grad. Styret har vedtatt interne retningslinjer for området og det gjennomføres risikovurderinger basert på eksterne og interne hendelser som banken er eksponert for.

Sparebanken Møre legger stor vekt på utadrettede aktiviteter der kunden står i fokus. God kompetanse hos våre medarbeidere og produkter som er godt egnet til å dekke kundenes behov er viktige bidrag for å redusere den operasjonelle risikoen, og samtidig gi våre kunder en god opplevelse ved å være kunde i vår bank. Alle ansatte i kundeposisjon er autorisert i FinAut sine autorisasjonsordninger, samt får løpende oppdateringer i markedsutvikling, systemopplæring og trening i utøvelse av god kunderådgiving. Bankens

har også etablert en produktkomite som vurderer alle nye produkter, endringer i eksisterende produkt, samt regelmessig evaluerer bankens produkter, for å påse at disse er tilpasset kundenes behov.

Digitale banktjenester og øvrige ikt-tjenester var preget av god kvalitet og stabilitet i 2019. Godt samarbeid mellom aktørene i næringen gir et viktig bidrag i arbeidet med å redusere konsekvensene av målrettede angrep mot banker og andre finansinstitusjoner, derfor er banken bl.a. deltaker i Nordic Financial CERT. Sparebanken Møre har stort fokus på IKT-sikkerhet, også blant bankens ansatte og hos bankens leverandører. Det gjennomføres bl.a. obligatoriske e-læringskurs i informasjonssikkerhet for alle ansatte i banken og regelmessig oppfølging av utkontrakteringer og tjenesteleverandører. Det vil også i 2020 bli høyt fokus på kvalitet, stabilitet og sikkerhet.

Det er stort fokus på arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering i konsernet. Banken gjennomfører årlige risikovurderinger på området. Det er også brukt mye ressurser på internkontroll og opplæring av ansatte knyttet til dette området. Arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering vil ha høyt fokus i Sparebanken Møre også i 2020.

Behandling av personopplysninger er sentralt i drift av banken. Sparebanken Møre er derfor opptatt av å behandle opplysninger i henhold til personopplysningsloven. Det arbeides strukturert iht. interne retningslinjer med håndtering av eventuelle avvik og med å etablere hensiktsmessige kontroller innen området. Dette vil også være et fokusområde i 2020.

Sparebanken Møres overordnede beredskapsplan blir revidert årlig. Underliggende beredskapsplaner, som for eksempel Beredskapsplan IKT, blir også løpende oppdatert. Det avholdes årlige øvelser. Erfaringer fra øvelsene tas med videre for ytterligere å konkretisere beredskapsplanverket, og er samtidig nyttig erfaring å ha tilegnet seg for å håndtere eventuelle krisesituasjoner som kan oppstå. Øvelsene bidrar videre til å skape bevissthet og årvåkenhet rundt hvilke problemstillinger som kan gjøre seg gjeldende under en krise.

Styret mottar årlig rapport om sikkerhetssituasjonen i Sparebanken Møre, i tillegg til løpende rapporteringer knyttet til vesentlige avvik og hendelser som måtte oppstå. I årlig ICAAP gjennomgås konsernets vesentligste risikoområder, og operasjonell risiko er i denne sammenheng gitt stor oppmerksomhet.

Sparebanken Møres operative og etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både gjennom avdekking og oppfølging. Styret mener at bankens samlede risikoeksponering knyttet til operasjonell risiko er forsvarlig.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er løpende og fremtidig risiko med hensyn til inntjening og kapital knyttet til konsernets brudd på eller manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lover og forskrifter.

Compliancerisiko kan medføre offentlige sanksjoner (tap av konsesjon eller bøter), privatrettslig kompensasjon, og/eller erstatning for skade ved kontraktsbrudd. Compliancerisiko kan også medføre tap av omdømme, begrense forretningsmuligheter og redusere ekspansjonspotensial.

Sparebanken Møres overordnede mål for compliance er å sikre at konsernet opererer i samsvar med lover og forskrifter. Toleranse for avvik skal være lav.

Hovedprinsippet for etterlevelse av regulatoriske krav som Sparebanken Møre er eksponert for er en arbeids- og ansvarsdeling. Det innebærer at de ulike divisjoner, seksjoner, avdelinger og forretningsenheter har et selvstendig ansvar for å påse at lover og forskrifter følges i det daglige virke.

Alle ansatte har et selvstendig ansvar for å etterleve rutiner og retningslinjer etablert i samsvar med lov og forskrift, herunder gi tilbakemelding ved eventuelle avvik.

Compliancefunksjonen skal påse etterlevelse av krav fastsatt i lov eller forskrift, og rapporterer direkte til administrerende direktør og styret. Funksjonen har ansvar for å identifisere, vurdere, overvåke, rapportere og gi råd om compliancerisiko.

Styret vedtar årlig instruks for compliancefunksjonen og mottar kvartalsvis compliancerapporter. Det er styrets oppfatning at bankens drift er innrettet slik at compliancerisikoen er innenfor vedtatt risikotoleranse.

Internkontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Formålet med internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er å sørge for at avlagt regnskap er uten vesentlig feil. Videre skal internkontrollen sørge for at de eksterne regnskapskravene oppfylles, samt at den informasjonen som publiseres til analytikere, tilsynsmyndigheter, investorer, kunder og andre interessenter er fullstendig og gir et rettviseende bilde av konsernets finansielle situasjon.

Ansvar for regnskapsrapporteringsprosessen er tillagt Seksjon Økonomi, Regnskap og Eiendom.

Registrering av transaksjoner skjer i kjernesystemene til banken, og det gjennomføres daglige avstemminger mellom dette systemet og regnskapssystemet (IROS). Det tas ut periodiske styringsrapporter som kvalitetssjekkes. Eventuelle registrerte avvik korrigeres fortløpende. Månedlig utarbeides ulike styringsrapporter; BMS, analyser, risikoreporter mv., og konsolidering gjennomføres både månedlig og kvartalsvis. Både resultat-, balanseposter og noteopplysninger avstemmes mot system og tidligere rapporteringer.

Et ledd i internkontrollen knyttet til rapporteringen av årsregnskapet er samarbeidet med ekstern revisor og deres revisjon av konsernets regnskap.

Kvartalsregnskap og årsregnskap behandles av bankens ledergruppe og revisjonsutvalget, før endelig behandling i styret og generalforsamling.

Rapportering av internkontroll

Rapportering av internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med avdeling Compliance som koordinerende enhet. Det gjennomføres årlig lederbekreftelse av internkontrollen hvor alle ledere på nivå 1, 2 og 3 deltar.

Administrerende direktør har videre avlagt årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering av om de etablerte internkontrollene fungerer.

Styret har mottatt løpende rapportering om driften og risikosituasjonen gjennom året.

Basert på mottatte rapporteringer mener styret at internkontrollen er forsvarlig ivaretatt i Sparebanken Møre.

SAMFUNNSANSVAR

Det vises til eget kapittel om samfunnsansvar og bærekraft for informasjon om hvordan Sparebanken Møre jobber for og ivaretar sitt ansvar innen menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i forretningsstrategier, daglig drift og i forholdet til interessenter. Her finnes også informasjon om arbeidsmiljø og sykefravær i Sparebanken Møre.

INTERN REVISJON

Internrevisjonens mandat er å gi en uavhengig vurdering av kvaliteten og effektiviteten av styring og kontroll, risikostyring og internkontroll, samt etterlevelse av relevante lover og forskrifter.

Konsernets internrevisjon har i 2019 vært utkontraktet til EY. Internrevisjonen rapporterer til risikoutvalget og styret. Det er utarbeidet plan for internrevisors arbeid som er vedtatt av styret. Risikoutvalget og styret har i 2019 mottatt regelmessige rapporter fra internrevisor i henhold til denne planen, og det er ikke avdekket vesentlige brudd på relevante lover eller forskrifter.

EGENKAPITALBEVIS OG UTBYTTE

Ved utgangen av 2019 var det 5 526 eiere av Sparebanken Møres egenkapitalbevis. Antall utstedte egenkapitalbevis er 9 886 954. Eierandelskapitalen utgjør 49,6 prosent av bankens totale egenkapital.

De 20 største eierne er notert med 50,7 prosent av eierandelskapitalen ved årsskiftet. Av disse er 11 hjemmehørende i Møre og Romsdal, med en relativ eierandel blant de 20 største på 57,7 prosent (54,3 prosent). I note 29 finnes en oversikt over de 20 største eierne av bankens egenkapitalbevis.

Sparebanken Møre oppmuntrer - samt gjennom belønningsordninger bidrar til at alle ansatte skal eie egenkapitalbevis i Sparebanken Møre. Ved årsskiftet eide ansatte 282 804 egenkapitalbevis, noe som i sum plasserer ansatte som den sjuende største MORG-eieren.

Pr 31. desember 2019 eide banken 25 251 egne egenkapitalbevis. Disse er anskaffet via Oslo Børs til markedskurs.

Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige i markedet.

Sparebanken Møres utbyttepolitikk fastslår at banken har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen.

Utbytte består av kontantutbytte til egenkapitalbevisene og samfunnsutbytte. Andelen av overskuddet som avsettes til utbytte tilpasses bankens soliditet. Om ikke soliditeten tilsier noe annet, tas det sikte på at om lag 50 prosent av årets overskudd samlet sett kan utdeles som utbytte.

Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

FORTSATT DRIFT

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger konsernets langsiktige prognoser for de kommende år.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har ikke vært vesentlige hendelser etter balansedato som påvirker det avlagte årsregnskapet.

UTSIKTER FREMOVER

Det ligger an til en moderat produksjonsvekst i fylket framover. Fortsatt lave renter, en svak kronekurs og vekst på våre eksportmarkeder vil bidra til dette. Det ser ut til at usikkerheten rundt Brexit og handelskonflikten mellom USA og Kina er blitt mindre. Vi forventer fortsatt god aktivitet innenfor våre hovednæringer.

Arbeidsledigheten i fylket har falt kraftig siden begynnelsen av 2017. Ifølge NAV utgjorde den registrerte ledigheten ved arbeidskontorene i Møre og Romsdal 2,0 prosent av arbeidsstyrken ved utgangen av desember. Til sammenligning var arbeidsledigheten på landsbasis 2,2 prosent. Med moderat produksjonsvekst framover vil ledigheten trolig holde seg lav gjennom inneværende år.

For Norge sett under ett falt husholdningenes gjeldsvekst jevnt gjennom 2019 og endte på om lag 5 prosent. Det har vært en fallende trend i denne størrelsen helt siden 2012. Utlånsveksten til næringslivsmarkedet holdt seg mer stabil i 2019, men den totale utlånsveksten var svakt fallende gjennom fjoråret.

Sparebanken Møre opplever fortsatt sterk konkurranse i markedet, både for utlån og innskudd.

Det forventes en noe avtagende utlånsvekst innenfor både personmarkedet og næringslivsmarkedet i 2020. Fokus er hele tiden å ha god drift og økt lønnsomhet. Det legges til grunn en stabil innskuddsvekst i 2020.

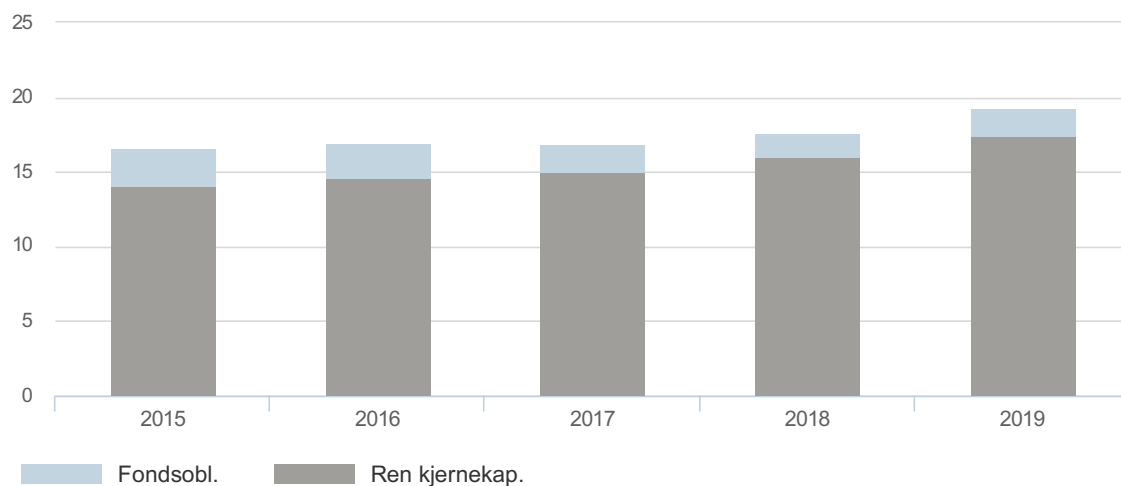
Banken vil fortsatt være en sterk og engasjert støttespiller for våre kunder.

Sparebanken Møre har en målsetting om kostnadseffektiv drift der kostnadsandelen skal komme under 40 prosent.

Det forventes at tapene i Sparebanken Møre vil være på et lavt nivå også i 2020. Totalt sett forventes det et godt resultat for 2020, med en egenkapitalrentabilitet over bankens strategiske målsetting på 11 prosent.

Fig. 8 Kapitaldekning

I % av beregningsgr.lag

TAKK

Styret vil takke de ansatte og tillitsvalgte i konsernet for deres gode bidrag i 2019. Styret vil også takke Sparebanken Møres kunder, investorer og øvrige forbindelser for det gode samarbeidet gjennom året.

Ålesund, 31. desember 2019

26. februar 2020

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

**Leif-Arne
Langøy**
STYRELEDER

**Roy
Reite**
STYRETS NESTLEDER

**Ragna Brenne
Bjerkset**

**Henrik
Grung**

**Jill
Aasen**

**Marie Rekdal
Hide**

**Helge Karsten
Knudsen**

**Ann Magritt B.
Vikebakk**

**Trond Lars
Nydal**
ADM. DIREKTØR

Eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan Sparebanken Møre i 2019 har fulgt de 15 punktene i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 17. oktober 2018 («Anbefalingen»). Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) har utarbeidet Anbefalingen, og denne er tilgjengelig på www.nues.no.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Sparebanken Møre følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2018 så langt den passer for sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis. Banken følger også EBAs (det Europeiske Banktilsynet) Guidelines on Internal Governance GL 11/2017.

Finansforetaksloven fastsetter bestemmelser for sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis som i noen tilfeller medfører avvik fra allmennaksjeloven, og at Anbefalingen ikke passer fullt ut. Det redegjøres for slike avvik fra Anbefalingen under de aktuelle punkt nedenfor. Det er likevel ingen vesentlige avvik mellom Anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Møre.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

2. Virksomhet

Sparebanken Møre ble dannet 1. april 1985 ved en sammenslutning av en rekke banker i Møre og Romsdal. Senere har flere banker i Møre og Romsdal sluttet seg til Sparebanken Møre. Bankvirksomheten i de sammensluttede sparebanker kan spores tilbake til 1843.

Sparebanken Møres vedtekter angir tydelig den virksomhet som banken skal drive. Sparebankens formål er å utføre forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker utfører, og som er innenfor rammen av den lovgivning som til enhver tid gjelder, og de til enhver tid gitte konsesjoner. Sparebanken kan herunder yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester i samsvar med bestemmelsene i verdipapirhandelloven. Vedtektene finnes i sin helhet på konsernets internettside.

Konsernet er totalleverandør av finansielle tjenester innen områdene finansiering, innskudd og plasseringer, betalingsformidling, økonomisk rådgivning, formuesforvaltning, forsikring og eiendomsmegling.

Styret i Sparebanken Møre sørger for at det årlig gjennomføres en omfattende strategiprosess som definerer konsernets mål, strategier og risikoprofil. Gjeldende strategidokument, «Møre 2023», ble vedtatt av styret i august 2019, og implementeringen av arbeidet med de tiltak som her ble besluttet er allerede påstartet. Se også nærmere beskrivelse i punkt 9 under.

Mål og strategier er innenfor rammen av virksomhetsbestemmelsen i Sparebanken Møres vedtekter.

Sparebanken Møre skal være førstevalget for personkunder og små og mellomstore bedrifter på Nordvestlandet. Banken skal i tillegg være en attraktiv partner for større bedrifter og offentlig sektor. Det skal arbeides for en sunn finansiell struktur og soliditet, samt en sterk lønnsomhet.

De økonomiske måltallene er gjengitt i Sparebanken Møres årsrapport, samt i Sparebanken Møres Pilar 3-dokument som er tilgjengelig på bankens internettside. Gjennom året gis det informasjon og guiding til

markedet og andre interessenter, gjennom børsmeldinger og regnskapspresentasjoner, om de strategiske målsettingene og utvikling i forhold til disse.

Styret har vedtatt retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, basert på konsernets kjerneverdier Nær, Engasjert og Handlekraftig. Kjerneverdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt Sparebanken Møre har med markedet, kundene og omgivelsene forøvrig. En nærmere beskrivelse av retningslinjene og de enkelte kjerneverdiene finnes på konsernets internettside. Det vises for øvrig til egen rapport for samfunnsansvar og bærekraft i årsrapporten for 2019 vedrørende ytterligere redegjørelse for Sparebanken Møres utøvelse av samfunnsansvar.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

3. Selskapskapital og utbytte

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, virksomhet og risiko, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal, et stabilt marked for langsiktig finansiering ved behov og mål i langsiktig strategisk plan.

Gjennom en årlig prosess for evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger, har styret fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier, risikoprofil og regulatoriske krav. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig i året gjennom interne beregninger og rapporteringer.

Kapitaldekningen ligger ved utgangen av 2019 over de regulatoriske og interne minimumskravene til kapital. Ansvarlig kapital utgjør 21,5 prosent, kjernekapital 19,3 prosent og ren kjernekapital 17,4 prosent.

Sparebanken Møres utbyttepolitikk er offentliggjort, og gjort tilgjengelig på konsernets internettsider. Utbyttepolitikken er som følger:

"Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Utbytte består av kontantutbytte til egenkapitalbevisene og samfunnsutbytte. Andelen av overskuddet som avsettes til utbytte tilpasses bankens soliditet. Om ikke soliditeten tilsier noe annet, tas det sikte på at om lag 50 prosent av årets overskudd samlet sett kan utdeles som utbytte. Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling."

Styret kan få fullmakt fra generalforsamlingen til å foreta kapitalforhøyelser til nærmere definerte formål. Styret ble på generalforsamlingen den 20. mars 2019 gitt fullmakt til å øke eierandelskapitalen med inntil 98 869 500 kroner dersom den finansielle situasjonen skulle tilsa det. Fullmakten gjelder frem til ordinær generalforsamling i 2020, men likevel ikke lenger enn 31. mars 2020. Pr. årsskiftet er fullmakten ikke benyttet da det ikke har vært behov for det.

Styret kan videre få fullmakt fra generalforsamlingen til kjøp av egne egenkapitalbevis innenfor lovens rammer. Styret ble på generalforsamlingen den 20. mars 2019 gitt fullmakt til å erverve/etablere pant i egne egenkapitalbevis med inntil 98,8 mill. kroner. Fullmakten gjelder i inntil 12 måneder.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

4. Likebehandling av egenkapitalbevisiere og transaksjoner med nærstående

Alle egenkapitalbevisierne likebehandles og har samme mulighet for innflytelse. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen skal eksisterende egenkapitalbevisiere ha fortrinnsrett med mindre særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen skal

offentliggjøres i børsmelding i forbindelse med kapitalforhøyelsen.

Bankens transaksjoner i egne egenkapitalbevis foretas på børs. Tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis gjøres til gjeldende kurs i markedet.

Dersom det skulle forekomme ikke-uvesentlige transaksjoner mellom Sparebanken Møre konsernet og egenkapitalbeviserne, styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse, skal styret sørge for at det foreligger verdivurdering fra uavhengig tredjepart med mindre det gjelder saker som behandles av generalforsamlingen.

Uavhengig verdivurdering skal også foreligge ved transaksjoner mellom selskap i samme konsern der det er minoritetsaksjonærer. Datterselskaper i Sparebanken Møre pr. 31.12.19 er alle heleide av banken.

For å sikre egenkapitalbeviserne økt innflytelse ved beslutninger som gjelder eierandelskapitalen, ble vedtektene i 2018 endret slik at vedtektsendringer som gjelder nærmere angitte saker av betydning for eierandelskapitalen ikke kan vedtas av generalforsamlingen med mindre det også oppnås 2/3 flertall av stemmene avgitt av generalforsamlingens medlemmer valgt av egenkapitalbeviserne. En angivelse av hvilke saker dette gjelder for er angitt i vedtekter som finnes på bankens internettside.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

5. Fri omsettelighet

Sparebanken Møres egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker MORG, og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Ved erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak (10% eller mer av kapitalen) gjelder det regler om tillatelse fra Finanstilsynet. Jf. finansforetakslovens kap. 6 og verdipapirhandelloven § 9-10.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen, med unntak av de særregler som følger av finansforetaksloven om erverv av kvalifiserte eierandeler.

6. Generalforsamling

I sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis er deler av egenkapitalen selveiende. Som følge av dette gjelder det andre krav til sammensetning av generalforsamlingen i sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis enn det som gjelder for allmennaksjeselskap. Kravene følger av finansforetakslovens kap. 8. Sparebanken Møre etterlever de lovpålagte kravene. Anbefalingen punkt 6 passer derfor ikke fullt ut for sparebanker.

Bankens øverste organ er generalforsamlingen. Generalforsamlingen i Sparebanken Møre har 44 medlemmer med 14 varamedlemmer, hvorav 17 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av eierne av egenkapitalbevis, 13 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant bankens kunder, 11 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant de ansatte og 3 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av generalforsamlingen til å representere samfunnsfunksjonen.

Kravene til sammensetning følger av bankens vedtekter. Oversikt over de valgte medlemmene er tilgjengelig på konsernets internettside.

Generalforsamlingens medlemmer er personlig valgt, og kan ikke møte ved fullmektig. Det er valgt varamedlemmer som møter ved fravær.

Innkalling og saksdokument til generalforsamlingens møter gjøres tilgjengelig på bankens internettsider senest 21 dager før møtet. I tillegg offentliggjøres innkalling og saksdokumenter på Oslo Børs og innkalling sendes via post. Et medlem i generalforsamlingen, eller andre som etter loven skal motta slike dokument, kan likevel kreve å få dokumentene tilsendt.

Saksdokumentene skal være utførlige og presise nok til at generalforsamlingens medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles.

Medlemmer av styret, valgkomiteen og ekstern revisor deltar på generalforsamlingens møter. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å møte i generalforsamlingen.

Generalforsamlingen velger leder og nestleder blant medlemmene i generalforsamlingen som ikke er ansatt i sparebanken. Generalforsamlingens leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen.

Avvik fra Anbefalingen: Anbefalingen punkt 6 passer ikke fullt ut for sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis og dette medfører avvik.

7. Valgkomiteer

Bankens vedtekter fastsetter bestemmelser om valgkomiteer. Generalforsamlingen har fastsatt instruks for generalforsamlingens valgkomité.

Generalforsamlingens valgkomité velges av generalforsamlingen og består av 4 medlemmer, valgt blant medlemmene i generalforsamlingen. Leder av komiteen velges av generalforsamlingen ved særskilt valg. Generalforsamlingen fastsetter komiteens godtgjørelse.

Både styrets leder og adm. direktør skal innkalles til minst et møte med valgkomiteen. Valgkomiteen mottar styrets evaluering av eget arbeid.

Komiteen har representanter fra alle grupper som er representert i generalforsamlingen. Det skal i tillegg tilstrebes geografisk spredning av valgkomiteens medlemmer innenfor kommunene der sparebanken har sitt virksomhetsområde. Valgkomiteen er uavhengig av styret og øvrige ledende ansatte. Hverken styremedlemmer eller ledende ansatte er medlemmer i komiteen. Medlemmer av valgkomiteene velges for 2 år av gangen, og ingen kan ha vervet i mer enn 6 år sammenhengende.

Generalforsamlingens valgkomité foreslår kandidater til generalforsamlingsmedlemmer og varamedlemmer for samfunnsfunksjonen, leder og nestleder i generalforsamlingen, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret, samt valg av leder og medlemmer av valgkomiteen.

Valgkomiteens innstilling begrunnes.

Egenkapitalbeviserne velger en egen valgkomité som forbereder egenkapitalbevisernes valg av medlemmer til generalforsamlingen. Denne komiteen har 3 medlemmer. De kundevalgte medlemmene av generalforsamlingen velger en egen valgkomité som forbereder kundenes valg av medlemmer til generalforsamlingen. Denne komiteen har 4 medlemmer.

Oversikt over hvem som er medlemmer av de ulike valgkomiteene finnes på bankens internettsider.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

8. Styre, sammensetning og uavhengighet

Styret består av 8 medlemmer, med 4 varamedlemmer, valgt av generalforsamlingen. To av medlemmene er valgt blant bankens ansatte.

Ved valg av styrets medlemmer legges det vekt på kompetanse, kapasitet, uavhengighet, mangfold og at styret skal fungere som et kollegialt organ. Finansforetaksloven stiller krav om at det skal gjennomføres egnethetsvurdering av styremedlemmer i finansforetak. Vurderingen omhandler kompetanse, kapasitet, uavhengighet og skikkethet/vandel. Vurderingen skal meldes Finanstilsynet for hvert styremedlem.

Flertallet av styremedlemmene er uavhengig av ledende ansatte, vesentlige forretningsforbindelser og største eiere av egenkapitalbevis. Ingen ledende ansatte er medlem av styret. Styrets leder og nestleder er valgt av generalforsamlingen ved særskilte valg.

Vedtektene fastsetter at styremedlemmer velges for 2 år. Av de valgte medlemmer er fire på valg det ene året, og fire medlemmer på valg påfølgende år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg kan gjenvelges. Et valgt medlem av styret kan ikke ha tillitsvervet i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år, eller i mer enn 20 år sammenlagt.

Årsrapporten inneholder ytterligere opplysninger om styremedlemmenes deltagelse på styremøtene, kompetanse og hvor mange egenkapitalbevis det enkelte medlem eier.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

9. Styrets arbeid

Styret har fastsatt instruks for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på klar intern ansvars- og oppgavefordeling.

Styrets leder skal innen mai hvert år, i samråd med administrerende direktør, sette opp forslag til en årlig plan for styrets arbeid i det kommende året med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, herunder møteplan og hovedpunkter på agenda for styremøtene for neste kalenderår.

Styret vedtar de overordnede langsiktige økonomiske målene for Sparebanken Møre. Disse er nedfelt i konsernets strategidokument. Dokumentet revideres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens toppledergruppe. Styret sikrer på denne måten at banken ledes slik at de fastsatte overordnede mål nås.

For finansforetak gjelder det strengere regler om inhabilitet enn det som følger av allmennaksjeloven. Styret har i tillegg fastsatt retningslinjer om inhabilitet som kommer i tillegg til de lovbestemte kravene. Styret sørger for at styremedlemmer og ledende ansatte gjør banken kjent med vesentlige interesser de måtte ha i saker som styret skal behandle. I saker av vesentlig karakter hvor styreleder selv er eller har vært aktivt engasjert, ledes styrets behandling av styrets nestleder eller annet styremedlem.

Styret har valgt både et revisjonsutvalg, et risikoutvalg og et godtgjørelsesutvalg blant styrets medlemmer. Revisjonsutvalget og risikoutvalget har tre medlemmer, hvorav alle er uavhengige av virksomheten. Godtgjørelsesutvalget har fire medlemmer, hvorav ett medlem fra de ansatte.

Styret har videre vedtatt instruks for styreutvalgene som beskriver utvalgenes oppgaver og saksbehandling.

Godtgjørelsesutvalget er nærmere omtalt i redegjørelsens punkt 12.

Styret evaluerer årlig sitt arbeid og sin kompetanse med sikte på forbedringstiltak.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

10. Risikostyring og internkontroll

Sparebanken Møre legger til grunn en helhetlig risikostyringsprosess som grunnlag for sin internkontroll. For å utøve en helhetlig risikostyring i Sparebanken Møre benyttes den globale internkontrollstandarden COSO-modellen.

Styrevedtatte "Overordnede retningslinjer for styring og kontroll i Sparebanken Møre" har nedfelt som utgangspunkt at den enkelte leder i konsernet skal sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om alle vesentlige risikoer innen eget ansvarsområde, slik at risikoen kan forvaltes på en økonomisk og administrativt forsvarlig måte.

I "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets rolle, styrearbeidets betydning, form, innhold og gjennomføring definert. Inkludert her er også risikostyring, både gjennom styringsfunksjonen og tilsynsfunksjonen. Videre er det utarbeidet egen instruks for revisjonsutvalget og risikoutvalget i konsernet, samt egen instruks for godtgjørelsesutvalget.

Styret påser at risikostyringen og internkontrollen i Sparebanken Møre er tilstrekkelig og systematisk, og at disse prosessene er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, etiske retningslinjer, pålegg, og eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter prinsippene og retningslinjer for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene i samsvar med bankens og konsernets risikobærende evne, og forsikrer seg om at strategier og retningslinjer blir formidlet til de ansatte. Styret vurderer systematisk og jevnlig strategier og retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker og periodisk vurderer effektiviteten av konsernets overordnede styring og kontroll, herunder tar hensyn til interne og eksterne påvirkningsforhold. Siste gjelder særlig ved endringer i konjunkturer og makroøkonomiske rammebetingelser.

For å påse at Sparebanken Møre utfører tilfredsstillende risikostyring og internkontroll, mottar styret løpende gjennom året flere typer rapporter fra Sparebanken Møres kontrollfunksjoner, herunder avdeling Risikostyring, avdeling Compliance, avdeling Operasjonell risiko, intern og ekstern revisor. Styret er selv aktiv i årlig ICAAP gjennom implementering av denne i langsiktig strategisk plan. Styret reviderer og vedtar minst årlig alle bankens overordnede risikostyringsdokument. Administrerende direktørs rapportering om hvorledes oppbygning og effektiviteten er i konsernets internkontroll gjennomføres hvert år i fjerde kvartal.

Både styrets årsrapport og årsregnskapet for øvrig inneholder ytterligere informasjon om Sparebanken Møres risikostyring og internkontroll.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

11. Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styrets medlemmer, og styreutvalgenes medlemmer, fastsettes av generalforsamlingen etter forslag fra valgkomiteen.

Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengige. Det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmer.

Utgangspunktet er at styrets medlemmer, eller selskap som de er tilknyttet, ikke bør påta seg oppgaver for Sparebanken Møre utover styrevervet. Dersom de likevel gjør det, skal hele styret informeres. Honorar for slike tjenester skal godkjennes av styret. Dersom det har vært gitt godtgjørelser utover vanlig styrehonorar blir disse opplyst om i noter i årsrapporten.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret reviderer årlig retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.

Retningslinjene fremlegges årlig for generalforsamlingen for rådgivende avstemming. Retningslinjer som gjelder tildeling mv. av egenkapitalbevis i banken fremlegges generalforsamlingen for godkjenning. Styrets erklæring om lederlønn utarbeides som eget saksdokument til generalforsamlingen.

For godtgjørelsesordninger i finansforetak gjelder det særskilte regler fastsatt i finansforetaksforskriftens kap. 15.

Styret har valgt et godtgjørelsesutvalg blant styrets medlemmer.

Godtgjørelser i Sparebanken Møre skal bidra til konsernets måloppnåelse og fremme ønsket adferd. Videre skal godtgjørelser være et virkemiddel for god styring og kontroll med konsernets risiko, motvirke uønsket risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Praktisering av godtgjørelsesordningen gjennomgås minst en gang i året av internrevisor som fremlegger rapport fra gjennomgangen til styret.

Sparebanken Møre har ingen fastsatt årlig bonusordning, men i år med gode resultat og god måloppnåelse vil bankens styre vurdere en bonus til alle bankens ansatte, herunder ledende ansatte med unntak av adm. direktør. Styret har vedtatt bonus for 2019.

Den enkelte ansatte kan utover dette motta et engangstillegg som en påskjønnelse for ekstraordinær innsats. Engangstillegg til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering, og ansatte med kontrolloppgaver skal som et generelt krav baseres på en kombinasjon av vurdering av vedkommende person, vedkommende sin forretningsenhet og banken som helhet. Utgangspunktet for fastsetting av variabel engangsgodtgjørelse skal være risikobasert resultat.

For ledende ansatte mv. som nevnt i avsnittet over, og som ikke innehar stillinger som er direkte knyttet til resultatgenererende enheter, legges det i større grad til grunn oppfyllelse av den enkeltes avdelings/seksjons måloppnåelse i etablerte lederavtaler, hva angår resultat i forhold til endring av arbeidsmåter og oppnåelse av person- og saksresultat. Det legges i disse vurderingene til grunn de resultater som er oppnådd over en periode på 2 år. I vurderingene vektlegges også, så langt det er mulig, Sparebanken Møres totale egenkapitalavkastning de siste 2 år.

For ledende ansatte mv. som arbeider i resultatgenererende enheter skal de finansielle måltallene definert i Sparebanken Møres BMS (balansert målstyring), og oppfyllelse av disse de siste 2 år, legges til grunn i større grad enn for personer som ikke arbeider i direkte resultatgenererende enheter. Også for disse ansatte skal oppfyllelse av den enkeltes og avdelingens/seksjonens måloppnåelse i etablerte lederavtaler utover de finansielle tallstørrelsene i BMS legges til grunn i vurderingene. BMS inneholder flere måltall som er direkte relatert til risikorelaterte resultater.

For begge typer variabel godtgjørelse er det satt tak.

Minst halvparten av den generelle bonusen til alle ansatte gis i form av Sparebanken Møres egenkapitalbevis. Tildelingen gis fra Sparebanken Møres beholdning av egne egenkapitalbevis tilsvarende markedsverdi på oppgjørstidspunktet. Den ansatte kan ikke avhende egenkapitalbevisene tidligere enn 1 år etter tildeling (se under vedrørende spesielle regler for ledende ansatte mv.).

Til ledende ansatte mv. skal minimum halvparten av den generelle bonusen i form av egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene ikke avhendes av den enkelte tidligere enn jevnt fordelt over en periode på 3 år.

Dersom det er negativ utvikling i bankens resultater, eller særskilt i den ledende ansattes mv. forretningsenhet, kan den innvilgede variable godtgjørelsen kreves tilbakeført helt eller delvis de påfølgende tre årene etter den er mottatt. Eventuelt sluttvederlag ved opphør av arbeidsforhold skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid. Manglende resultater skal ikke belønnes. Ledende ansatte mv. skal ikke ha avtaler eller forsikringer som sikrer bortfall av prestasjonsbetinget godtgjørelse.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

13. Informasjon og kommunikasjon

Styret har fastsatt retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon. Sparebanken Møre følger IR-anbefalingen fra Oslo Børs av mars 2019.

Retningslinjene legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit ovenfor investormarkedet, og ivareta kravet til likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet.

Gjennom årsrapporten og kvartalsrapportene søker banken å oppnå den nødvendige åpenhet om de vesentlige faktorene knyttet til bankens utvikling. Dette gjøres for at markedsaktørene skal ha mest mulig korrekt bilde av bankens situasjon. Bankens ledelse gjennomfører presentasjoner i tilknytning til

fremleggelse av Sparebanken Møres års- og kvartalsresultater. Rapportene og presentasjonene gjøres tilgjengelig for hele markedet via bankens internettsider, herunder presentasjoner på webcast, og ved offentliggjøring på Oslo Børs.

Års- og kvartalsrapporter blir utarbeidet i engelsk utgave til Sparebanken Møres utenlandsforbindelser. Bankens større bankforbindelser i utlandet blir også orientert jevnlig, blant annet gjennom oppsøkende aktiviteter der Sparebanken Møres regnskap og utvikling er blant temaene.

Det utarbeides årlig en egen investor relations plan for hvilke interessenter som skal oppsøkes, og når og hvordan dette skal foregå.

Det er fastsatt retningslinjer for bankens kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen.

Opplysninger knyttet til bankens egenkapitalbevis, utbyttepolitikk og finanskalender finnes både i årsrapporter og på bankens internettsider.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

14. Selskapsovertakelse

I en sparebank som har utstedt egenkapitalbevis er deler av egenkapitalen selveiende. Dette medfører at Sparebanken Møre ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Strukturendringer krever tillatelse fra myndighetene. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 prosent av kapitalen må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Avvik fra Anbefalingen: Anbefalingen punkt 14 passer ikke for sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis og dette medfører et avvik

15. Revisor

Revisjonsutvalget sørger for at revisor hvert år utarbeider en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet, og at revisor presenterer planen for revisjonsutvalget.

Styret og revisjonsutvalget innkaller revisor til møte der årsregnskapet behandles.

I møtene gjennomgår revisor bl.a. sentrale forhold ved revisjonen, herunder vesentlige forhold hvor det har vært uenighet mellom revisor og administrasjonen. Videre gjennomgås også revisors syn på bankens risikoområder, interne kontrollrutiner, regnskapsprinsipper mv. Revisor påpeker dessuten eventuelle områder der det bør gjennomføres kvalitetsheving, og fremmer forslag til forbedringstiltak der det er behov for det.

Styrets årsplan inneholder ett årlig møte med revisor hvor bankens ledelse ikke er til stede.

Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon.

Avvik fra Anbefalingen: Ingen

Samfunnsansvar og bærekraft

Vårt samfunnsansvar og fokus på bærekraft går hånd i hånd og favner om alt fra forsvarlig utlånsvirksomhet og kapitalforvaltning, bekjempelse av økonomisk kriminalitet, egne innkjøp, krav til leverandørene våre, menneske- og arbeidstakerrettigheter og en rekke andre områder. Denne rapporten gir en beskrivelse av bankens status, arbeid og videre planer innen vesentlige temaer.

En pådriver for bærekraftig utvikling

Sparebanken Møre har røtter tilbake til en rekke lokalsamfunn på Nordvestlandet, og den eldste banken strekker seg tilbake til 1843. Helt siden de første bankene så dagens lys, har samfunnsrollen stått sterkt i de ulike lokalsamfunnene. Det gjør den også i dag. Arbeid for en bærekraftig utvikling er en videreføring av det sterke samfunnsansvaret sparebankene har hatt i lokalsamfunnet gjennom mer enn 175 år.

Bærekraft er definert som utvikling som imøtekommer dagens behov, uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. For å sikre en bærekraftig utvikling kreves tjenester og løsninger som ivaretar og fremmer miljømessige, sosiale og forretningsetiske forhold.

Norge har som mål å oppnå FNs bærekraftsmål og bli lavutslippssamfunn innen utgangen av 2030. Bankene har en viktig rolle i omstillingsarbeidet. Om vi skal lykkes, kreves kunnskap og endringsvilje hos både myndigheter og det offentlige, næringslivsaktører og den enkelte forbruker. Vi vil bidra til dette ved å tilpasse egen virksomhet, bevisstgjøre omgivelsene rundt oss og stille krav til samarbeidspartnerne våre.

En integrert del av strategien

I tiden som kommer står både Norge og verdenssamfunnet overfor en betydelig omstilling for å nå klimamålene for 2030. Som regional sparebank har vi påvirkningskraft, både gjennom prosjektene vi engasjerer oss i, men også gjennom ordinær bankdrift. Det gir oss muligheter som vi tar på største alvor. I 2019 etablerte vi en ny visjon som legger føringer for bankens strategi for årene som kommer: Sparebanken Møre skal være den fremste pådriveren for skaperglede på Nordvestlandet. Hver dag.

Sparebanken Møre er som en regional aktør på Nordvestlandet opptatt av bærekraft, vekst og utvikling i omgivelsene som banken er en del av. Visjonen forplikter oss til å stimulere til økt vekst i næringslivet, til nyskaping og gründerglede. Vi skal bidra til at menneskene her kan skape seg et hjem og en framtid med sunn økonomi. Vi skal legge til rette for trivsel, tilflytting og livskvalitet, og vi skal dyrke samhold og samarbeid som gir positive ringvirkninger for området vårt.

I tillegg til det regionale perspektivet, skal vi også se bankens bærekraftsarbeid i et nasjonalt og globalt bilde. I 2019 forpliktet vi oss også til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift UNEP FI, og vil fortsette arbeidet med full styrke i 2020 – både i og utenfor banken. Vi skal ta vår del av ansvaret for en felles framtid.

Bærekraft er løftet inn i konsernstrategien, og bankens Retningslinjer for etikk og samfunnsansvar gir føringer for hvordan bankens medarbeidere skal opptre og håndtere forhold knyttet til etiske vurderinger, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, likestilling, sosiale forhold, det ytre miljøet og bekjempelse av hvitvasking og korrupsjon. Nyansatte i Sparebanken Møre presenteres for konsernets regelverk på nyansettelseskurs. I tillegg gjennomføres det e-læring for alle ansatte.

Alle vesentlige virksomhetsområder har egne retningslinjer, og i 2020 vil bærekraft implementeres som et sterkere element i bankens styrende dokumenter.

Våre interessenter

Sparebanken Møre har en bred og sammensatt interessentgruppe som består av blant andre kunder, ansatte, eiere, myndigheter, samarbeidspartnere og leverandører.

Dialog med omgivelsene prioriteres høyt i Sparebanken Møre, og gjennom 2019 har vi hatt kontakt med interessentene våre på ulike måter. Dette gir oss viktig kunnskap om hvilke temaer som er viktige for de ulike gruppene, og hvilke forventninger de har til oss.

Basert på interessentdialog med både eksterne og interne grupper, har vi definert fem av FNs bærekraftsmål som særlig viktige. Et av dem er bærekraftsmål nr. 17 Samarbeid for å nå målene.

I løpet av 2020 vil vi gjennomføre en vesentlighetsanalyse som vil gi ytterligere grunnlag for å definere viktige innsatsområder i tiden framover.

I det følgende beskrives eksempler på dialog med målgrupper rundt temaer innen bærekraft.

Dialog med kunder

Dialog med kundene våre er sentralt for å kunne utvikle oss til å bli en enda bedre bank for mennesker og næringsliv på Nordvestlandet. Vi gjennomfører en årlig servicekvalitetsundersøkelse, som gir kundene mulighet til å komme med tilbakemeldinger og innspill. I 2019 viste resultatene rekordhøy kundetilfredshet blant både person- og næringslivskunder. I undersøkelsen måles blant annet kundenes oppfatning av bankens samfunnsengasjement, og resultatene viser at betydningen har økt over tid.

Dialog med bransjeaktører, samarbeidspartnere og nettverk

Flere av bankens medarbeidere deltar i nasjonale, faglige utvalg som arbeider for en mer bærekraftig bransje, blant annet i regi av Finans Norge. Vi har også en sentral rolle i bærekraftsgruppen til Nordic Finance Innovation (NFI). Banken bidrar aktivt med å utvikle møteplasser og nettverk for næringslivet i regionen. Vi er videre aktive pådrivere for og deltakere i regionale og lokale nettverk, som alle har som mål å arbeide for en mer bærekraftig region, blant annet:

Kunnskapsparkene ProtoMore, Vindel og ÅKP

Kunnskapsparkene ProtoMore, Vindel og ÅKP er fasilitator for viktige næringsklynger herunder GCE Blue

Maritim, NCE Blue Legasea og NCE Ikuben. Motivet for vårt engasjement og samarbeid med kunnskapsparkene er å stimulere til økt samhandling innenfor innovasjon og bærekraftig utvikling. Sparebanken Møre er engasjert i flere av initiativene fra kunnskapsparkene, og er også representert i styret i ProtoMore og ÅKP.

Det nasjonale programmet Global Centres of Expertise er en stor nasjonal spiss-satsing på de mest vekstkraftige næringsklyngene i Norge. NCE Blue Legasea ledes av ÅKP og er et nasjonalt ekspertcenter som samler ressurser, erfaring og kunnskap fra alle deler av den marine verdikjeden. Målet er å utvikle norsk fiskerinæring og samtidig gjøre Norge til en foregangsnaasjon innen bærekraftig verdiskaping basert på 100 % utnyttelse av marint råstoff.

GCE Blue Maritime Clusters som også ledes av ÅKP har som målsetting å inspirere til og styrke samarbeidsbaserte utviklingsaktiviteter i den maritime klyngen på Møre med sikte på å øke klyngens dynamikk og attraktivitet, og bidra til å styrke de enkelte bedriftenes innovasjonskraft og konkurranseevne.

NCE iKuben ledes av ProtoMore og er et nasjonalt ekspertcenter og tverrindustriell klynge med fokus på bærekraft, digitalisering og nye forretningsmodeller.

NExTdigital

NExTdigital er et nettverk som skaper møteplasser der nåtid møter fremtid. Her møtes medlemmer fra ulike virksomheter for å finne løsninger på digitale utfordringer, og nettverket har også en egen arbeidsgruppe for bærekraft. Sparebanken Møre er med som partner og medlem.

TEFT-lab

TEFT-lab har som formål å bidra til utdanning, forskning og nyskaping i regionen innen områdene tjenesteinnovasjon, entreprenørskap, finans og teknologi. Etter etableringen i mai 2018 har også bærekraft kommet inn som tema i laben. Det er 9 ulike PhD-stillinger tilknyttet TEFT-lab. Laben er et samarbeid mellom NTNU i Ålesund og Sparebanken Møre, og banken er med i både styre og styringsgruppe. Sommeren 2019 ble det også gjennomført sommer internship-program i TEFT-lab.

FNs fremtidslab – U4SSC

Ålesund kommune var den første byregionen i Norge som ble tatt opp i FN-nettverket Smart City. Sparebanken Møre har bidratt økonomisk til utviklingen av en digital tvilling av Ålesund, og som følge av dette ble det høsten 2019 etablert smartby-lab i Ålesund, den andre laben på verdensbasis. Laben tar utgangspunkt i FN programmet U4SSC, United for Smart Sustainable City, ledet av OIER. Sparebanken Møre er med som partner og deltar i både Fremtidsrådet og i styringsgruppe.

Ungt Entreprenørskap i Møre og Romsdal

Gjennom vårt samarbeid med Ungt Entreprenørskap Møre og Romsdal har vi tett kontakt med elever og studenter gjennom UEs ulike programmer. Her får vi møte ungdommene i dialog og refleksjoner om både personlig økonomi, yrkesvalg og bedriftsetablering. Miljø, klima og konsekvenser av våre valg er tema som i økende grad diskuteres også på disse arenaene.

Dialog med medarbeidere

Medarbeiderne er bankens viktigste ressurs, og Sparebanken Møre er som arbeidsgiver opptatt av god dialog og involvering av de ansatte. Vi gjennomfører blant annet en årlig arbeidsmiljøundersøkelse, som i 2019 viste en medarbeidertilfredshet på 8,3 på en skala fra 1-10. Dette må betraktes som en meget høy medarbeidertilfredshets-score, og har aldri blitt målt høyere.

I 2019 engasjerte vi hele organisasjonen i bærekraftsarbeidet på ulike måter. Alle ansatte mottok en spørreundersøkelse hvor hensikten var å kartlegge status og viktige påvirkningsområder, samt etablere mål for det videre arbeidet. Besvarelsene var anonyme og svarprosenten høy, og det kom mange gode og konkrete innspill som ble tatt med videre til neste fase.

Som en videreføring av spørreundersøkelsen etablerte vi en arbeidsgruppe bestående av medarbeidere fra ulike deler av organisasjonen. I tillegg ble det gjennomført egne workshops for bankens ledelse. Resultatene av prosessen ble førende for valg av bærekraftsmål.

Dialog med eiere/investorer/markedsaktører

Sparebanken Møre legger vekt på at eiere av egenkapitalbevis og andre investorer og markedsaktører skal få korrekt, tydelig, relevant og samtidig informasjon fra Sparebanken Møre. IR-arbeid har høy prioritet og dedikerte ressurser, og den totale investorpleien skal være av høy kvalitet og gjenstand for transparens og åpenhet.

Det utarbeides en årlig IR-kalender som inneholder aktiviteter og møteplasser som skaper dialog mellom banken og aktørene. Eksempler er kvartalspresentasjoner, roadshows, andre arrangement i bankens regi og årlige generalforsamlingsmøter. Banken har løpende kontakt med de største eierne og analytikere som følger bankens egenkapitalbevis, samt med fremmedkapitalinvestorer og tilretteleggere i Norge og utlandet. Ratingbyrået Moodys følges opp kvartalsvis. Det har blitt gjennomført flere møter med temaet bærekraft på agendaen.

Våre forpliktelser

UN Guidelines for Business and Human Rights og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Ansvarlig næringsliv handler om hvilket ansvar næringslivsaktører forventes å påta seg for mennesker, samfunn og miljø som påvirkes av virksomheten. Regjeringen forventer at alle norske selskaper forholder seg til og etterlever FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guidelines for Business and Human Rights – UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Bankens retningslinjer for Etikk og Samfunnsansvar er bygd for å ivareta disse retningslinjene og tar for seg temaer som klima og miljø, menneskerettigheter og arbeidsrettigheter, miljøskader og bestikkelser og anti-korrupsjon.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for en bærekraftig fremtid. Basert på internt innsiktsarbeid og dialog med interessentene våre, har vi definert fem bærekraftsmål som vi mener vi har særskilte muligheter til å påvirke:

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Som regional sparebank og det største finansielle miljøet mellom Bergen og Trondheim er Sparebanken Møre en viktig kilde for finansiell informasjon og finansielle tjenester for både mennesker og næringsliv på Nordvestlandet. Vi jobber målrettet med entreprenørskap og innovasjon for å styrke verdiskapingen og sysselsetting i området vårt.

Mål 9: Innovasjon og infrastruktur

For at Nordvestlandet skal være en attraktiv region også fremover, er det viktig at vi jobber aktivt med å bygge solid infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon. Sparebanken Møre ønsker å være både en pådriver og støttespiller for slike aktiviteter. I 2017 etablerte banken egen innovasjonsavdeling. I tillegg samarbeider vi tett både med NTNU i Ålesund og med kunnskapsparkene ProtoMore, Vindel og ÅKP om tiltak for å øke innovasjonsevnen på Nordvestlandet.

Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn

Helt siden starten i 1843 har Sparebanken Møre bidratt til å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige. Dette er sentralt for både livskvalitet, innovasjonsevne, befolkningsutvikling og verdiskaping. Samfunnet vårt trenger sterke lokalmiljø for å utvikle seg.

Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

For å kunne bidra til en bærekraftig regionsutvikling, må både det offentlige, næringslivet og enkeltmennesker endre sitt forbruk. Som samfunn forbruker vi i dag mer enn det som er miljømessig bærekraftig. Sparebanken Møre vil bidra til å snu dette, ved å øke kunnskapen blant aktørene, bidra til forskning på området og selv gjøre grep i egen organisasjon. Lykkes vi med dette vil det på sikt kunne føre til økonomisk vekst, reduserte klimaendringer og økt livskvalitet.

Mål 17: Samarbeid for å nå målene

For å lykkes med bærekraftsmålene trengs det nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og lokalsamfunn må samarbeide for å oppnå en bærekraftig utvikling. Sparebanken Møre kan som en stor regional aktør utgjøre en forskjell. Vi vil oppmuntre til samarbeid og bidra til å knytte kunnskap og relasjoner på tvers av fag og bransjer gjennom å skape og støtte ulike møteplasser.

Vi har fokus på å redusere vår negative effekt og bidra positivt til disse målene gjennom vår rolle både som arbeidsgiver, samfunnsaktør, investor, långiver, tilrettelegger og leverandør av finansielle tjenester.

FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet

FNs miljøprogram (UNEP) har et partnerskap med finanssektoren kalt United Nations Environment Programme – Finance Initiative (UNEP FI). I september 2019 ble prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet vedtatt i FN. Prinsippene har som mål å gjøre banknæringen i stand til å ta en lederrolle i å nå bærekraftsmålene og oppfylle Parisavtalen.

Sparebanken Møre signerte og sluttet seg til prinsippene i oktober 2019.

 PRINCIPLE 1: ALIGNMENT We will align our business strategy to be consistent with and contribute to individuals' needs and society's goals, as expressed in the Sustainable Development Goals, the Paris Climate Agreement and relevant national and regional frameworks.	 PRINCIPLE 2: IMPACT & TARGET SETTING We will continuously increase our positive impacts while reducing the negative impacts on, and managing the risks to, people and environment resulting from our activities, products and services. To this end, we will set and publish targets where we can have the most significant impacts.	 PRINCIPLE 3: CLIENTS & CUSTOMERS We will work responsibly with our clients and our customers to encourage sustainable practices and enable economic activities that create shared prosperity for current and future generations.
 PRINCIPLE 4: STAKEHOLDERS We will proactively and responsibly consult, engage and partner with relevant stakeholders to achieve society's goals.	 PRINCIPLE 5: GOVERNANCE & CULTURE We will implement our commitment to these Principles through effective governance and a culture of responsible banking.	 PRINCIPLE 6: TRANSPARENCY & ACCOUNTABILITY We will periodically review our individual and collective implementation of these Principles and be transparent about and accountable for our positive and negative impacts and our contribution to society's goals.

Samfunnsansvar i bankens daglige drift

Arbeid mot hvitvasking, terrorfinansiering og antikorupsjon

Som en aktør innenfor finansnæringen er vi underlagt en rekke lover og krav knyttet til motarbeidelse av korrupsjon og andre typer økonomisk kriminalitet. Bekjempelse av økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking av penger tjent på kriminell virksomhet eller finansiering av terrorvirksomhet, er et krevende og viktig arbeid. Det er en del av finansnæringens samfunnsoppdrag å sørge for at ikke næringen utnyttes til ulovlige forhold gjennom våre tjenester og produkter. Sparebanken Møre har retningslinjer som skal hindre at vi blir benyttet til hvitvasking, skatteunndragelse eller terrorfinansiering.

Årlig utarbeider Sparebanken Møre en intern risikovurdering for hvitvasking og terrorfinansiering, med tilhørende risikoreduserende tiltak. Gjennom 2019 har vi implementert den nye hvitvaskingsloven. Bankene er lovpålagt å innhente og kontrollere legitimasjonsdokument i forbindelse med etablering av ordinære kundeforhold, og gjennom løpende kundekontroll kunne fremvise gyldig legitimasjonsdokument på kunden. I 2019 har Sparebanken Møre gjennomført et omfattende arbeid sammen med kundene for å innhente gyldig legitimasjonsdokument på de kundene der dette var mangelfullt.

Korrupsjon setter langsiktig verdiskaping i fare og skaper mistillit til systemene i samfunnet. Det kan føre til rettssaker og bøter eller andre sanksjoner, tap av markedstilgang, eiendeler og retten til å drive bankvirksomhet. Sparebanken Møre skal selv fremstå med høy etisk standard, og vi skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer som har tvilsomt rennommé. Ansattes ansvar omtales i bankens etiske retningslinjer, og den enkelte ansattes bevissthet knyttet til disse forholdene er viktig. Sparebanken Møre ser en økning i antall svindelsaker, hvor kunder blir lurt eller forsøkt lurt. Dette er saker som følge av at kunder blir kontaktet via epost eller gjennomfører handler på nett. Banken hjelper kunder som tar kontakt om svindel. Det er nulltoleranse for interne misligheter i konsernet.

Sparebanken Møre har bl.a. følgende arbeidsmåter mot økonomisk kriminalitet:

- Kundekontroll
- Rapportering av mistenkelige kundetransaksjoner til Økokrim
- Svindelhåndtering
- Tett samarbeid med andre banker, myndigheter og eget IRT (Incident Respons Team)

Sparebanken Møre gjennomfører årlig flere opplæringstiltak for bankens ansatte innenfor området.

Personvern

Sparebanken Møre behandler et stort antall personopplysninger. Opplysningene benyttes først og fremst til administrasjon av kundeforhold og for å oppfylle våre forpliktelser til å gjennomføre oppdrag og tjenesteavtaler. Behandlingen er lovregulert og underlagt strenge krav for å beskytte opplysningene mellom kunde og bank.

Sparebanken Møre forvalter store verdier for kunder. Forvaltningen medfører mulighet for svindel og kriminalitet. Banken har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge og avdekke svindel, kriminalitet og terrorfinansiering. Personopplysninger vil bli behandlet med formål å forebygge, avdekke, oppklare og håndtere slik kriminalitet.

Gjennom 2018 og 2019 har personvern vært et satsingsområde i Sparebanken Møre. Sparebanken Møre har oppnevnt personvernombud og gjennomført flere opplæringstiltak som har vært obligatorisk for alle ansatte. Det er gjennomført investeringer i system og løsninger for å gi en sikrest mulig behandling av personopplysninger.

Sparebanken Møres internrevisjon gjennomførte en kontroll av personvernområdet i 2019. Kontrollen avdekket ingen vesentlige mangler. Det er ikke registrert klager knyttet til brudd på personvernet eller personopplysningssikkerheten. Interne avvik er rapportert til Datatilsynet, men banken har ikke mottatt kritikk fra tilsynsmyndigheten.

Sparebanken Møre har tilpasset policy, rutiner og arbeidsmåter for å sikre en forsvarlig etterlevelse av GDPR. Bankens personvernerklæring sikrer informasjon om hvordan banken ivaretar kunders personvern i tråd med GDPR, hvorfor og hvilke rettigheter den registrerte har. Sparebanken Møre vil i 2020 fortsette arbeidet med å innarbeide og oppdatere personvern i konsernet.

Informasjonssikkerhet

IKT-strategien skal underbygge og reflektere de mål og planer som fremkommer av bankens hovedstrategi, og understøtte gjeldende forretningsprosesser. IKT-strategien er bankens redskap for å sikre at IKT-leveransene gjennomføres i henhold til avtalt kvalitet og er fundamentert på bærekraftig, kostnadseffektiv og sikker teknologi og infrastruktur.

Arbeidet med informasjonssikkerhet er organisert og gjennomført i samsvar med krav i lover og forskrifter som IKT forskriften og Personopplysningsloven. Kundene og omgivelsene skal oppfatte at Sparebanken Møre har fokus på sikkerhet og tilbyr sikre tjenester. Bankens tjenester skal ha høy tilgjengelighet innenfor kunngjorte åpningstider, og tjenester som leveres via digitale kanaler skal være tilgjengelig døgnet rundt. Kundene skal være trygge på at bankens tjenester er trygge å bruke, og økonomiske transaksjoner skal være sikret mot svindel og manipulasjon. Et viktig element i dette arbeidet er å forebygge sikkerhetsbrudd. Samtidig skal vi ved behov raskt være i stand til å iverksette effektive mottiltak, slik at avbrudd i tjenesteleveranser og forretningsaktiviteter og økonomiske tap minimaliseres.

Innen området operasjonell risiko, vurderer bankens IKT-sikkerhetsrapport trusler og hendelser knyttet til cyber-risikoer.

Nye regulatoriske krav og løsninger stiller større krav til økt informasjonssikkerhet. Vi har svært gode forsvarsverk rundt de sentrale løsningene våre, og i 2019 har vi arbeidet med å forsterke sikringen av vår desentrale plattform. Dette har bidratt til mer helhetlige og moderne sikkerhetsløsninger, samt en bedre organisering og koordinering av sikkerhets- og kvalitetsarbeidet.

Vi har i 2019 innført Managed Security Services;

- En teknologi- og prosessjeneste som oppdager, analyserer og svarer opp sikkerhetshendelser, Security Operations Center (SOC)
- AI baserte sanntidsanalyser av sikkerhetsalarmer og varsler, Security Information and Event Management (SIEM-løsning)
- Et profesjonelt team som døgnet rundt er forberedt for, og som reagerer på sikkerhetsbrudd, Incident Response Team (IRT)

Gjennom prosjektet Digital Arbeidsplass har vi rullet ut nye skrivere og PC'er. Dette har gitt et ytterligere løft innen sikkerhet, kvalitet og miljø; det siste gjennom sikker avhending og gjenbruk av gammelt maskinutstyr. Dette har bidratt til en betydelig reduksjon i utskrift gjennom bruk av bærbare maskiner og Follow-Me print.

Vi har tilgang til store internasjonale og nasjonale partnere tilknyttet informasjonssikkerhet, som gjør at vi har lyktes med å revidere kvalitetssystemet i henhold til nye regulatoriske krav, GDPR, PSD2 og nye/endrede løsninger/arbeidsmåter.

Bærekraftig innovasjon

Sparebanken Møre vil kontinuerlig arbeide for utvikling av løsninger som gjør at kundene får dekket sine finansielle behov. Nye løsninger vil ha fokus på å gi reell nytte for kunden som bidrar til en enklere hverdag. Banken har en egen avdeling for Innovasjon, som i 2019 har hatt fokus på blant annet følgende områder:

- Open Banking – Åpne opp for innovative og relevante tjenester fra 3 parts leverandører og gjøre disse tilgjengelig på en enkel måte i bankens digitale kundeflater.
- Vurdere tjenester innenfor likviditet og fordringsfinansiering for SMB-markedet slik at kundene kan ha bedre oversikt og kontroll i virksomheten
- Tilby abonnementstjenester for kundene i bankens digitale kundeflater i den hensikt å gjøre det enkelt for kunden å holde oversikt
- Anvendelse av kunstig intelligens (AI) i bankens arbeid for å forutse finansielle muligheter og trusler for våre kunder
- Vurdering av digital finansiell rådgivning der dette gir minst like god kvalitet som personlig dialog

Målet for bankens tjenesteutvikling er å ivareta bærekraft, øke kundeopplevelsen og bidra til verdiskaping og effektivisering. Risiko- og Compliancevurdering inngår som en viktig del av utviklingsarbeidet.

I 2019 har banken lansert flere produkter og tjenester som støtter opp om ovennevnte.

Etisk markedsføring

Sparebanken Møre formidler produkter og tjenester som er sentrale for at samfunnet skal fungere. Korrekt og målgruppetilpasset kommunikasjon er derfor viktig for å sikre at bedrifter og personmarkeds kunder har tilstrekkelig kjennskap, kunnskap og forståelse. Vi jobber kontinuerlig med forbedringer av våre kundeløsninger, og i Cicero sin markedsrapport for vinter 2020 ble bankens nettsider på sbm.no for kundesegmentet SMB kåret til landets beste.

Vi har i 2019 hatt fokus på følgende i vårt arbeid med ansvarlig markedsføring:

- Vi benytter i stor grad digitale fremfor trykte kanaler for å redusere papirforbruk. I 2019 har vi blant annet erstattet de fleste av bankens plakater med digitale skjermer
- Bærekraft er et viktig kriterium ved valg av samarbeidspartnere innen f.eks. reklameartikler
- Ansvarlig og god økonomisk rådgivning ligger til grunn for all kommunikasjon

- Banken støtter mange arrangementer i løpet av året, og vi har tett dialog med arrangørene for å finne bærekraftige løsninger. Et eksempel er Sommerfesten på Giske, som ble den første festivalen i verden som mottok plast som billettbetaling.
- Alle nye sponsoravtaler inneholder området bærekraft i sponsoratet.

Ansvarlig innkjøp

Sparebanken Møre sine leverandører og avtalepartnere skal respektere grunnleggende krav til miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i tråd med beskrivelser i bankens retningslinjer for Etikk og Samfunnsansvar. Varer og tjenester som leveres til Sparebanken Møre skal være fremstilt under forhold som er forenlige med kravene i disse retningslinjene.

I tillegg spesifiserer vi følgende krav knyttet til miljøet

- Leverandørene skal i størst mulig grad benytte produkter som kan gjenbrukes
- Produktene skal ha en livssyklus med lav miljøpåvirkning
- Unødvendig emballasje skal unngås
- Leverandører skal aktivt arbeide for å minimere den negative påvirkningen av det ytre miljø
- Vi skal velge fraktalternativer som gir lav miljøpåvirkning

I 2019 har banken blant annet inngått strømvtaale med Tussa med opprinnelsesgaranti. Dette sikrer at strømmen er basert på 100 prosent fornybar energi og produsert helt uten utslipp av drivhusgassen CO₂ og radioaktivt avfall.

I 2020 vil det bli utarbeidet ytterligere krav og retningslinjer for våre leverandører og partnere.

Det ytre miljø

Sparebanken Møre sin tilnærming til miljø- og klimautfordringene er todelt. På den ene siden skal vi redusere egen belastning på miljø og klima. På den andre siden ønsker vi å bidra til at kunder og leverandører gjør det samme.

Vårt miljøengasjement kommer eksempelvis til uttrykk gjennom fokus på valg av miljøvennlig forbruksmateriell, innkjøpsordninger, strømforbruk, resirkuleringsordninger, avfallshåndtering og håndtering av el-utstyr.

Vi søker å tilby papirløse tjenester overfor kundene våre, blant annet gjennom elektronisk signering i nettbank. Der det er behov for dialog mellom oss og kunden vil elektroniske kanaler som e-post, nettbankpostkasse, chat og kundesamtaler via Skype kunne benyttes. I de tilfeller der banken gjør oppussinger og ombygninger av eksisterende lokalteter gjennomføres dette også med hensyn til ytterligere forbedringer av HMS-forhold, samt eksempelvis ENØK-prosjektkrav og valg av bærekraftige materialer. Det legges vekt på at energiforbruk totalt sett skal reduseres gjennom oppgraderinger av lys- og varmestyring.

Sparebanken Møre vil i 2020 kommunisere tydeligere miljøkrav til våre leverandører og sikre miljørapportering i tråd med etablerte standarder.

Ansvarlig utlån og kapitalforvaltning

Ansvarlig kreditt

Sparebanken Møre har en utlånsportefølje som fordeles ca. 70 % til personkunder med boliglån og 30 % til næringslivsmarkedet. Næringslivsporteføljen er bredt differensiert innenfor næringene SMB, handel/tjenesteytende, industri, marin, eiendom og offshore/supply.

Bankens kredittrisikostrategi vektlegger at kundens kredittverdighet skal sees i et langsiktig perspektiv. Sparebanken Møre skal fremstå med høy etisk standard og skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer som har et tvilsomt renommé. Sparebanken Møre er åpen for alle typer kunder innenfor definerte markedsområder, og vil ikke diskriminere kunder basert på alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status.

Flere bedrifter som banken har utlån til, driver virksomhet som vil ha påvirkning på miljøet. Gjennom kredittgivingen har banken indirekte påvirkningsmuligheter på det ytre miljøet. Sparebanken Møre yter ikke utlån til kunder med virksomhet innen tobakk, pornografi, kontroversielle våpen, eller til selskaper med vesentlig virksomhet innen kull og oljesand eller selskaper som er i brudd med internasjonale standarder og normer. Konsernet skal gjøre særskilte vurderinger ved finansiering av næringsdrivende eller personer der kundens produkter eller aktiviteter kan være forbundet med vesentlig miljørisiko. Miljømessige forhold skal vurderes på lik linje med andre former for risiko.

Gjennom utlånsvirksomheten til både person- og næringslivsmarkedet kan banken være en pådriver for bærekraftig utvikling. I 2019 kunne Sparebanken Møre blant annet tilby utlån gjennom vekstgarantiordningen for bedrifter i oppstarts- og vekstfase.

Sparebanken Møre vil i 2020 utarbeide og implementere enda tydeligere strategi og retningslinjer for kredittgiving som skal bidra til omstilling til et mer bærekraftig samfunn, dog med hovedfokus innenfor miljø og tilpasning til et lavutslippssamfunn.

Dette arbeidet vil kreve et kompetanseløft på flere nivå innenfor bankens kredittmiljø. I denne sammenheng kan det nevnes at bankens kredittavdeling er med i Finans Norges referansegruppe for bærekraft i tillegg til egen arbeidsgruppe for klimarisiko, dette også i regi Finans Norge. Ved implementering av nye og utvidede retningslinjer som nevnt over vil det gjennomføres flere tiltak for intern kompetanseheving innen bærekraft (miljørisiko).

Ansvarlig eierskap

Sparebanken Møre er alliansefri og har valgt en Contract Banking-modell. Banken har presisert at risikokapasiteten skal allokere tradisjonell bankdrift og kunder fra Nordvestlandet. Markedsrisikoen skal være lav. Som en konsekvens av dette har banken bl.a. ikke eierandeler i produktselskaper, og det er heller ikke etablert rammer for handelsportefølje i aksjer.

Utenom datterselskaper er bankens eierskap i aksjer delt i tre porteføljer; Markedsstrategisk, Virksomhetsstrategisk og Restrukturering. Av en total aksjeeksponering på om lag NOK 194 millioner er restruktureringsporteføljen svært lav, mens den virksomhetsstrategiske er størst. Flere av investeringene i denne porteføljen følges opp gjennom bankens partnerstrategi der det bl.a. heter at vi forutsetter at partneren følger norsk lov og anerkjente normer for samfunnsansvar, samt forpliktende internasjonale avtaler og konvensjoner. Det er også viktig at partneren har et bærekraftig tankesett, der miljø- og klimaspørsmål må ha fokus.

Sparebanken Møre har tre datterselskaper, Møre Boligkreditt AS, Møre Eiendomsmegling AS og Sparebankeiendom AS. Møre Boligkreditt AS er etablert som et ledd i konsernets langsiktige finansieringsstrategi, Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsomsetning til både personkunder og næringslivet, mens Sparebankeiendom AS har som formål å eie og forvalte bankens egne forretningseiendommer. Møre Eiendomsmegling AS er det eneste selskapet med egne ansatte. Disse er på linje med alle ansatte i konsernet deltagende bl.a. i strategiprosessen der samfunnsansvar og bærekraft har høyt fokus, samt den årlige gjennomgang og bekreftelse av bankens retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

Krav til fondsleverandører

Ved å dreie investeringer i virksomheter med bærekraftig fokus, gir dette økt kapital og verdiskaping i de rette bedriftene og bransjene. Vi er våre leverandørers kunder og har makt til å påvirke hvordan leverandørene tar ansvar for bærekraftig verdiskaping. Sparebanken Møre driver ikke egen fondsforvaltning, men distribuerer verdipapirfond fra fondsforvaltere som Holberg, Alfred Berg og DNB Asset Management. Som følge av dette krever vi at våre leverandører følger norsk lov og anerkjente normer for samfunnsansvar, samt forpliktende internasjonale avtaler og konvensjoner. Dette gjelder blant annet menneskerettigheter, internasjonalt anerkjente antihvitevaskingsnormer, korrupsjonsrisiko og brudd på norsk eller annet lands skattelovgivning.

Ingen av våre fondsleverandører investerer i selskaper med virksomhet innen tobakk, pornografi, kontroversielle våpen, eller i selskaper med vesentlig virksomhet innen kull og oljesand eller selskaper som er i brudd med internasjonale standarder og normer.

I partnermøter har vi utfordret alle våre fondsleverandører på å dokumentere og informere hvordan de arbeider med bærekraft i sine investeringer. Arbeidet reguleres i dag av bankens retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

Våre fondsleverandører har signert følgende forpliktelser

- Holberg - UNPRI, FNs prinsipper for ansvarlige investeringer
- Alfred Berg - Samfunnsansvarlige investeringer (SRI)
- DNB Asset Management - UN PRI, FNs prinsipper for ansvarlige investeringer

I løpet av 2020 vil vi vurdere tjenestetilbudet vårt, og vektlegge i økt grad bærekraftige investeringer i fremtidige valg av leverandører. Videre vil vi sette sammen grønne fondsporteføljer, og vurdere merking av våre fond knyttet til klima og miljø. I tillegg vil vi sikre at informasjon om bærekraftige investeringer fremkommer tydelige på våre nettsider, slik at det er enklere for kunden å ta grønne valg.

Investeringer fra Aktiv Forvaltning

Sparebanken Møre har konsesjon som verdipapirforetak, herunder Aktiv Forvaltning. Denne tjenesten er et tilbud til kunder med finansielle formuer over NOK 1 million som ønsker alternativ plassering til innskudd og ikke har kapasitet, interesse eller kompetanse til å forestå forvaltningen selv.

Aktiviteten er styrt av konsesjonsvilkår, men også bl.a. av de styrevedtatte dokumentene Retningslinjer for Verdipapirforetaket (årlig revidering) og Retningslinjer for porteføljer i Aktiv Forvaltning (styresak med revidering ved vesentlige endringer) samt avdelingsinterne retningslinjer.

Tett samarbeid med de ledende meglerhusene i Norden, lokal markedskompetanse og forvalterfrihet skal gjøre at Aktiv Forvaltning kan ivareta kundens interesse på en best mulig måte.

Aktiv Forvaltning skal investere i selskaper med en langsiktig verdiskapning tuftet på en bærekraftig forretningsmodell. Det er viktig at selskapenes ledelse har evne og vilje til å gjennomføre tiltak som sikrer etterlevelse av dette. For investeringer i og utenfor Norge/Norden skal det legges vekt på å investere i selskaper som har en forretningsidé og etisk adferd som ikke kommer i konflikt med bankens etiske standard.

Sparebanken Møre Aktiv Forvaltning skal i hovedsak være en verdibasert forvalter. Dette innebærer at det foretrekkes å investere i selskaper som anses rimelig priset i forhold til underliggende verdier i selskapet. Viktige kriterier som vektlegges i forhold til investeringsvalg er resultatvekst, utbytteutbetaling, kontantstrøm og bokførte verdier.

Som en aktiv forvalter skal Aktiv Forvaltning ta posisjoner i selskaper eller sektorer uavhengig av indeksen sin sammensetning. Det er dette som har gitt merverdi for kunder over tid. I tiden fremover vil Aktiv Forvaltning også ha fokus på at de selskapene det investeres i har en bærekraftig forretningsmodell som over tid vil skape et bedre miljø. Blant annet vil det vurderes etablert en ny portefølje i Aktiv Forvaltning med fokus på miljø og klima, sosiale forhold og forretningsetikk – også kalt ESG.

Ansvarlige investeringer i bankens likviditetsforvaltning – og styring

Sparebanken Møres motpartsrisikostrategi har til formål å navngi og klassifisere banker og motparter etter et sett med kriterier for å fastslå den totale utlåns- og aktivitetsrammen konsernet Sparebanken Møre kan ha mot den enkelte institusjon. Dette dokument, sammen med Markedsrisikostategien gjennomgår, presiserer og etablerer aktivitets- og risikorammer for konsernets kreditteksponering. Da for de delene av konsernets kreditteksponering som følger av forvaltnings og risikoavdekkingsaktivitetene i Seksjon Treasury og Markets. Både Motpartsrisikostategien og Markedsrisikostategien er gjenstand for årlig revidering i bankens styre.

Både ved etablering av nye motparter samt ved den årlige vurderingen skal bankens partnerstrategi hensyntas. Det innebærer bl.a. at partneren skal ha et bærekraftig tankesett, der miljø- og klimaspørsmål

må ha fokus. I tillegg gjennomføres det løpende vurderinger om motpart får f. eksempel nedgradert rating, endring i rammebetingelser, økonomisk utvikling som har påvirkning på bankens risikoposisjon og tilsvarende. Motpart vurderes opp mot egne ESG krav (Environmental, Social and Governance (ESG) står for miljømessige, sosiale og forretningsetiske forhold). I forretningssammenheng handler ESG om hvordan et selskaps produkter og tjenester bidrar til en bærekraftig utvikling, samt selskapets tilpasning av drift med sikte på å minimere negativ påvirkning på sine omgivelser.

Under dette regelverket er Danske Bank vurdert to ganger (ESG og rating) de seks siste kvartalene, Swedbank en gang (ESG). For Danske Bank resulterte vurderingen i at ingen nye definerte forretninger ble etablert i en avklaringsperiode, for Swedbank endte vurderingen tilsvarende. Midlertidige begrensinger er nå opphevet

Medarbeidere og mangfold

Sparebanken Møre skal være en attraktiv arbeidsplass, den den enkelte medarbeider gis selvstendig ansvar og mulighet for personlig utvikling. Det er sterk konkurranse i finansmarkedet, og det er nødvendig å være tilpasset de markedsmessige forventninger i det lange løp, både når det gjelder tilgjengelighet og kompetanse. Kvalitet og effektivitet i arbeidsprosessene ut mot markedet er kontinuerlig fokusert i de kompetansehevende tiltak som iverksettes. Sparebanken Møre sikrer dette blant annet gjennom utviklingsprogram og rekrutteringspolitikk.

Sparebanken Møre jobber for likestilling og mangfold blant de ansatte. Et godt mangfold bidrar til godt arbeidsmiljø, innovasjon og økt verdiskapning. Bemanningen i konsernet var 357 årsverk ved årsskiftet, en reduksjon på fire personer i løpet av 2019. Gjennomsnittsalderen er økt fra 48,3 år til 48,7 år. Medarbeidere har en gjennomsnittlig ansiennitet på 18,3 år. I løpet av 2019 har 15 nye personer fått Sparebanken Møre som sin arbeidsplass. Det er i samme periode registrert en turnover på 4,2 % mot 7,5 % i 2018.

I 2019 er dette kjønnsbalanse fordelt på stillingsnivå, oppgitt i prosent:

Andel fordelt på stillingsnivå	Kvinner	Menn
Nivå 1 – AD	0 %	100 %
Nivå 2	33 %	67 %
Nivå 3	48 %	52 %
Nivå 4	42 %	58 %
Nivå 5	74 %	26 %
Nivå 6	65 %	35 %
Andel i bankens styre	50 %	50 %

Godtgjørelser i Sparebanken Møre skal bidra til konsernets måloppnåelse og fremme ønsket adferd.

Videre skal godtgjørelser være et virkemiddel for god styring og kontroll med konsernets risiko, motvirke uønsket risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Ansatte i Sparebanken Møre får sin godtgjørelse fastsatt ved individuelle avtaler, kollektive avtaler (tariffavtaler) eller ved administrativ beslutning. Sparebanken Møre har etablert hovedprinsipper for konsernets belønningsstrategi. Gjennom bankens årlige lønnsvurdering skal vi jobbe for å minske lønnsgapet mellom kvinner og menn.

Tabellen under viser kvinners lønn i % av menns ved 100% stilling fordelt på ulike stillingsnivå.

Kvinner lønn som andel av menns (etter stillingsnivå)	Andel kvinner	Snitt v/100 % stilling
Nivå 1 AD	0 %	0 %
Nivå 2 ADLG	33 %	98 %
Nivå 3	48 %	97 %
Nivå 4	42 %	86 %
Nivå 5	74 %	92 %
Nivå 6	65 %	98 %

Gjennomsnittslønn	Gj.snittslønn	Snitt v/ 100 % stilling
Menn	655.704	660.751
Kvinner	523.639	543.006

Sparebanken Møre skal legge til rette for uttak av lovfestede permisjoner og ønsker å fremme en jevnere fordeling av familie- og yrkesarbeidet blant foreldre.

Tabellen under viser antall dagsverk som er tatt ut i foreldrepermisjon fordelt på kjønn samt i % av mulig dagsverk.

Uttak av foreldrepermisjon	Antall dagsverk	i % av tot.
Menn	587	1,58 %
Kvinner	1661	2,84 %

Sparebanken Møre skal gjennom systematisk HMS-arbeid, god ledelse og godt arbeidsmiljø bidra til lavt jobbrelatert sykefravær. Vi har over tid hatt lavt sykefravær som totalt er på 3,31%.

Sykefravær	i % av tot.	i % av eget kjønn
Menn	0,48 %	1,23 %
Kvinner	2,83 %	4,63 %

Fravær pga. syke barn (samlet antall dagsverk)	Antall	i % av tot.
Menn	79	0,21 %
Kvinner	168	0,29 %

Sparebanken Møre skal legge til rette for muligheten for redusert arbeidstid ved helsemessige, sosiale eller velferdsmessige årsaker. I 2019 hadde vi 40 av totalt 362 medarbeidere med redusert stilling.

Andel deltid	Prosentandel	Antall
Menn	7,5 %	3
Kvinner	92,5 %	37

Redegjørelse for oppfyllelse av aktivitetsplikten

Arbeidsmiljø

Sparebanken Møre ønsker å legge til rette for arbeidsplasser skapt av interesserte og engasjerte medarbeidere. Vi er opptatt av et godt arbeidsmiljø gjennom personalpolitiske tiltak, involvering og utvikling av medarbeiderne og reflekterte tilbakemeldinger. Gode tilbakemeldinger på dette og høy medarbeidertilfredshet vil i neste omgang gjenspeiles i en oppfatning av oss som en attraktiv arbeidsgiver.

Årlig måler vi medarbeidernes tilfredshet og kartlegger både arbeidsmiljø, engasjement, ledelse og kommunikasjon samt risikokulturen i Sparebanken Møre. Resultatene gir oss en forståelse av hva vi som organisasjon er gode på og hvor vi kan bli bedre. For 2019 fikk vi en AMU-score på 8,3 på en skala fra 1-10, noe som gjenspeiler et veldig godt arbeidsmiljø og den høyeste vi noen gang har målt.

I tillegg ser vi at våre ansatte i meget stor grad vil anbefale Sparebanken Møre som arbeidsplass.

Dette måles gjennom en eNPS-score. En eNPS-score på 53 på en skala fra -100 til +100, viser at våre medarbeidere i meget stor grad vil anbefale vår bank som arbeidsplass.

Sparebanken Møre arbeider for å være en inkluderende arbeidsplass for medarbeidere i alle aldersgrupper og livsfaser. Banken jobber med helseforebyggende tiltak og stimulerer til fysisk aktivitet blant annet gjennom et aktivt bedriftsidrettslag SMIL – samt støtte til egen trening. Det skal legges til rette for tilpasning av arbeidsplass og arbeidsinnhold når helse eller andre årsaker tilsier det. Banken søker i alle sammenhenger å unngå diskriminering. Det er ikke meldt om tilfeller av diskriminering i 2019.

Rekruttering

Sparebanken Møre har utarbeidet og benytter en rekrutteringsprosess basert på godkjent modell fra DNVGL. Prosessen skal hensynta arbeidsmiljølovens og diskrimineringslovens krav. Det innebærer blant

annet at det ikke skal være lov til å diskriminere søkere på grunnlag av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Intervjumaler som benyttes i rekrutteringsarbeidet hensyntar disse forhold.

Lønns- og arbeidsvilkår

Godtgjørelser i Sparebanken Møre skal bidra til konsernets måloppnåelse og fremme ønsket adferd.

Videre skal godtgjørelser være et virkemiddel for god styring og kontroll med konsernets risiko, motvirke uønsket risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Ansatte i Sparebanken Møre får sin godtgjørelse fastsatt ved individuelle avtaler, kollektive avtaler (tariffavtaler) eller ved administrativ beslutning. Sparebanken Møre har etablert hovedprinsipper for konsernets belønningsstrategi.

Disse ordninger kan inngå i Sparebanken Møres godtgjørelser:

- Fast lønn
- Variabel engangsgodtgjørelse basert på leveranser og prestasjoner
- Bonus
- Pensjonsordninger
- Felles goder

Godtgjørelsesutvalg:

Sparebanken Møre har et eget godtgjørelsesutvalg valgt av og blant styrets medlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal bidra til grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder godtgjørelse til ledende ansatte mv. i banken.

Ansettelsesutvalg:

Det er etablert ansettelsesutvalg i henhold til hovedavtale mellom Finans Norge og Finansforbundet.

Utvalget som behandler lønns- og arbeidsvilkår ved ansettelser samt årlig vurdering av medarbeideres lønnsvilkår.

Begge de to omtalte utvalg skal ivareta hensynet til likestilling og ikke-diskriminering knyttet til lønns- og arbeidsbetingelser.

Forfremmelse

Sparebanken Møre skal legge til rette for karriereutvikling både mot ledelse- og fagorientering, og skal ha fokus på begge karriereveier. Det gjennomføres kvartalsvis gjennomgang av stedfortredere og mulige etterfølgere av ledende ansatte. Dette arbeidet skal hensynta bredde i organisasjonen. Videre gjennomføres en årlig gjennomgang av organisasjonen med stedfortredere og mulige etterfølgere i bankens godtgjørelsesutvalg. Talentutvikling vektlegges også i dette arbeidet.

Tilrettelegging

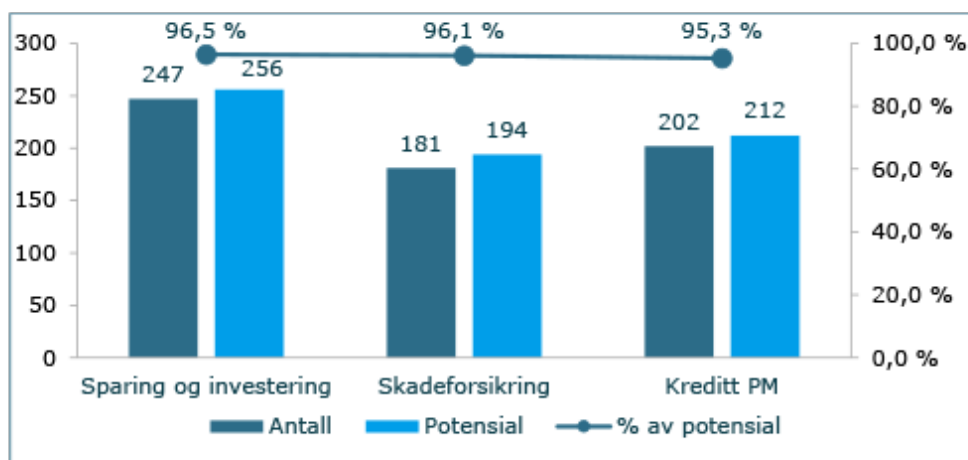
Sparebanken Møre skal tilrettelegge for en god bedriftshelsetjeneste. Årlig rapporterer leverandør av bedriftshelsetjenester eventuelle forbedringsområder mh.t arbeidssituasjon/ergonomi på organisasjonsnivå.

Utviklingsmuligheter/opplæring

Sparebanken Møres visjon innebærer at vi ønsker å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver med kompetente medarbeidere. Et viktig mål er motiverte medarbeidere med riktig kompetanse til å møte kundenes allsidige og fremtidige behov. FN's bærekraftsmål nr. 4 er derfor et viktig delmål vi ønsker å knytte tiltak og handlinger til.

Kompetanseutvikling gjennomføres i regi av vår interne Møreskole. Alle ansatte i kundeoposisjon autoriseres innen ulike fagområder, innenfor både personmarked og næringslivsmarked.

Autorisering i egen rolle er et krav ved nyansettelser, og 95 % av målgruppen har gjennomført de nødvendige autorisasjoner og godkjenninger fra FinAut.

I 2019 kom krav om autorisasjon også innen personforsikring. Målet er at minimum 90 % av bankens ansatte i målgruppen gjennomfører autoriseringen.

Sparebanken Møre har forpliktet seg til å følge «God skikk ved rådgivning og annen kundebehandling» som er vedtatt av Finans Norge. Dette ble implementert i 2019 gjennom e-læring for alle ansatte.

Løpende kompetansetiltak gjennomføres ved bruk av e-læring og skypemøter for å nå ut til vår desentraliserte kontorstruktur. I 2019 ble det gjennomført 22 skypemøter og e-læringer innen ulike områder. Ved nye produkter og tjenester gjennomføres kompetansetiltak for å dekke nødvendig kompetansegap.

Spesifikke spesialist/-roller styres målrettet mot andre læringsarenaer som konferanser, workshops og studier/videreutdanninger. I løpet av en 5 årsperiode har 24 ansatte deltatt i et høyere studieløp med støtte fra Møreskolen. Deriblant et doktorgradsstipendiat i Industriell økonomi og teknologiledelse. Siste studiekontrakt som ble inngått, er studiet «Bærekraft som konkurransefortrinn». Kjønnfordelingen blant de som har tatt videreutdanning er 70 % kvinner og 30 % menn.

Banken har egne utviklingsprogram for ledere og medarbeidere, med en praktisk tilnærming til hver enkelt sin arbeidshverdag og hva de trenger og ønsker å utvikle seg på. Tema innenfor ledelse, kommunikasjon og verdier er en del av programmet. Tre ledelsesverdier er implementert i organisasjonen. For at vi skal nå våre målsettinger, er konsernet avhengig av ledere som inspirerer medarbeiderne til å nå sine mål, utvikler slagkraftige team samt medarbeidernes kompetanse og trygghet, og presterer gjennom sine ansatte ved hjelp av tett oppfølging og tydelige tilbakemeldinger.

I 2019 gjennomførte 60 ledere og 20 nyansatte / medarbeidere dette utviklingsprogrammet.

Balanse arbeidsliv og familie

Sparebanken Møre skal tilrettelegge for en god balanse mellom arbeidsliv og familie. Vi har fleksitidsordning og praktiserer det vi omtaler som «fleksibilitet begge veier». Det er også lagt til rette for en god hjemmekontorløsning og mulighet for å arbeide hjemmefra når forholdene tilsier det. Totalt sett skal Sparebanken Møre i begrenset grad basere virksomheten på overtidarbeid. Vi har gode sosiale ordninger som bedriftsidrettslag, gode personalforsikringer og firmahytter/leiligheter som ansatte med familie kan benytte seg av.

Sparebanken Møre har gode retningslinjer, prinsipper og standarder som skal ivareta hensynet til likestilling og ikke-diskriminering. Vi ser likevel at vi har forbedringsområder som bør belyses videre gjennom et eget prosjekt i 2020. Spesielt vil vi se på forbedringsområder i forhold til mangfold.

Varsling

Sparebanken Møre ønsker å legge til rette for en åpen ytringskultur. Et godt ytringsklima er viktig for arbeidsmiljøet, den enkeltes trivsel og for at virksomheten skal kunne drives på best mulig måte. Det er viktig at ulovlige og kritikkverdige forhold og andre avvik avdekkes og følges opp så tidlig som mulig. Sparebanken Møre har fokus på at ansatte skal føle seg trygg på at det å ta opp kritikkverdige forhold er en naturlig del av den enkeltes ansvar på arbeidsplassen og hvor forholdene løses på lavest mulig nivå.

Ansatte har i tillegg en lovfestet rett etter arbeidsmiljøloven til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Som ansatt i denne sammenheng regnes også innleide arbeidstakere og personer som i opplæringsøyemed eller i forbindelse med arbeidsrettede tiltak er utplassert i virksomheten. Det samme gjelder personer som deltar i arbeidsmarkedstiltak. I enkelte tilfeller har medarbeidere også en lovfestet plikt til å varsle.

Sparebanken Møre har gode varslingsrutiner som skal legge til rette for en trygg og forsvarlig varsling. Det er ikke mottatt varsel i 2019.

Lokalt engasjement

Sparebanken Møre har to grupper av eiere; egenkapitalbevisiere og lokalsamfunnet. Bankens utbyttepolitikk legger til grunn at eierne skal likebehandles. Lokalsamfunnene i Møre og Romsdal eier ca. 50 prosent av Sparebanken Møre, noe som betyr at halvparten av årets utdelte overskudd fases tilbake til fylket gjennom det vi har valgt å kalle samfunnsutbytte.

Det er betydelige midler som årlig overføres til samfunnsutbytte, og disponeringen av midlene er basert på styrevedtatte retningslinjer. For regnskapsåret 2019 er det avsatt 176 mill. kroner til allmennyttige formål som skal bidra til trivsel, utvikling og verdiskaping i regionen. Samfunnsutbytte deles hovedsakelig inn i TEFT-midler, TEFT-stipend og NÆRINGSTEFT.

TEFT-midler

Lag og organisasjoner i Møre og Romsdal kan søke om TEFT-midler til allmennyttige formål innen følgende kategorier: Næringsutvikling (31%, kompetanse (2%, kultur (10%, idrett (41%, nærmiljø (13% og infrastruktur (1%. Prosentandelen viser fordeling av midler innen de ulike kategoriene i 2019. Midlene gir banken både muligheter og påvirkningskraft i arbeidet for en mer bærekraftig region.

I 2019 implementerte vi et nytt punkt i alle nye avtaler, som innebærer forpliktelser om arbeid med bærekraft – både internt i organisasjonene og i egne lokalmiljø. Et konkret resultat er samarbeidet med Sommerfesten på Giske, som i 2019 åpnet opp for at man kunne kjøpe festivalpass ved å levere innsamlet havplast. Totalt kom det inn nærmere 4 tonn med havplast på aksjonen. Initiativet ble lagt merke til, og flere festivaler i både inn- og utland gjennomførte lignende tiltak.

I 2019 bidro vi også til en styrket satsing på kvinnefotballen i fylket. Gjennom dialog og samarbeid med Sunnmøre Fotballkrets, Nordmøre og Romsdal Fotballkrets, Molde FK og AaFK Fortuna, har Sparebanken Møre vært en viktig samtalepartner og premissgiver, og i tillegg bidratt med 8 millioner kroner til denne satsingen. I 2019 ble også verdens andre smartbylab, U4SSC, etablert i Ålesund. Sparebanken Møre var med på laget, sammen med en rekke andre lokale og gode partnere.

TEFT-stipend

Det skal være lov å være god, og unge talent er også gode forbilder for menneskene rundt seg. Gjennom TEFT-stipend gir vi ungdommer mellom 15-25 år muligheten til å satse videre på sitt talent innen kategoriene idrett, kultur og åpen klasse. I 2019 fikk 16 ungdommer stipend på mellom 50 000 og 100 000 kroner.

Bidrag til kompetanse og næringsutvikling

Verdiskaping er betinget av blant annet kunnskap, entreprenørskap og samarbeid. Sparebanken Møre ønsker å bidra til å styrke regionen på disse områdene, og har etablert flere konsepter og samarbeid hvor formålet er å legge til rette for en bærekraftig utvikling av Nordvestlandet.

NÆRINGSTEFT

Næringsteft er en kompetansereise og konkurranse i regi av Sparebanken Møre for gründere i tidlig fase, der disse kobles sammen med hele det entreprenørielle økosystemet i vår region. Gjennom å gi disse entreprenørene tilgang til mentorer fra academia, offentlig virkemiddelapparat, etablert næringsliv og investormiljø gis de muligheter til å utvikle seg med større kraft og fart enn de kanskje hadde hatt mulighet til på egenhånd.

Angel-challenge

Sammen med Innovasjon Norge, PIR invest, DNB og Startup Norway har vi gjennom 2019 arrangert kurs for investorer som ønsker å investere i oppstartsbedrifter. Ved å øke tilgangen på risikovillig kapital i tidlig fase, samt engasjere en større bredde blant investorene, øker også mulighetene for flere bedrifter til å vokse, samtidig som vi legger til rette for at en større andel av den lokale kapitalen kan investeres i nytt lokalt næringsliv.

Samarbeid med academia og forskning

TEFT-lab er et forskningssamarbeid med NTNU i Ålesund der vi ønsker å fremskaffe ny og dypere kunnskap knyttet til finansteknologi og entreprenørskap. Vi har også bidratt med utstyr til Møreforskningens Mørelab, der lokalt marint næringsliv kan ta i bruk høyteknologisk utstyr i sin forskning og produktutvikling.

Undervisning i personlig økonomi og entreprenørskap

For å bygge gode entreprenører må en starte tidlig. Som hovedsamarbeidspartner for Ungt Entreprenørskap Møre og Romsdal bidrar vi til økt kompetanse rundt personlig økonomi for elever både i grunnskolen og på videregående skole. Hvert skoleår får nærmere 3000 elever opplæring gjennom programmene Økonomi og Karrierevalg og Sjef i eget liv. Gjennom bedriftsprogrammene til Ungt Entreprenørskap vekkes også unge gründerspirer gjennom arbeidet med elev-, ungdoms- og studentbedrifter. Her er Sparebanken Møre med som mentor og bidrar aktivt i jurytjenester og veiledning.

Øke interessen for realfag

Gjennom etablering av Newtonrom og flere skaperverksteder, samt First Lego League - verdens største teknologiturnering for barn, ønsker vi også å bidra læreglede og kompetanse knyttet til realfag. Vi er i tillegg jevnlig ute i skolene med foredrag om både samfunnsøkonomi og makroøkonomi. I tillegg gjennomfører vi to fagdager for forskerlinjen ved Fagerlia videregående skole, der skoleklassen besøker banken og lærer om ulike realfagsorienterte tema.

Samfunnsregnskap

		2019	2018
Økonomi			
Resultat før skatt, konsern	Mill. kroner	911	804
Forvaltningskapital, konsern	Mill. kroner	74 875	71 040
Egenkapitalavkastning etter skatt, konsern		11,7	10,6
Ren kjernekapitaldekning, konsern		17,4	16
Verdiskaping			
Skatter og avgifter	Mill. kroner	186	142
Netto lønn/pensjoner og andre ytelser	Mill. kroner	354	340
Avsatt utbytte til egenkapitalbeveiere	Mill. kroner	173	153
Avsatt utbytte til lokalsamfunnet	Mill. kroner	176	156
Vekstkapital, tilbakeholdt overskudd	Mill. kroner	319	276
Innkjøp varer og tjenester	Mill. kroner	99	99
Strategi			
Konsernstrategi		Oppdatert	Oppdatert
ESG-strategi		Etablert	Ikke etablert
Ansatte			
Antall årsverk, konsern	Antall	357	361
Antall årsverk, morbank	Antall	344	348
Antall ansatte, konsern	Antall	378	373
Antall ansatte, morbank	Antall	364	359
Sykefravær	%	3,31	3,42
Andel kvinner	%	60,3	61,6
Andel menn	%	39,7	38,4
Andel kvinner i ledende stillinger	%	45,3	46,4
Andel menn i ledende stillinger	%	54,7	53,6
Gjennomsnittsalder	År	48,7	48,3
Gjennomsnittlig ansettelsestid	År	18,3	18,3
Antall rekrutteringer eksternt	Antall	15	19
Turnover	%	4,5	7,5
Ansattes tilfredshet, organisasjonsundersøkelse	AMU-score	8,3	8,1
Ansattes videreanbefaling av Sparebanken Møre som arbeidsplass	eNPS-score	53	ikke målt
Årlig gjennomgang og bekreftelse av at etiske retningslinjer er lest og forstått		Gjennomført	Gjennomført
Program for lederutvikling	Antall ansatte	60	Gjennomført
Program for medarbeiderutvikling	Antall ansatte	20	Gjennomført
Avtale om inkluderende arbeidsliv		Videreføres	Videreføres
Strategi for livsfasepolitikk		Videreføres	Videreføres
Allmennyttige formål			
Avsatt til allmennyttige formål	Mill. kroner	176	141
TEFT-stipend, innkomne søknader	Antall	92	78
Tildelte TEFT-stipend til unge talent mellom 50.000 og 100.000 kr	Antall stipend	16	15
TEFT-midler, innkomne søknader	Antall	1 290	1 150
NÆRINGSTEFT	Antall deltagere	90	100
Miljø			
Avfall		lgangsatt kildesortering av avfall	ikke målt
Energiforbruk, inkl fjernvarme Ålesund	Kwh	3 417 239	3 602 579
Flyreiser i Norge og i utlandet	Antall	316	273
Flyreiser, antall kilometer tilbakelagt	Antall kilometer	317 853	271 617
Utslipp ifb. med flyreiser	KgCO2	45 737	32 871
Kilometergodtgjørelse ved bruk av kjøretøy	Antall kilometer	366 200	394 800
Utslipp ved bruk av kjøretøy	KgCO2	54 930	59 220
Egen bilpool	Antall	1	
Antall El-bil som del av bilpool		0	
Antall videokonferanserom		Alle møterom har mulighet for videokonferanse via skype og egen PC.	Alle møterom har mulighet for videokonferanse via skype og egen PC.

Innhold

	REGNSKAP OG NOTER
60	Resultat
62	Balanse
64	Egenkapitaloppstilling
68	Kontantstrømoppstilling
70	1 Regnskapsprinsipper
75	2 Risikostyring
85	3 Kreditt risiko
89	4 Engasjementer fordelt på kundegrupper
91	5 Engasjement fordelt geografisk
92	6 Tap på utlån og garantier
102	7 Misligholdte og tapsutsatte engasjement
104	8 Garantier, trekkfasiliteter og pantstillelser
105	9 Likviditetsrisiko
108	10 Markedsrisiko
109	10.1 Renterisiko
110	10.2 Valutarisiko
113	10.3 Finansielle derivater
117	11 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner
119	12 Verdipapirgjeld
122	13 Klassifikasjon av finansielle instrumenter
126	14 Finansielle instrumenter til amortisert kost
128	15 Finansielle instrument til virkelig verdi
133	16 Datterselskap
135	17 Driftssegmenter
138	18 Andre driftsinntekter
140	19 Driftskostnader ekskl. personal
141	20 Leieavtaler
143	21 Lønn og transaksjoner med nærstående parter
147	22 Pensjon
151	23 Varige driftsmidler
154	24 Immaterielle eiendeler
155	25 Andre eiendeler
156	26 Skatt
159	27 Resultat pr. egenkapitalbevis
160	28 Kapitaldekning
164	29 Egenkapitalbevis og eierstruktur
170	30 Hendelser etter balansedagen

Resultat

KONSERN				MORBANK	
2018 *	2019	(Mill. kroner)	Note	2019	2018 *
		Renteinntekter av:			
34	17	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		34	47
1 816	2 181	Utlån til og fordringer på kunder	<u>16 21</u>	1 446	1 227
90	130	Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		132	106
1 940	2 328	Sum renteinntekter	<u>13</u>	1 612	1 380
		Rentekostnader på:			
23	13	Gjeld til kredittinstitusjoner		31	32
277	396	Innskudd fra og gjeld til kunder	<u>16 21</u>	396	277
391	530	Utstedte sertifikater og obligasjoner		104	94
42	33	Ansvarlig lånekapital		33	42
28	42	Andre rentekostnader	<u>20</u>	41	27
761	1 014	Sum rentekostnader	<u>13</u>	605	472
1 179	1 314	Netto renteinntekter	<u>17</u>	1 007	908
208	221	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		220	208
25	26	Provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester		26	25
24	24	Andre driftsinntekter		38	36
207	219	Netto provisjons- og andre driftsinntekter	<u>18</u>	232	219
41	74	Netto resultat fra finansielle instrumenter	<u>18</u>	249	199
248	293	Sum andre driftsinntekter		481	418
1 427	1 607	Sum inntekter	<u>17</u>	1 488	1 326
340	354	Lønn m.v.	<u>21 22</u>	340	327
133	143	Administrasjonskostnader	<u>19 20</u>	143	132
473	497	Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		483	459
35	50	Av- og nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler	<u>19 20 23 24</u>	54	27
99	99	Andre driftskostnader	<u>16 19 20 21</u>	80	99
820	961	Resultat før tap		871	741
16	50	Tap på utlån, garantier m.v.	<u>3 6 7</u>	60	20
804	911	Resultat før skatt	<u>17</u>	811	721
199	200	Skattekostnad *	<u>26</u>	150	142
605	711	Resultat for regnskapsåret		661	580

590	688	Tilordnet egenkapitaleiere		638	565
15	23	Tilordnet fondsobligasjonseiere *		23	15
156	176	Overført til utbytteidler for lokalsamfunnet 1)		176	156
153	173	Utbytte på egenkapitalbevis 1)		173	153
129	146	Overført til grunnfond		146	129
127	144	Overført til utjevningsfond		144	127
25	49	Overført til annen egenkapital		0	0
590	688	Sum foreslåtte disponeringer		638	565
29,60	34,50	Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	<u>27</u>	32,00	28,35
29,60	34,50	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	<u>27</u>	32,00	28,35

1) Overføres til annen egenkapital inntil endelig vedtak foreligger

2) Beregnet med utgangspunkt i egenkapitalbeviserens andel (49,6 %) av årets resultat som tilfaller egenkapitaleierne.

*) Som en følge av endringen i IAS 12 med virkning fra 1.1.2019 er sammenligningstall for 2018 endret. Se note 1.2 for forklaring og kvantifisering av effektene knyttet til skattekostnad og resultat tilordnet fondsobligasjonseiere.

UTVIDET RESULTAT

KONSERN				MORBANK	
2018	2019	(Mill. kroner)	Note	2019	2018
605	711	Resultat for regnskapsåret		661	580
		Andre inntekter/kostnader som reverseres over ordinært resultat:			
-18	2	Verdiendring basisspreader		0	0
4	0	Skatteeffekt av verdiendring basisspreader	<u>26</u>	0	0
		Andre inntekter/kostnader som ikke reverseres over ordinært resultat:			
12	-29	Estimatavvik pensjon		-29	12
-3	7	Skatteeffekt av estimatavvik pensjon	<u>26</u>	7	-3
600	691	Totalresultat for regnskapsåret		639	589
585	668	Tilordnet egenkapitaleiere		616	574
15	23	Tilordnet fondsobligasjonseiere *		23	15

Balanse

EIENDELER

KONSERN				MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019	(Mill. kroner)	Note	31.12.2019	31.12.2018
857	1 072	Kontanter og fordringer på Norges Bank		1 072	857
813	369	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		369	678
475	719	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		2 890	1 652
1 288	1 088	Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	<u>16</u>	3 259	2 330
60 346	64 029	Utlån til og fordringer på kunder	<u>3 4 5 6 7 16 17 21</u>	38 494	37 059
6 789	6 938	Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	<u>13 15</u>	6 260	7 095
1 209	1 176	Finansielle derivat	<u>10</u>	586	584
182	194	Aksjer og andre verdipapirer	<u>13 15</u>	194	182
0	0	Eierinteresser i kredittinstitusjoner (datterselskap)		2 050	1 600
0	0	Eierinteresser i andre datterselskap		21	21
0	0	Sum eierinteresser i datterselskap	<u>16</u>	2 071	1 621
54	0	Eiendel ved utsatt skatt	<u>26</u>	0	50
42	53	Immaterielle eiendeler	<u>24</u>	53	42
14	9	Maskiner, inventar og transportmidler	<u>23</u>	9	14
172	227	Bygninger og andre faste eiendommer	<u>20 23</u>	189	20
186	236	Sum varige driftsmidler		198	34
17	0	Overfinansiering ytelsespensjonsordning	<u>22</u>	0	17
70	89	Andre eiendeler	<u>25</u>	84	66
71 040	74 875	Sum eiendeler	<u>9 10 13 14 15</u>	52 271	49 937

FORPLIKTELSE og EGENKAPITAL

KONSERN				MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019	(Mill. kroner)	Note	31.12.2019	31.12.2018
201	67	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		769	914
754	750	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		750	754
955	817	Sum lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	<u>16</u>	1 519	1 668
24 620	25 538	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid		25 559	24 643
9 794	11 265	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid		11 265	9 794
34 414	36 803	Sum innskudd fra kunder	<u>4 5 16 17 21</u>	36 824	34 437
26 980	28 271	Utstedte obligasjoner	<u>12 13 14 15</u>	5 209	5 415
525	288	Finansielle derivat	<u>10</u>	242	502

76	86	Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		86	77
30	32	Pensjonsforpliktelser	<u>22</u>	32	30
187	100	Betalbar skatt	<u>26</u>	88	132
95	116	Avsetninger på garantiansvar	<u>7</u>	116	95
0	146	Forpliktelse ved utsatt skatt	<u>26</u>	81	0
422	542	Andre forpliktelser	<u>8 20</u>	646	419
810	1 022	Sum avsetninger og andre forpliktelser		1 049	753
293	0	Fondsobligasjoner		0	293
703	704	Ansvarlige lån		704	703
996	704	Sum ansvarlig lånekapital	<u>11 14</u>	704	996
64 680	67 905	Sum forpliktelser	<u>9 10 12 13 14 15</u>	45 547	43 771
989	989	Egenkapitalbevis	<u>29</u>	989	989
-3	-3	Beholdning av egne egenkapitalbevis	<u>29</u>	-3	-3
356	357	Overkurs		357	356
349	599	Fondsobligasjoner	11	599	349
1 691	1 942	Sum innskutt egenkapital		1 942	1 691
2 649	2 783	Grunnfondskapital		2 783	2 649
125	125	Gavefond		125	125
1 391	1 525	Utjevningsfond		1 525	1 391
504	595	Annen egenkapital		349	310
4 669	5 028	Sum opptjent egenkapital		4 782	4 475
6 360	6 970	Sum egenkapital	28	6 724	6 166
71 040	74 875	Sum forpliktelser og egenkapital		52 271	49 937

Ålesund, 31. desember 2019
26. februar 2020

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

**Leif-Arne
Langøy**
STYRELEDER

**Roy
Reite**
STYRETS NESTLEDER

**Ragna Brenne
Bjerkset**

**Henrik
Grung**

**Jill
Aasen**

**Marie Rekdal
Hide**

**Helge Karsten
Knudsen**

**Ann Magritt B.
Vikebakk**

**Trond Lars
Nydal**
ADM. DIREKTØR

Egenkapitaloppstilling

KONSERN 31.12.2019	Sum egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Grunnfond	Gavefond	Uttevningfond	Verdi-reguleringsfond	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.18 (note 28 og 29)	6 360	986	356	349	2 649	125	1 391	0	504
Endring egne egenkapitalbevis	1		1						
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-153								-153
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-156								-156
Utstedt fondsobligasjon	250			250					
Renter på utstedt fondsobligasjon	-23								-23
Egenkapital før årets resultatdisponering	6 279	986	357	599	2 649	125	1 391	0	172
Tilført grunnfondet	146				146				
Tilført uttevningsfondet	144						144		
Tilført fondsobligasjonseiere	23								23
Tilført annen egenkapital	49								49
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	173								173
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	176								176
Resultat for regnskapsåret	711	0	0	0	146	0	144	0	421
Verdiendring basisspreder	2								2
Skatteeffekt av verdiendring basisspreder	0								0
Estimatavvik pensjoner	-29				-15		-14		
Skatteeffekt av estimatavvik pensjoner	7				4		3		
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-20	0	0	0	-11	0	-10	0	2
Totalresultat for regnskapsåret	691	0	0	0	134	0	134	0	423
Egenkapital pr 31.12.19 (note 28 og 29)	6 970	986	357	599	2 783	125	1 525	0	595

KONSERN 31.12.2018	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs	Fonds-obliga-sjon	Grunn-fond	Gave-fond	Utjev-nings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.17 (note 28 og 29)	6 048	984	355	349	2 470	125	1 216	78	471
Effekt av implementering av IFRS 9 01.01.2018	1				44		43	-78	-8
Egenkapital pr 01.01.2018	6 049	984	355	349	2 514	125	1 259	0	463
Endring egne egenkapitalbevis	6	2	1		2		1		
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-138								-138
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-141								-141
Renter på utstedt fondsobligasjon	-15								-15
Egenkapital før årets resultatdisponering	5 761	986	356	349	2 516	125	1 260	0	169
Tilført grunnfondet	129				129				
Tilført utjevningsfondet	127						127		
Tilført fondsobligasjonseiere	15								15
Tilført annen egenkapital	25								25
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	153								153
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	156								156
Resultat for regnskapsåret	605	0	0	0	129	0	127	0	349
Verdiendring basisspreder	-18								-18
Skatteeffekt av verdiendring basisspreder	4								4
Estimatavvik pensjoner	12				6		6		
Skatteeffekt av estimatavvik pensjoner	-3				-2		-1		
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-5	0	0	0	4	0	5	0	-14
Totalresultat for regnskapsåret	600	0	0	0	133	0	132	0	335
Egenkapital pr 31.12.18 (note 28 og 29)	6 360	986	356	349	2 649	125	1 391	0	504

MORBANK 31.12.2019	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs	Fonds-obliga-sjon	Grunn-fond	Gave-fond	Utjev-nings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.18 (note 28 og 29)	6 166	986	356	349	2 649	125	1 391	0	310
Endring egne egenkapitalbevis	1		1						
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-153								-153
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-156								-156
Utstedt fondsobligasjon	250			250					
Renter på utstedt fondsobligasjon	-23								-23
Egenkapital før årets resultatdisponering	6 085	986	357	599	2 649	125	1 391	0	-23
Tilført grunnfondet	146				146				
Tilført utjevningsfondet	144						144		
Tilført fondsobligasjonseiere	23								23
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	173								173
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	176								176
Resultat for regnskapsåret	661	0	0	0	146	0	144	0	372
Verdiendring basisspreder	0								0
Skatteeffekt av verdiendring basisspreder	0								0
Estimatavvik pensjoner	-29				-15		-14		
Skatteeffekt av estimatavvik pensjoner	7				4		3		
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-22	0	0	0	-11	0	-11	0	0
Totalresultat for regnskapsåret	639	0	0	0	134	0	133	0	372
Egenkapital pr 31.12.19 (note 28 og 29)	6 724	986	357	599	2 783	125	1 525	0	349

MORBANK 31.12.2018	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs	Fonds-obliga-sjon	Grunn-fond	Gave-fond	Utjev-nings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.17 (note 28 og 29)	5 857	984	355	349	2 470	125	1 216	78	280
Effekt av implementering av IFRS 9 01.01.2018	10				44		43	-78	
Egenkapital pr 01.01.2018	5 866	984	355	349	2 514	125	1 259	0	280
Endring egne egenkapitalbevis	6	2	1		2		1		
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-138								-138
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-141								-141
Renter på utstedt fondsobligasjon	-15								-15
Egenkapital før årets resultatdisponering	5 578	986	356	349	2 516	125	1 260	0	-14
Tilført grunnfondet	129				129				
Tilført utjevningsfondet	127						127		
Tilført fondsobligasjonseiere	15								15
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	153								153
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	156								156
Resultat for regnskapsåret	580	0	0	0	129	0	127	0	324
Verdiendring basisspreader	0								
Skatteeffekt av verdiendring basisspreader	0								
Estimatavvik pensjoner	12				6		6		
Skatteeffekt av estimatavvik pensjoner	-3				-2		-1		
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	9	0	0	0	4	0	5	0	0
Totalresultat for regnskapsåret	589	0	0	0	133	0	132	0	324
Egenkapital pr 31.12.18 (note 28 og 29)	6 166	986	356	349	2 649	125	1 391	0	310

Kontantstrømoppstilling

KONSERN				MORBANK	
2018	2019	(Mill. kroner)	Note	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
2 059	2 449	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer	<u>18</u>	1 742	1 497
-383	-515	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer	<u>18</u>	-542	-391
3	12	Innbetalinger av utbytte og konsernbidrag	<u>18</u>	184	155
-561	-548	Driftsutbetalinger	<u>19 20 21 22</u>	-499	-547
-204	-81	Utbetalinger av skatt	<u>26</u>	-57	-146
7	200	Netto inn-/utbetaling på utlån til og fordringer på andre finansinstitusjoner		-929	167
-3 740	-3 755	Netto inn-/utbetaling av nedbetalingslån/leasing til kunder		-1 747	-1 658
303	52	Netto inn-/utbetaling av benyttede rammekreditter		287	485
1 610	2 390	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	<u>21</u>	2 388	1 617
-906	204	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		827	1 179
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
112	134	Renteinnbetalinger på sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		136	127
9 469	8 462	Innbetaling ved salg av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		9 996	8 502
-10 198	-8 649	Utbetaling ved kjøp av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		-9 199	-9 184
0	0	Innbetaling ved salg av driftsmidler m.v.	<u>23</u>	0	0
-23	-33	Utbetaling ved tilgang av driftsmidler m.v.	<u>23</u>	-32	-23
-135	63	Netto inn-/utbetaling av øvrige eiendeler	<u>24 25</u>	-424	-20
-775	-23	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		477	-598
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
-434	-563	Renteutbetalinger på utstedte verdipapirer og ansvarlig lånekapital		-137	-136
386	-138	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner		-150	1 015
4 603	5 374	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirgjeld	<u>10 11 12</u>	2 299	799
-2 654	-4 317	Utbetaling ved innløsning av verdipapirgjeld	<u>10 11 12</u>	-2 813	-1 809
-138	-153	Utbetalinger av utbytte	<u>29</u>	-153	-138
153	-396	Netto inn-/utbetaling av øvrig gjeld	<u>17 22</u>	-362	-77
0	250	Innbetaling ved utstedelse av fondsobligasjon	<u>11</u>	250	0
-15	-23	Betalte renter på utstedt fondsobligasjon	<u>11</u>	-23	-15
1 901	34	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		-1 089	-361
Netto endring likvider					
220	215	Netto endring likvider		215	220
637	857	Likviditetsbeholdning 01.01		857	637
857	1 072	Likviditetsbeholdning 31.12		1 072	857

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direkteметоден. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Balansepostene er justert for effekter av valutakursendringer. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på Norges Bank.

For spesifisering av konsernets finansieringsaktiviteter, se note 10, 11 og 12.

Note 1

Regnskapsprinsipper

1.1 GENERELLE OPPLYSNINGER

Sparebanken Møre, som er konsernets morselskap, er en sparebank registrert i Norge. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Konsernet består av morbanken Sparebanken Møre, samt datterselskapene Møre Boligkreditt AS, Møre Eiendomsmegling AS og Sparebankeiendom AS.

Konsernet Sparebanken Møre tilbyr banktjenester for personmarked og næringsliv, samt eiendomsmegling gjennom et utstrakt kontornett på Nordvestlandet, som er definert som geografisk hjemmemarked.

Selskapets hovedkontor er lokalisert i Keiser Wilhelmsgt. 29/33, Postboks 121 Sentrum, 6001 Ålesund, Norge.

Tall presenteres i MNOK dersom ikke annet er angitt.

Foreløpig årsregnskap ble godkjent for publisering av styret 29. januar 2019. Endelig årsregnskap er avlagt av styret 26. februar 2019.

Konsernets virksomhet er beskrevet i note 17.

1.2 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med internasjonale regnskapsstandarder, International Financial Reporting Standards (IFRS), som fastsatt av International Accounting Standards Board, og godkjent av EU pr 31. desember 2019.

Hvordan konsernets regnskapsprinsipper skal leses:

Sparebanken Møre beskriver regnskapsprinsipper og prinsippvalg i tilknytning til de aktuelle notene som prinsippene omhandler. Se tabellen under for oversikt over i hvilken note de ulike prinsippene er beskrevet, samt henvisning til aktuelle og viktige IFRS-standarder.

Regnskapsprinsipp	Note	IFRS-standard
Nedskrivninger	Note 6 Tap på utlån og garantier	IFRS 9, IFRS 7
Finansielle garantier og forpliktelser	Note 8 Garantier, trekkfasiliteter og pantstillelser	IFRS 9, IAS 37
Finansielle derivat	Note 10.3 Finansielle derivat	IFRS 9, IFRS 7, IFRS 13
Sikring	Note 12 Verdipapirgjeld	IFRS 9, IFRS 7
Klassifisering av fin.instr.	Note 13 Klassifikasjon av finansielle instrument	IFRS 9, IFRS 7
Amortisert kost	Note 14 Finansielle instrument til amortisert kost	IFRS 9, IFRS 7
Virkelig verdi	Note 15 Finansielle instrument til virkelig verdi	IFRS 9, IFRS 13, IFRS 7
Driftssegment	Note 17 Driftssegment	IFRS 8
Inntektsføring	Note 18 Andre driftsinntekter	IFRS 15, IFRS 9
Leieavtaler	Note 20 Leieavtaler	IFRS 16
Pensjon	Note 22 Pensjon	IAS 19
Varige driftsmidler	Note 23 Varige driftsmidler	IAS 16, IAS 36
Immaterielle eiendeler	Note 24 Immaterielle eiendeler	IAS 38, IAS 36
Skatt	Note 26 Skatt	IAS 12
Egenkapital	Note 29 Egenkapitalbevis og eierstruktur	IAS 1
Hendelser etter balansedagen	Note 30 Hendelser etter balansedagen	IAS 10

Målegrunnlag

Målegrunnlaget for utarbeidelse av finansregnskapet er historisk kost, med unntak av følgende poster (AC = amortisert kost. FVPL = virkelig verdi over ordinært resultat):

EIENDELER	Kategori
Konter og fordringer på Norges Bank	AC
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	AC
Utlån til og fordringer på kunder	AC/FVPL
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	FVPL
Finansielle derivat	FVPL
Aksjer og andre verdipapirer vurdert til virkelig verdi via resultatet	FVPL
GJELD	Kategori
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	AC
Innskudd fra kunder	AC
Utstedte obligasjoner	AC
Finansielle derivat	FVPL
Ansvarlig lånekapital	AC

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Sparebanken Møre og alle selskap der Sparebanken Møre har kontroll gjennom sitt eierskap. Et foretak er kontrollert når eier er eksponert for eller har rettigheter til avkastningen fra foretaket og har mulighet til å påvirke denne avkastningen gjennom sin innflytelse over foretaket. Dette gjelder datterselskaper spesifisert i note 16.

Selskaper som kjøpes eller selges i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet.

Alle transaksjoner mellom selskap som inngår i konsernet er eliminert i konsolideringen av konsernregnskapet. Det er brukt ensartede regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernregnskapet. Investeringer i datterselskaper er i morbankens regnskap vurdert til kost. Oppkjøpsmetoden brukes ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Anskaffelseskost ved et oppkjøp måles som virkelig verdi av avgitte eiendeler, utstedte egenkapitalinstrumenter og overtatt gjeld. Identifiserbare kjøpte eiendeler og overtatt gjeld og gjeldsforpliktelser måles til virkelig verdi på oppkjøpsdato. Anskaffelseskost utover virkelig verdi av konsernets eierandel av identifiserte netto eiendeler klassifiseres i tråd med IFRS 3 som goodwill. Transaksjonskostnader ved oppkjøp resultatføres etter hvert som de påløper.

Endringer i regnskapsprinsipper og presentasjon (klassifiseringer)

Foruten implementeringen av IFRS 16 og endringen i IAS 12 som er beskrevet under, foreligger det ingen vesentlige endringer i regnskapsprinsipper for 2019.

Nye eller endrede standarder

Konsernet har implementert IFRS 16 Leieavtaler i 2019. Den nye standarden påvirker konsernets bokføring av leid eiendom.

IFRS 16 Leieavtaler erstatter IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietaker) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietaker innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra tidligere prinsipper. Den regnskapsmessige behandlingen for utleier er tilnærmet uforandret.

Sparebanken Møre har valgt å benytte seg av modifisert retrospektiv metode ved implementeringen av IFRS 16. Dette medfører at sammenligningstall for 2018 ikke er omarbeidet. I hovedsak er det konsernets ordinære husleieavtaler som blir omfattet av IFRS 16. Sparebanken Møre har benyttet seg av muligheten til å ikke balanseføre leieavtaler knyttet til eiendeler av lav verdi og/eller kort levetid (under 1 år). Dette omfatter eksempelvis kontormaskiner og kaffeautomater. Benyttet diskonteringsrente tilsvarer bankens marginale lånerente og utgjør 2,04 %. Bruksrett presenteres i balansen under regnskapslinjen «Varige driftsmidler», mens tilhørende leieforpliktelse presenteres under regnskapslinjen «Andre forpliktelser».

Ved implementeringen av IFRS 16 pr 1.1.2019 ble bruksrett og tilhørende leieforpliktelse innregnet med 78 mill. kroner i konsernet og 197 mill. kroner i morbanken. Implementeringen medførte en reduksjon i ren kjernekapital på 0,04 prosentpoeng for konsernet og 0,09 prosentpoeng for morbanken.

Som en konsekvens av de nye reglene er konsernets husleiekostnad redusert med 13,6 mill. kroner i 2019, mens rentekostnaden er økt med 1,4 mill. kroner og avskrivningene er økt med 12,5 mill. kroner. Overgangen til IFRS 16 har altså gitt en marginal kostnadsøkning for konsernet på 0,3 mill. kroner i 2019. For morbanken er husleiekostnaden redusert med 27,0 mill. kroner i 2019, mens rentekostnaden er økt med 3,7 mill. kroner og avskrivningene er økt med 24,6 mill. kroner. Overgangen til IFRS 16 har dermed gitt en marginal kostnadsøkning for morbanken på 1,3 mill. kroner i 2019.

Konsernet har i 2019 også implementert endringen i IAS 12 som angir at skatteeffekten av betalte renter på fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital skal over resultatregnskapet. Denne endringen trådte i kraft med virkning fra 1.1.2019 med krav om omarbeidelse av sammenlignbare tall. Dette innebærer at konsernets skattekostnad for 2018 er redusert med 4 mill. kroner, fra 203 mill. kroner til 199 mill. kroner (fra 146 mill. kroner til 142 mill. kroner for morbanken), og resultat tilordnet fondsobligasjonseiere er økt tilsvarende med 4 mill. kroner, fra 11 mill. kroner til 15 mill. kroner. Resultat tilordnet fondsobligasjonseiere tilsvarer dermed faktisk betalte renter før skatt for både 2018 og 2019.

Fremtidige standarder

På tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet er det ikke vedtatt noen standarder eller fortolkninger hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid med vesentlig betydning for den finansielle stilling eller resultat for konsernet Sparebanken Møre.

Årlig forbedringsprosjekt

IASB har i sine årlige forbedringsprosjekter gjort mindre endringer i en rekke standarder. Ingen av disse endringene er vurdert å ha vesentlige betydning for den finansielle stilling eller resultat for konsernet Sparebanken Møre.

1.3 VALUTA

Konsernet presenterer sitt regnskap i norske kroner (NOK). Morbanken med datterselskaper har NOK som funksjonell valuta.

Alle pengeposter i utenlandsk valuta er omregnet til funksjonell valuta (NOK) etter kurser fra Norges Bank pr. 31.12.2019. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til transaksjonstidspunktens valutakurs, og valutakursendringer er resultatført løpende i regnskapsperioden.

1.4 SKJØNNMESSIGE VURDERINGER VED BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPP

Finansielle eiendeler og forpliktelser henføres til ulike kategorier i IFRS 9 som etterfølgende styrer målingen i balansen. Konsernet har klare rutiner for denne kategoriseringen, og prosessen krever normalt bare begrenset bruk av skjønn. Det vises til note 13 for måleprinsippene. Konsernet foretar således ingen vesentlige skjønnsmessige vurderinger ved bruk av regnskapsprinsipp.

1.5 BRUK AV ESTIMATER VED UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Utarbeidelse av årsregnskapet i overensstemmelse med enkelte IFRS regnskapsstandarder krever at ledelsen i noen tilfeller benytter skjønnsmessige estimater og forutsetninger. Vurderingene er basert på historisk erfaring og forutsetninger som ledelsen mener er rimelige og fornuftige. Estimaten og forutsetningene som ligger til grunn, påvirker de rapporterte beløp på eiendeler, gjeld og poster utenom balansen, samt inntekter og kostnader i de presenterte årsregnskapene. Det er risiko for at faktiske resultater senere, til en viss grad, kan avvike fra estimater og forutsetninger som er lagt til grunn.

Enkelte regnskapsprinsipper anses som spesielt viktige for å belyse konsernets finansielle stilling fordi det kreves at ledelsen gjør vanskelige eller subjektive vurderinger og fastsetter estimater som i hovedsak relaterer seg til saker som er usikre i utgangspunktet.

Ledelsen vurderer at de viktigste områdene som det er knyttet kritiske estimater og forutsetninger til er:

Forventet tap på utlån

Måling av ECL (Expected Credit Loss – forventet kredittap) i henhold til IFRS 9 krever vurdering av når det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko og ved fastsettelse av nivået på verdifall, særlig med hensyn til estimeringen av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer og sikkerhetsverdier. Disse estimatene er drevet av en rekke faktorer, der endringer kan resultere i ulike nivåer av avsetninger.

Sparebanken Møre har utviklet en ECL-modell basert på IRB parameterne i konsernet. ECL beregningene er output fra komplekse modeller med flere underliggende forutsetninger knyttet til valg av variable inputs og avhengighetsforholdet mellom disse. Elementer av ECL modellen som inneholder vurderinger og estimat inkluderer:

- Den interne kredittmodellen, som angir PD'er (PD = sannsynlighet for mislighold)
- Kriteriet som vurderer om det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko, slik at det beregnes livstids ECL
- Utviklingen av ECL-modellen, inkludert ulike formler og valg av inputs
- Valg av tilknytning mellom makroøkonomiske scenarioer og økonomiske inputs, for eksempel arbeidsledighetsnivå og verdi på sikkerhetsstillelse, og effekten på PD, eksponering og LGD (tap ved mislighold)
- Valg av fremtidsskuende makroøkonomiske scenarioer og vekting av sannsynlighet

Ytterligere informasjon om konsernets tapsmodell, foretatte tapsberegninger og tilknyttede sensitiviteter fremgår av note 6.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter – herunder derivater

For finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked benyttes ulike verdsettelsesmetoder for å fastsette virkelig verdi. Ytterligere informasjon, samt beskrivelse av teknikkene gis i note 15. Det henvises også til notene 9-14 som omhandler finansielle instrumenter.

Note 2

Risikostyring

Strategi

Sparebanken Møres langsiktige strategiske utvikling og måloppnåelse støttes ved god risiko- og kapitalstyring. Overordnet formål med risikostyring og kontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtering av risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet, og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer. Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring er således et sentralt område i den daglige driften og i styrets løpende fokus.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet. Konsernet skal ha lav til moderat risikoprofil, hvor inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, og ikke finansiell risikotaking. Det er videre vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde; kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Risikostrategiene vedtas av styret, og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Konsernet har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt.

Bedriftskultur, organisering og ansvar

Risikostyringsprosessen er fundert på bankens og konsernets bedriftskultur. Denne inkluderer ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen. De ansattes integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger er fundamentale elementer i en velfungerende bedriftskultur. Velutviklede kontroll- og styringstiltak kan ikke kompensere for en dårlig bedriftskultur. Med bakgrunn i dette har Sparebanken Møre etablert klare etiske retningslinjer og et tydelig verdigrunnlag som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Sparebanken Møre legger vekt på uavhengighet i risikostyringen. Ansvar for, og gjennomføringen av risikostyring og kontroll er derfor delt mellom styret, ledelsen og ulike forretningsenheter/operative ledere.

Styret i Sparebanken Møre har det overordnede ansvaret for å påse at banken og konsernet har en kapitaldekning som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og konsernets virksomhet, samt sørge for at Sparebanken Møre er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret skal videre påse at risikostyringen og internkontrollen er god og systematisk, og at dette er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, pålegg, eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter videre prinsippene og retningslinjene for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene, og reviderer og vedtar jevnlig, og minst årlig, ulike strategier og retningslinjer for risikostyringen.

Revisjons- og risikoutvalgene velges av og blant styrets medlemmer. Utvalgene er underutvalg av styret, hvis formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjons- og risikoutvalgene skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter.

Administrerende direktør har ansvar for at det er etablert en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av vurderinger, prinsippfastsettelse og retningslinjer fastsatt av styret. Administrerende direktør er ansvarlig for at det etableres et godt kontrollmiljø på alle nivå i banken, og skal gjennomføre en løpende oppfølging av endringer i bankens risikoer, og påse at disse er forsvarlig ivaretatt i samsvar med styrets retningslinjer. Administrerende direktør skal sørge for at bankens risikostyring og internkontroll er dokumentert i henhold til gjeldende lover, regler, forskrifter og vedtekter, og skal minst én gang i året utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen, som skal forelegges styret til behandling.

Avdeling Risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp bankens viktigste iboende risikoer. Avdelingen har ansvaret for å sørge for at

Sparebanken Møres totale risikoeksponering blir rapportert til administrerende direktør og styret, herunder resultater av gjennomførte stresstester. Videre har avdelingen det koordinerende hovedansvaret for konsernets IRB-system. Funksjonen er en sentral premissleverandør og rådgiver i strategiprosessen knyttet til risikovurderinger, risikotoleranse og operasjonalisering av bankens overordnede mål med hensyn til risikoer. Avdelingen har også ansvar for arbeidet med ICAAP og Gjenopprettingsplanen. Avdelingen inngår i Seksjon Risikostyring og Compliance som rapporterer direkte til administrerende direktør.

I henhold til krav i finansforetaksloven har Sparebanken Møre en compliance-funksjon. Sparebanken Møres styre vedtar årlig egen complianceinstruks, og det utarbeides en årlig arbeids- og handlingsplan for funksjonen. Avdelingen har ansvar for å koordinere årlig internkontrollbekreftelser fra de operative lederne. Compliance-ansvarlig rapporterer til Sparebanken Møres administrerende direktør, men er organisatorisk underlagt leder for Seksjon Risikostyring og Compliance.

Avdelingene Økonomi og Regnskap har ansvaret for konsernets samlede økonomistyring/-rapportering og regnskapsrapportering, og inngår i Seksjon Økonomi, Regnskap og Eiendom.

Sparebanken Møres operative ledere på vesentlige virksomhetsområder skal aktivt engasjere seg i prosessen rundt vurderingen av om etablert risikostyring og internkontroll blir gjennomført som forutsatt. Det legges til grunn at ledere på alle plan i organisasjonen overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt ansvarsområde.

Sparebanken Møres kredittkomité behandler større engasjement og saker av spesiell karakter, og skal avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. Kredittkomiteen legger særskilt vekt på å avdekke risiko i tilknytning til den enkelte søknad og gjennomfører en egen vurdering av kredittrisiko. I tillegg til dette vurderes om det enkelte engasjement er i henhold til konsernets kredittrisikostrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

Internrevisor er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende. Bankens styre godkjenner internrevisjonens ressurser og årsplaner. Internrevisor skal også diskutere plan og omfang av revisjonsarbeidet med revisjons- og risikoutvalget. Internrevisjonen i Sparebanken Møre er utkontraktert til EY.

Rapportering

Sparebanken Møre har fokus på korrekt, fullstendig og tidsriktig rapportering av risiko- og kapitalforhold. Med bakgrunn i dette er det etablert flere ulike periodiske rapporteringer som er rettet mot bankens ledergruppe og styret, samt rapporteringer som er rettet ut mot de enkelte segmenter og avdelinger, herunder også mot kundeansvarlige. De mest vesentlige rapporteringene som utarbeides gjennom året angis nedenfor:

ICAAP gjennomføres og rapporteres minst årlig. Styret tar aktivt del i gjennomgangen og etablerer eierskap til prosessen, blant annet gjennom ICAAPs sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. Det er utarbeidet egne retningslinjer for arbeidet med ICAAP i Sparebanken Møre. ICAAP gjennomgås i bankens ledergruppe, risikoutvalget og i styret.

Balansert Målstyringsrapport (BMS) utarbeides hver måned og synliggjør status og utvikling på de viktigste faktorene for Sparebanken Møres måloppnåelse. Rapporten oversendes til banksjefene og bankens ledergruppe, og er en integrert del av den økonomiske rapporteringen til styret.

Risikorapport utarbeides månedlig. Denne er et sentralt element i Sparebanken Møres løpende oppfølging av risikobildet. Risikorapport etter påfølgende kvartalsslutt er også utvidet med utfyllende kommentarer fra ulike fagmiljø i konsernet. Rapporten behandles i bankens ledergruppe, risikoutvalg og i styret.

Internkontrollrapportering utarbeides årlig. I denne gjennomføres det en vurdering av om internkontrollen er tilstrekkelig i forhold til risikotoleransen som omfatter vurdering og kommentarer til eget arbeid med internkontrollen, gjennomgang av alle viktige risikoområder, vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk, samt foreslåtte og planlagte forbedringstiltak. Internkontrollrapporteringen behandles i bankens ledergruppe, risikoutvalg og i styret.

Compliancerapporter utarbeides periodisk, og inneholder elementer knyttet til vurdering av compliancerisiko og kontroll, testing av etterlevelse og resultat av tester, revurderinger og plan for implementering av retningslinjer, oppfølging av merknader fra ekstern og intern revisor, oppfølging av

merknader fra Finanstilsynet, avvikshåndtering internkontroll mv. Compliancerapporter behandles i bankens ledergruppe, risikoutvalg og i styret.

Rapporter fra ekstern og intern revisor behandles av bankens ledergruppe, revisjons- og risikoutvalgene og styret. Både intern og ekstern revisor har jevnlig møter med utvalgene.

Rapportering om utlån til boligformål utarbeides kvartalsvis for bankens styre.

Rapporteringsportal er etablert i Sparebanken Møre hvor hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir videre kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Økonomi- og regnskapsrapporter utarbeides månedlig, herunder månedlig beregning av nedskrivningsbehov. Rapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og i styret.

Kapitalstruktur

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal og et stabilt marked for langsiktig funding ved behov. Videre er konsernets langsiktige strategiske plan, og dens innvirkning, vesentlig i forhold til hvilken kapitalstruktur Sparebanken Møre skal ha.

Vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet bygger til en hver tid på Sparebanken Møres langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov minst ved årlig ICAAP. Sparebanken Møre skal ha et kapitaliseringsnivå som samsvarer med konsernets aksepterte risikotoleranse. Gjennom ICAAP klargjøres samtidig alternativer som konsernet kan gjennomføre dersom kapitaldekningen kommer under stress. Alternativene listes i prioritert rekkefølge, med beskrivelse av tiltak, samt angivelse av planlagt iverksettelse om nødvendig.

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på egenkapitalen. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes til utbyttemidler, tilpasses egenkapitalsituasjonen. Sparebanken Møres resultatdisponeringer skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

Kapitaldekningsregelverket

Kapitaldekningsregelverket har som formål å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og mer informasjon til markedet.

Kapitaldekningsforskriften bygger på tre pilarer:

- Pilar I – Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging (ICAAP)
- Pilar III – Offentliggjøring av informasjon

Sparebanken Møres kapitaldekning er beregnet i henhold til grunnleggende IRB-metode for kredittrisiko. Beregninger knyttet til markedsrisiko baseres på standardmetoden og for operasjonell risiko på basismetoden. Styret i Sparebanken Møre legger til grunn at konsernet skal være godt kapitalisert, både under lavkonjunkturer og høykonjunkturer. Kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres årlig, og konsernets kapitalstrategi er basert på risiko i virksomheten, hvor effekten av ulike stressscenarioer er tatt hensyn til.

Det vises også til note 28 Kapitaldekning for ytterligere beskrivelser, samt kommentarer relatert til endringer i regelverket.

Risikoeksponering og strategisk risikostyring

Sparebanken Møre eksponeres for flere ulike typer risikoer. De viktigste risikogruppene er:

- Kredittrisiko: Konsernets største risikoområde. Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko

- Markedsrisiko: Risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter
- Likviditetsrisiko: Risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid
- Operasjonell risiko: Risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser

Sparebanken Møre forsøker å ta hensyn til samspillet mellom de ulike risikoområdene ved fastsettelse av risikotoleranse for de ulike risikoområdene. Overordnet er det de interne forhold, rammebetingelser, kundegrunnlag mv. i konsernet som danner grunnlag for hvilken overordnet risikoeksponering man ønsker å legge til grunn.

Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legger Sparebanken Møre følgende overordnet risikotoleranse til grunn for de ulike risikoområdene:

- Kredittrisiko: Det aksepteres moderat risiko
- Markedsrisiko: Det aksepteres lav risiko
- Likviditetsrisiko: Det aksepteres moderat risiko
- Operasjonell risiko: Det aksepteres lav risiko

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for økonomisk kapital for å kunne dekke uventede tap. Det beregnes forventet tap og økonomisk kapital for alle hovedgrupper av risiko, og for ulike forretningsområder i konsernet. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk sett må forvente å tape i løpet av en periode på 12 måneder. Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener er nødvendig for å dekke den faktiske risikoen konsernet har pådratt seg. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av økonomisk kapital. Det vises for øvrig til note 28 Kapitaldekning for ytterligere kommentarer vedrørende økonomisk kapital.

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Inkludert i dette risikoområdet inngår også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlån til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i Sparebanken Møres Seksjon Treasury og Markets.

Kredittrisikostrategien revideres og vedtas årlig av styret. Strategien fokuserer på risikosensitive rammer som er satt sammen slik at de på en mest hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Videre er det etablert rammer, retningslinjer og fullmaktsreglement som bygger opp under Sparebanken Møres kredittrisikostrategi og langsiktige strategiske plan.

Sparebanken Møres kjerneverdier er "Nær, Engasjert og Handlekraftig". Disse verdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt med markedet, skape merverdi for kundene og bidra til å skape en positiv oppfatning av Sparebanken Møre. Kredittpolitikken skal videre fremme en kredittkultur der kredittverdighet sees i et langsiktig perspektiv, der generelle og bransjemessige konjunktursvingninger tas hensyn til. Sparebanken Møre skal fremstå med høy etisk standard, og skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer med tvilsomt renommé. Konsernet er åpent for alle typer kunder innenfor definerte markedsområder, og det skal ikke finne sted diskriminering basert på kundens alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status.

Sparebanken Møres geografiske kjerneområde er Nordvestlandet. Det er likevel adgang til å gi finansiell bistand til investeringer/etableringer utenfor kjerneområdet når dette eiermessig er knyttet til enkeltpersoner eller selskaper i/fra Nordvestlandet. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement.

Avdeling Risikostyring har etablert månedlige porteføljestyrrapporter som sikrer at eventuelle avvik fra de strategiske målene fastsatt i kredittrisikostrategien blir avdekket. Ledere for henholdsvis næringsliv og personmarked har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av status, for å avdekke avvik i forhold til de samme strategiske målene, og for å iverksette tiltak ved eventuelle avvik.

Styret er ansvarlig for konsernets innvilgelse av lån og kreditter. Innenfor visse rammer delegeres fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutning i kredittsakene. Innenfor sine fullmakter kan igjen administrerende direktør videre delegerer fullmakter. Bevilgningsfullmaktene er personlige og er gradert etter kriterier som størrelse på bevilgning, engasjementsgrense (NL), kundens totale lånegjeld (PM), samt risikoklasse. Fullmaktene er videre knyttet til stillingsnivå.

Sparebanken Møre benytter aktivt interne rapporter for å overvåke nivå og utvikling av konsernets kredittportefølje. Hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Rapportene er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i banken kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer.

Konsernet har utarbeidet egne risikomodeller for næringslivssegmentet og personmarkedet som benyttes i månedlig måling og rapportering av kredittrisiko. Det er også utviklet egne søknadsscoremodeller for de to kundesegmentene som benyttes i kredittinnvilgelsesprosessen.

Det er hovedsakelig tre sentrale parametere innenfor kredittrisiko som modelleres:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes pr kunde og angir sannsynlighet for at kunden skal misligholde sitt engasjement i løpet av de neste 12 måneder. Hver kunde får beregnet sin PD basert på statistiske modeller som benytter variabler av både ekstern og bankintern informasjon, i form av både finansielle nøkkeltall og ikke-finansielle kriterier.
2. Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD angir hvor stor andel av engasjementet som forventes tapt ved mislighold. Vurderingene tar hensyn til verdier på kundens stille sikkerheter, og de kostnader som vil oppstå ved inndrivelse av misligholdte engasjementer.
3. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): EAD angir hvilken eksponering som forventes på et engasjement hvis og når dette går i mislighold.

De omtalte parameterne danner grunnlag for beregning av forventet tap (EL) og inngår i beregningen av økonomisk kapital. Ved å klassifisere kundene etter sannsynlighet for mislighold, samt beregne forventet tap og behovet for økonomisk kapital på kundenivå, får konsernet informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen. Egne migrasjonsanalyser viser utviklingen av antall kunder og EAD mellom ulike risikoklasser i ulike perioder.

Treasuryrisiko

Treasuryrisiko er en del av den totale kredittrisikoen i Sparebanken Møre. Det er definert styrevedtatte rammer for hvilken kreditteksponering konsernet kan ha innen dette området.

Kreditteksponering er knyttet til obligasjoner og sertifikat i konsernets likviditetsreserveportefølje, kortsiktige utlån til andre banker, herunder kontohold i utenlandske banker, og eksponering i forbindelse med finansielle derivater som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og valutarisiko banken har påtatt seg. Porteføljen består av velrenomerte relasjoner i inn- og utland. Kredittkvaliteten er vurdert å være høy, hovedsakelig som følge av investeringer i utstedere med høy rating og lav kapitalvekt. Det vises til note 15 for en oversikt over kredittkvaliteten på konsernets likviditetsportefølje.

Sparebanken Møre sin policy er at spesielt i forhold til plasseringer i internasjonale banker og andre debitorer utenom Norge, skal konsernet legge til grunn vurderinger utført av de store offisielle ratingbyråene. Kredittrisikoen skal være på et minimum, men selv høyt ratede utstedere/papirer kan være utsatt for risiko. Om motparter blir satt på "negative outlook" eller får nedgradert rating gjennomføres det en ny intern vurdering i Sparebanken Møre om eksisterende kredittlinjer. Om nødvendig skal kredittlinje, og eventuell eksponering, reduseres eller fjernes.

Treasuryrisiko sees også i sammenheng med likviditetsindikatorene LCR og NSFR. Regelverket for LCR har medført en vridning mot lavere risikovektede motparter, slik som blant annet stats- og statsgaranterte papirer, samt obligasjoner med fortrinnsrett (OmF).

I preklassifiseringen av motpartsbanker legges det vekt på å vurdere de som Sparebanken Møre har et gjensidig (resiprositet) og langt forretningsmessig forhold til. Det er i tillegg behov for å ha tilstrekkelig konkurranse om de produkter og instrumenter det handles i, samt at konsernet skal være markedsmessig og geografisk diversifisert.

Dersom det skjer endringer i rammebetingelser, marked, økonomisk utvikling eller i Sparebanken Møres aktiviteter som har vesentlig innvirkning på konsernets risikoposisjon skal det vurderes og eventuelt settes begrensninger for investeringsmulighetene. I dette ligger for eksempel å ikke investere i enkeltland, grupper av land, enkeltmotparter, motparter med visse karakteristika mv.

Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS stiller krav om inngåelse av CSA-avtale (Credit Support Annex) før derivathandel mot enhver motpart. CSA-avtaler er en del av en ISDA-avtale og bidrar til å regulere motpartsrisiko knyttet til endringer i markedsforhold. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering, og avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes i henhold til de ulike CSA-avtalene, og motpartsrisikoen vil da i stor grad elimineres. EMIR – European Market Infrastructure Regulation – skal sikre regulering og kontroll med markedet for derivater som handles utenfor regulerte markeder gjennom krav til innberetning til transaksjonsregistre og krav til avregning (clearing) gjennom sentrale motparter (CCP). Sparebanken Møre har inngått avtale med SEB som clearing broker, og clearer derivat gjennom London Clearing House.

Markedsrisiko

Sparebanken Møres markedsrisiko styres gjennom definerte posisjonsrammer for hvert risikoområde. Styring av markedsrisiko er nedfelt i Sparebanken Møres markedsrisikostrategi. Strategien vedtas av styret, og gir de overordnede føringene for konsernets aktiviteter i kapitalmarkedet, herunder rammer for Sparebanken Møres samlede eksponeringer innenfor valuta, renter og aksjer.

Konsernets markedsrisiko kan splittes i følgende elementer:

- Renterisiko: Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Renterisiko knyttet til likviditetsporteføljen, samt sikringsforretninger knyttet til denne, vurderes særskilt og har egen risikoramme. Det vises til note 10.1 for konsernets renterisiko.
- Aksjerisiko: Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert. Sparebanken Møre har ingen handelsportefølje. Sparebanken Møres finansielle risiko vurderes å være lav. Det vises til note 13 for konsernets aksjerisiko.
- Valutarisiko: Består av risikoen for tap når valutakursene endres. Alle finansielle instrumenter og øvrige posisjoner med valutarisiko blir inkludert i vurderingen. Valutarisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si valutarisiko som oppstår som et resultat av sikring kundehandel, herunder utlån-/innskuddsvirksomhet, vurderes særskilt og har et eget sett av risikorammer.

Sparebanken Møres eksponering for valutarisiko fremkommer som følge av mismatch mellom underliggende forretninger og sikringsforretninger, samt nødvendig beholdning på konsernets arbeidskonti i utenlandske banker. Endringer i markedskurser medfører endringer i verdien av Sparebanken Møres valutaposisjon. Valutaposisjonen inneholder også Sparebanken Møres kassabeholdning av sedler i utenlandsk valuta. Sparebanken Møre har ikke handelsportefølje i FX-kontrakter. Sparebanken Møres valutarisiko er lav og godt innenfor de grenser som er angitt i forskrift. Det vises til note 10.2 for konsernets valutarisiko.

- Spreadrisiko: Defineres som risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader.
- Total markedsrisiko: Den samlede risikovurderingen fremkommer ved å sammenstille vurderingene fra områdene renter, aksjer og valuta. Finanstilsynets metodikk på dette området legges til grunn for å vurdere det samlede markedsrisikoområdet. Vurderingene baseres på tre ulike risikofaktorer:

- Eksponering
- Risikospredning
- Markedslikviditet

Det tas ikke hensyn til eventuelle diversifiseringseffekter mellom aktivaklassene.

Basert på innstilling fra administrerende direktørs Balansekomité godkjenner styret hvert år en totalramme for Sparebanken Møres markedsrisiko. Rammene er tilpasset konsernets aktivitetsnivå og risikotoleranse. Ved behov kan totalrammen bli endret hyppigere enn den årlige gjennomgangen.

Total markedsrisikoramme defineres som maksimalt tap ved et stressscenario der Finanstilsynets metodikk legges til grunn. Den godkjente overordnede markedsrisikorammen delegeres til administrerende direktør, mens banksjef Seksjon Treasury og Markets har forvaltningsfullmakten for den totale markedsrisikorammen. Seksjonsleder har ansvar for at forvaltningen av rammene innenfor ulike underporteføljer blir overholdt til enhver tid.

Seksjon Treasury og Markets har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av posisjoner innenfor de ulike porteføljene og følger dette opp daglig eller med den frekvens som er nødvendig i forhold til aktivitetsnivå. Avdeling Risikostyring har hovedansvaret for måling, rapportering og kontroll av markedsrisikoområdet. Back-office har ansvaret for transaksjonskontroll og prosessering av betalingstransaksjoner.

SimCorp Dimension er det bærende risk management systemet i Sparebanken Møre knyttet til markedsrisikoområdet. Systemet gir løpende status på markedsutviklingen. Alle finansielle instrumenter blir registrert i systemet og overvåket kontinuerlig. Avdeling Risikostyring er ansvarlig for at verdivurderingen av finansielle instrument er god og relevant.

Avdeling Risikostyring overvåker at rammer og strategi til enhver tid overholdes. Dersom aktiviteter overskrider rammer eller strategi er det nedfelt skriftlige rapporteringsinstrukser.

Rapportering av markedsaktiviteten inngår i Sparebanken Møres periodiske "Risikorapport" til ledelse, risikoutvalg og styre. Månedlig rapporteres resultatutvikling, samt faktisk risikoeksponering innenfor hver portefølje enkeltvis og aggregert. Rapportene blir sammenholdt mot maksimal aktivitetsramme og total markedsrisikoramme (stressramme). Styret blir også hvert kvartal gitt logg over eventuelle brudd på rammer, strategi eller lov og forskrift.

Det er ikke knyttet resultatbasert avlønning til noen personer som arbeider innen markedsrisikoområdet utover det som inngår i Sparebanken Møres generelle bonusordning som omhandler, og er lik for, alle ansatte i konsernet.

Likviditetsrisiko

Likviditet kan defineres som konsernets evne til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet oppstår. Sparebanken Møre er likvid når den er i stand til å innfri gjelden sin etter hvert som den forfaller.

Styring av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i konsernets overordnede finansieringsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet.

Konsernets likviditetsrisiko krever særskilt oppfølging. Dette skyldes konsernets særstilling som forvalter av innskuddsmidler for små og uprofesjonelle aktører, og konsernets sentrale rolle i betalingsformidlingen. Bankers forpliktelse til å motta innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, og det forhold at disse innskuddene normalt er disponible på dagen, medfører at de står ovenfor en vesentlig større likviditetsrisiko enn andre finansforetak. Myndighetenes låneordninger og sikkerhetsnett for bankene er begrunnet nettopp i disse forholdene. Kostnadene ved å redusere likviditetsrisikoen må sees i sammenheng med de fordeler lavere likviditetsrisiko gir. En grunnleggende forutsetning for å opprettholde innskyteres og andre långiveres tillit er at institusjonene alltid har tilstrekkelig likviditet til å dekke løpende forpliktelser.

LCR måler institusjonenes evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR har økt betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. I den sammenheng er innskudd ikke sett på som en like stabil finansieringskilde, noe som medfører at

kvaliteten på innskuddene vil få økt betydning. Dette betyr at finansinstitusjonene i større grad må finansiere seg gjennom lengre obligasjonslån.

Konsernet rapporterer også regelmessig, i henhold til rapporteringskrav, til tilsynsmyndighetene om utviklingen knyttet til likviditetsindikatorne.

Gjennom konsernets langsiktige strategiske plan, "Møre 2023", er det lagt en likviditetsstrategi som ivaretar struktur og volum i LCR-kravet. Myndighetens krav til LCR utgjør 100 prosent.

Ved utgangen av 2019 utgjorde LCR-indikatoren for konsernet 165 % og NSFR 113 %. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha en relativt høy andel med løpetid over ett år.

Likviditetsfunksjonen i Sparebanken Møre er organisert i Seksjon Treasury og Markets. Seksjonen styrer således dag til dag flyten av likvider, og har ansvaret for å dekke finansieringsbehovet i Sparebanken Møre. Utnyttelsen av boligkreditselskapet, Møre Boligkreditt AS, er herunder sentralt.

Likviditetskontrollen ivaretas både gjennom Seksjon Treasury og Markets og avdeling Risikostyring. Det skilles i denne sammenheng mellom overordnet og daglig operasjonell likviditetsstyring og -kontroll. Den daglige operasjonelle styringen ivaretas av Seksjon Treasury og Markets, mens den overordnede risikostyringen, herunder kontroll mot strategier og rammer, ivaretas av avdeling Risikostyring.

Når det oppstår unormale likviditetssituasjoner enten i markedet eller i Sparebanken Møre, skal bankens beredskapsgruppe komme sammen. Gruppen består av følgende personer:

- Administrerende direktør (leder)
- Leder Seksjon Treasury og Markets
- Kommunikasjonssjef
- Leder Seksjon Økonomi, Regnskap og Eiendom
- Leder Seksjon Risikostyring og Compliance
- Leder avdeling Risikostyring
- Leder Divisjon Næringslivmarked
- Leder Divisjon Personmarked
- Daglig leder Møre Boligkreditt AS
- Leder Treasury

Styret mottar månedlige rapporter om likviditetssituasjonen hvor det inngår flere ulike nøkkeltall. I tillegg rapporteres tidlige faresignaler gjennom utvikling i soliditet, balanse- og resultatutvikling, tap/mislighold, utviklingen i cost of funds.

Likviditetsrisikoen forsøkes redusert ved en spredning av innlånene på markeder, kilder, instrumenter og løpetider. For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd er sterkt fokusert i kundearbeidet i alle deler av Sparebanken Møre. Konsernets innskuddsdekning, innskudd fra kunder i forhold til utlån til kunder, var ved utgangen av året på 57,5 %.

Styret skal informeres om bankens likviditetssituasjon på månedsbasis, og umiddelbart hvis det skjer viktige endringer som kan påvirke nåværende eller framtidig likviditetssituasjon. Rapporteringen søker å identifisere likviditetssituasjon under normal drift, avdekke tidlige «faresignaler» og vurdere bankens stresskapasitet.

Møre Boligkreditt AS har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak, og selskapet gir konsernet en økt diversifisering av dets fundingkilder.

Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Sparebanken Møre. Konsernet har definert ulike typer operasjonell risiko inn i følgende hovedkategorier:

- Internt bedrageri
- Eksternt bedrageri
- Ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Skade på fysiske eiendeler
- Avbrudd i drift og/eller systemer
- Oppgjør, levering eller annen transaksjonsbehandling

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres en lav risikoprofil knyttet til operasjonell risiko. Det er utarbeidet en egen overordnet strategi for risikoområdet, og det foreligger flere dokumenter som underbygger konsernets risikohåndtering. Disse dokumentene omhandler blant annet IKT-området, beredskapsplaner for personell og eiendom, sikkerhetshåndbok, fullmakts strukturer, etiske retningslinjer og forsikringsstrategi.

For Compliance er det etablert styrevedtatt instruks, arbeidsplaner og handlingsplaner.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i Sparebanken Møres drift, ligger hos den enkelte leder. Dette ansvaret følger av stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Alle ledere avgir årlig en bekreftelse til administrerende direktør på kvalitet og etterlevelse av internkontroller innenfor de risikoområdene som er gjengitt i dette dokumentet. Det angis også forbedringsområder som går inn i egne handlingsplaner, og administrerende direktør legger rapporten frem for risikoutvalget og styret. Årlig ICAAP medfører også en gjennomgang av konsernets vesentlige risikoområder, inklusive operasjonell risiko.

Konsernets etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal videre sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil.

Internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med Seksjon Risikostyring og Compliance som koordinerende enhet og ansvarlig for den årlige rapporteringen til risikoutvalget og styret. Compliance overvåker hvordan konsernet operasjonaliserer lover og regler i virksomheten, og hvordan ansatte overholder relevante regler, herunder lover, forskrifter, konsesjoner, avtaler, bransjestandarder, interne instruksjoner mv. i den daglige driften. Avdeling risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp konsernets viktigste iboende risikoer.

Det rapporteres løpende til konsernets risikoutvalg og styre om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør avlegger årlig en samlet vurdering til styret av risikosituasjonen, og om de etablerte internkontrollene fungerer tilfredsstillende. Denne rapporten baserer seg på bekreftelser fra ledere på ulike nivå i Sparebanken Møre.

Sparebanken Møres internrevisor rapporterer regelmessig til konsernets risikoutvalg og styre forhold vedrørende konsernets internkontroll.

Aktiv Forvaltning

Konsernet tilbyr aktiv forvaltning ovenfor kunder. Forvaltningen utføres på vegne av kunder, og tilhørende eiendeler er kundens og ikke konsernets eiendeler.

Finansielle derivater

Sparebanken Møre benytter finansielle derivater for å håndtere risiko som oppstår som følge av bankens ordinære virksomhet. Som hovedprinsipp skal alle kundeforretninger omgående dekkes med en motgående forretning i markedet.

Følgende derivater benyttes i Sparebanken Møre:

- Terminer

En avtale om kjøp eller salg av et bestemt beløp i en valuta, mot et fastsatt beløp i en annen valuta til en på forhånd avtalt kurs, med oppgjør på et bestemt tidspunkt senere enn to virkedager etter avtalens inngåelse.

- Swapper

En byttehandel hvor to parter bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en periode. Ved en renteswap byttes rentebetingelsene. Ved en rente- og valutaswap byttes både valuta- og rentebetingelser.

- FRA-kontrakter

En forpliktende avtale om en rentesats som skal gjelde for en framtidig periode for en definert hovedstol. Ved oppgjør utveksles kun forskjellen mellom avtalt rente og faktisk markedsrente.

- Opsjoner

En rett - men ikke en plikt til å kjøpe («call - opsjon») eller selge («put - opsjon») et spesifisert produkt til en på forhånd bestemt pris («strikeprice»). Ved inngåelse av en opsjonskontrakt vil den som kjøper en kjøps- eller salgsrett måtte betale en premie til de som utsteder («skriver») opsjonen. Opsjoner kan tilbys med basis i et finansielt instrument.

Risikoen til disse instrumentene er knyttet til kredittrisiko mot avdekkingsmotparter som er kredittmessig klarert av styret, samt operasjonell risiko.

Disse instrumentene benyttes i hovedsak til å gi bankens kunder en sikker cash-flow samt en ønsket risikoposisjon i de ulike markeder. Rammer for finansielle instrumenter mot kunder er etablert av de respektive kundeansvarlige. Rammene skal sette maksimumsgrense for bankens eksponering mot hver enkelt kunde knyttet til kundens forretningsvolum i finansielle instrumenter og den markedsmessige utviklingen av disse. Det er den enkelte kundeansvarlige som har ansvar for etableringen av rammen og for at den har gjennomgått nødvendig formell kreditthandling, samt at det er etablert tilstrekkelig sikkerhet for rammen. Videre har kundeansvarlig, sammen med utøvende megler, ansvar for at kredittrisiko som følge av kunders eksponering i finansielle instrumenter til enhver tid ligger innenfor innvilgede rammer. For alle kunder som handler med finansielle instrument, skal det innhentes motregningsavtale. Denne avtalen har som formål å redusere bankens kreditteksponering mot kunden ved at alle kontrakter nettes og banken oppnår kun en nettoeksponering mot kunden. Det er den enkelte kundeansvarlig som er ansvarlig for etablering av motregningsavtale med aktuelle kunder og at alle kunder som handler denne typen instrumenter gjøres kjent med bankens alminnelige forretningsvilkår.

Avdeling Risikostyring har ansvar for oppfølging, samt all internrapportering og rapportering til myndighetene vedrørende bankens eksponering mot ulike motparter som følge av handel med finansielle instrument.

Note 3

Kredittrisiko

Kredittrisiko er konsernets største risikoområde, og defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlånsprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i seksjon Treasury og Markets. Note 2 "Risikostyring" angir nærmere vedtatte strategier for kredittrisikoen i konsernet, samt prosesser for styring og kontroll av risikoområdet. Sentralt står beregning av misligholdssannsynlighet på den enkelte kunde og portefølje. I det etterfølgende redegjøres det for kredittrisiko knyttet til kundeengasjementer. Se note 15 for informasjon om kredittkvalitet knyttet til andre motparter.

Kredittrisiko omfatter også restrisiko og konsentrasjonsrisiko. Restrisikoen er risikoen for at sikkerheter ved et engasjement er mindre effektive enn forventet. Konsentrasjonsrisiko er risiko knyttet til store engasjement med samme kunde, konsentrasjon innenfor geografiske områder, bransjer eller med likeartede grupper av kunder.

Konsentrasjonsrisiko styres i forhold til ramme for bransjeandeler, største enkeltengasjementer og samlet ramme for store engasjementer. Det gjennomføres periodiske stresstester for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av store, men ikke usannsynlige, negative endringer i rammebetingelsene. Styring og måling av kredittrisiko er videre nærmere beskrevet i rapporten Risiko- og kapitalstyring (Pilar 3). Se også note 28 hvor kredittrisiko for konsernet er kvantifisert gjennom risikojustert kapitalbehov. Som beskrevet i note 2 er det beregnet sannsynlighet for mislighold (PD) for engasjementene i Sparebanken Møres kredittportefølje. PD beregnes pr kunde og angir sannsynlighet for at kunden skal misligholde sitt engasjement i løpet av de neste 12 måneder og er modellert for å være i tråd med CRR/CRD IV-forskriftens spesifikasjoner for grunnleggende IRB. Beregnet forventet tap (PD x LGD x EAD) legges til grunn ved vurdering av kundelønnsomhet og blir tatt hensyn til ved fastsettelse av rentevilkår.

Basert på bankens risikovurderinger kan konsernets eksponering mot kunder risikogrupperes som følger:

(Ref. note 8 for garantier og ubenyttede trekkfasiliteter og note 10.3 for derivater. Tabellene under inkluderer kun derivater mot kunder og er nettoført dersom det foreligger rett til motregning. Oppgitt eksponering er derfor ikke avstembar mot balansen som også inneholder bankens egne sikringsforretninger.)

Kundeengasjementer fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - KONSERN 2019	Utlån	Garantier	Ubenyttede trekkfasiliteter	Derivater (EAD)	Sum	Total eksponering (EAD)
Lav risiko (0 % - < 0,5 %)	51 810	259	3 802	473	56 343	55 956
Middels risiko (0,5 % - < 3 %)	9 616	468	766	28	10 878	10 551
Høy risiko (3 % - <100 %)	2 336	182	275	6	2 800	2 688
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	525	451	1	8	985	889
Sum før ECL	64 288	1 360	4 845	514	71 006	70 084
- ECL	-259	-116	0	0	-375	-375
Sum kunder 31.12.2019	64 029	1 244	4 845	514	70 631	69 709

Kundeengasjementer fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - KONSERN 2018	Utlån	Garantier	Ubenyttede trekk-fasiliteter	Derivater (EAD)	Sum	Total eksponering (EAD)
Lav risiko (0 % - < 0,5 %)	49 829	489	4 155	571	55 045	54 493
Middels risiko (0,5 % - < 3 %)	9 175	391	1 015	25	10 606	10 289
Høy risiko (3 % - <100 %)	1 382	359	394	5	2 140	2 059
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	203	179	5	8	395	387
Sum før ECL	60 589	1 418	5 569	609	68 186	67 229
- ECL	-243	-95	0	0	-338	-338
Sum kunder 31.12.2018	60 346	1 323	5 569	609	67 848	66 891

Kundeengasjementer fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - MORBANK 2019	Utlån	Garantier	Ubenyttede trekk-fasiliteter	Derivater (EAD)	Sum	Total eksponering (EAD)
Lav risiko (0 % - < 0,5 %)	27 891	259	2 430	473	31 052	30 576
Middels risiko (0,5 % - < 3 %)	8 244	468	763	28	9 503	9 176
Høy risiko (3 % - <100 %)	2 084	182	275	6	2 547	2 436
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	525	451	1	8	985	889
Sum før ECL	38 744	1 360	3 470	514	44 089	43 077
- ECL	-250	-116	0	0	-366	-366
Sum kunder 31.12.2019	38 494	1 244	3 470	514	43 723	42 711

Kundeengasjementer fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - MORBANK 2018	Utlån	Garantier	Ubenyttede trekk-fasiliteter	Derivater (EAD)	Sum	Total eksponering (EAD)
Lav risiko (0 % - < 0,5 %)	27 815	489	2 944	571	31 819	31 175
Middels risiko (0,5 % - < 3 %)	8 047	391	1 011	25	9 474	9 157
Høy risiko (3 % - <100 %)	1 220	359	394	5	1 977	1 897
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	203	179	5	8	395	380
Sum før ECL	37 284	1 418	4 354	609	43 665	42 609
- ECL	-225	-95	0	0	-320	-320
Sum kunder 31.12.2018	37 059	1 323	4 354	609	43 345	42 289

Sikkerheter og andre risikoreducerende tiltak

I tillegg til vurdering av gjeldsbetjeningsevne, benytter konsernet ulike sikkerheter for å redusere kredittrisiko avhengig av marked og type transaksjon.

Hovedprinsippet for verdivurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdien, slik den antas å være når banken har behov for sikkerheten, legges til grunn. Med unntak av engasjement hvor det er foretatt individuell tapsvurdering i steg 3 er sikkerhetenes verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved vurdering av sikkerheter tas det hensyn til estimerte salgskostnader.

I årets beregninger av forventet tap på utlån er bankens verdsettelse av sikkerhetsobjekter hensyntatt. Se note 6 for ytterligere informasjon.

Hovedtyper av pant som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), garantier, kausjoner, registrerbart løsøre, varelager, driftstilbehør, konsesjoner eller avtaler om motregning. Garantier utgjør en liten del av bankens risikoeksponering og det benyttes garantister fra privatpersoner (forbrukerkausjoner), foretak (profesjonelle), garantiinstitutter og banker.

Sikkerheter oppdateres minimum årlig eller ved ny sak for personmarked. For næringslivskunder oppdateres sikkerheter ved ny sak eller engasjementsoppfølging. Verdivurdering er en del av kredittbeslutningen.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko.

I tillegg til en vurdering av gjeldsbetjeningsevne og framtidig realisasjonsverdi av sikkerheter, er finansielle engasjementsvilkår (covenants) tatt inn i de fleste kredittavtaler for større næringslivskunder. Disse vilkårene er et supplement for å redusere risiko og sikre god oppfølging og styring av engasjementene.

Se note 25 for informasjon om sikkerheter som er tiltrådt.

Tabellen nedenfor viser den prosentvise fordelingen av utlån knyttet til ulike nivåer for sikkerhetsstillelse. Eksempelvis betyr linjen 0-60 % at utlån er lavere enn 60 % av sikkerhetsobjektet. Over 100 % betyr at lånebeløpet overstiger verdien på sikkerhetsobjektet. Bankens retningslinjer for verdifastsettelse av sikkerhetsobjekter er benyttet. Dette innebærer at sikkerhetsobjektene er forsiktig vurdert sett i forhold til markedsverdier.

Sikkerhetsnivå KONSERN - 31.12.2019	Personkunder volum i mill	Personkunder andel i %	Næringsliv volum i mill	Næringsliv andel i %	Volum i mill totalt	Andel i % totalt
0 % - 60 %	18 985	41,59	8 334	44,72	27 318	42,49
60 % - 70 %	7 942	17,40	1 372	7,36	9 315	14,49
70 % - 80 %	9 314	20,40	1 898	10,18	11 212	17,44
80 % - 90 %	3 970	8,70	1 829	9,81	5 799	9,02
90 % - 100 %	2 019	4,42	1 990	10,68	4 009	6,24
Over 100 %	3 123	6,84	3 000	16,10	6 123	9,52
Usikret	298	0,65	214	1,15	512	0,80
Totalsum	45 651	100,00	18 637	100,00	64 288	100,00

Sikkerhetsnivå KONSERN - 31.12.2018	Personkunder volum i mill	Personkunder andel i %	Næringsliv volum i mill	Næringsliv andel i %	Volum i mill totalt	Andel i % totalt
0 % - 60 %	18 162	42,35	8 710	43,39	26 872	42,64
60 % - 70 %	7 327	17,73	1 219	8,89	8 546	15,27
70 % - 80 %	8 895	19,01	1 484	9,30	10 379	16,30
80 % - 90 %	3 771	8,44	1 303	8,28	5 074	8,40
90 % - 100 %	1 738	4,47	1 820	6,84	3 557	5,13
Over 100 %	3 208	7,17	2 408	22,15	5 616	11,35
Usikret	317	0,83	229	1,15	546	0,92
Totalsum	43 418	100,00	17 171	100,00	60 589	100,00

Sikkerhetsmassens fyllingsgrad er en størrelse som viser nivået av overpantsettelse i forhold til utestående volum av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF).

Sikkerhetsmasse knyttet til utstedte obligasjoner i Møre Boligkreditt AS	31.12.2019	31.12.2018
Brutto utlån sikret med pant i bolig (bolighypoteklån)	25 182	22 976
Fordringer som utgjør fyllingssikkerhet	988	1 300
Finansielle derivat i sikringsforhold (eiendeler)	589	625
Finansielle derivat i sikringsforhold (gjeld)	-45	-23
Sum sikkerhetsmasse 1)	26 714	24 878
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad i %	115,8	111,1

1) NOK 476 millioner av totale brutto utlån er på balansedagen ikke kvalifisert til den tellende sikkerhetsmasse (NOK 433 millioner i 2018).

Note 4

Engasjement fordelt på kundegrupper

Utlånsporteføljen med avtalt flytende rente er målt til amortisert kost, mens utlånsporteføljen med fast rente er målt til virkelig verdi. Innskudd med avtalt flytende rente og fast rente er målt til amortisert kost. Se for øvrig note 13 for ytterligere informasjon om klassifisering og måling.

UTLÅN TIL KUNDER	Konsern		Morbank	
Sektor/næring	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Jordbruk og skogbruk	568	542	555	536
Fiske og fangst	3 502	3 206	3 487	3 197
Industri	2 346	2 369	2 338	2 364
Bygg og anlegg	915	698	864	658
Varehandel og hotell	621	676	600	653
Supply/Offshore	1 042	1 005	1 042	1 005
Eiendomsdrift	7 692	6 733	7 565	6 576
Faglig/finansiell tjenesteytelse	1 186	1 272	1 138	1 238
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	2 307	1 867	2 126	1 728
Offentlig forvaltning	0	0	0	0
Utlandet	262	248	262	248
Sum næringsliv/offentlig	20 441	18 616	19 977	18 203
Personkunder	43 815	41 917	18 735	19 029
Verdijustering utlån til virkelig verdi	32	56	32	52
Sum brutto utlån og fordringer på kunder	64 288	60 589	38 744	37 284
Forventet tap (ECL) - Steg 1 Næringsliv	-30	-20	-30	-20
Forventet tap (ECL) - Steg 1 Personkunder	-5	-5	-4	-2
Forventet tap (ECL) - Steg 2 Næringsliv	-58	-29	-58	-29
Forventet tap (ECL) - Steg 2 Personkunder	-36	-31	-30	-17
Forventet tap (ECL) - Steg 3 Næringsliv	-106	-139	-106	-139
Forventet tap (ECL) - Steg 3 Personkunder	-24	-19	-22	-18
Sum netto utlån og fordringer på kunder	64 029	60 346	38 494	37 059
Herav utlån vurdert til amortisert kost	59 832	56 535	29 360	29 752
Herav utlån vurdert til virkelig verdi	4 197	3 811	9 134	7 307

INNSKUDD FRA KUNDER		Konsern		Morbank	
Sektor/næring	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	
Jordbruk og skogbruk	187	181	187	181	
Fiske og fangst	1 252	995	1 252	995	
Industri	1 659	1 559	1 659	1 559	
Bygg og anlegg	841	661	841	661	
Varehandel og hotell	839	813	839	813	
Eiendomsdrift	1 648	1 576	1 658	1 588	
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	5 448	5 043	5 459	5 054	
Offentlig forvaltning	777	780	777	780	
Utlandet	5	5	5	5	
Andre	2 462	2 177	2 462	2 177	
Sum næringsliv/offentlig	15 118	13 790	15 139	13 813	
Personkunder	21 685	20 624	21 685	20 624	
Sum	36 803	34 414	36 824	34 437	

Note 5

Engasjement fordelt geografisk

	Møre og Romsdal		Landet ellers		Utlandet		Sum	
KONSERN pr 31.12.	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Brutto utlån til kunder	50 984	49 851	12 935	10 410	369	328	64 288	60 589
Andel i %	79,3	82,3	20,1	17,2	0,6	0,5	100,0	100,0
Innskudd fra kunder	28 809	27 254	7 474	6 681	520	479	36 803	34 414
Andel i %	78,3	79,2	20,3	19,4	1,4	1,4	100,0	100,0

	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
MORBANK pr 31.12.								
Brutto utlån til kunder	31 330	32 004	7 114	4 990	300	290	38 744	37 284
Andel i %	80,9	85,8	18,3	13,4	0,8	0,8	100,0	100,0
Innskudd fra kunder	28 830	27 277	7 474	6 681	520	479	36 824	34 437
Andel i %	78,3	79,2	20,3	19,4	1,4	1,4	100,0	100,0

Note 6

Tap på utlån og garantier

Metodikk for måling av forventet tap (ECL) i henhold til IFRS 9

Sparebanken Møre har utviklet en ECL-modell med utgangspunkt i konsernets IRB parametere og fordeler engasjementene i 3 steg ved beregning av forventet tap (ECL) på utlån og garantier som omfattes av nedskrivningsreglene i IFRS 9:

Steg 1: Ved førstegangs innregning og hvis kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal engasjementet plasseres i steg 1 og det avsettes for 12-måneders forventet tap.

Steg 2: Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs innregning, og det ikke foreligger en tapshendelse, skal engasjementet overføres til steg 2 og det avsettes for forventet tap over hele levetiden.

Steg 3: Hvis kredittrisikoen øker ytterligere, herunder at det foreligger tapshendelser, blir engasjementet overført til steg 3 og det avsettes for forventet tap over hele levetiden. I motsetning til steg 1 og 2 blir effektiv rente i steg 3 beregnet på netto nedskrevet engasjement (brutto engasjement redusert for forventet tap) istedenfor brutto engasjement.

Stegtildeling gjøres på avtalenivå og innebærer at to eller flere avtaler mot samme kunde kan ha ulik stegtildeling.

En økning i kredittrisiko reflekterer både kundespesifikke omstendigheter og utvikling i relevante makrofaktorer for det aktuelle kundesegmentet. Vurderingen av hva som betraktes for å være en vesentlig økning i kredittrisiko er basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer, samt «backstops» (se eget avsnitt for «backstops»).

Beregningen av forventet tap er basert på følgende prinsipper:

- Tapsnedskrivning for engasjement som ikke vurderes individuelt beregnes som nåverdien av EAD multiplisert med sannsynligheten for mislighold (PD) multiplisert med tapsgrad ved mislighold (LGD). For parameterne PD, LGD og EAD benyttes IRB-rammeverket som et utgangspunkt, men de konverteres til å gjelde for et gitt tidspunkt og være framoverskuende, i motsetning til å gjelde for en konjunktursyklus og være konservative.
- Historisk, dagsaktuell og framoverskuende informasjon benyttes for å estimere forventet tap. For dette formålet er porteføljen til Sparebanken Møre delt inn i 7 segment (PM porteføljen og 6 bransjespesifikke NL porteføljer). Alle kunder innenfor et segment antas å være eksponert for de samme risikodriverne.
- For engasjement hvor det eksisterer tapshendelser blir det foretatt individuell vurdering av tapsnedskrivning, og disse engasjementene blir tilordnet steg 3.

Modellen som benyttes for beregning av forventet tap (ECL) følger fire steg: segmentering, fastsettelse av makrojusteringer, migrering og kalkulering av forventet tap.

Segmentering og makrojusteringer

Vurderingen av vesentlig økning i kredittrisiko og beregningen av forventet tap tar hensyn til historisk, dagsaktuell og framoverskuende informasjon. Hvert segment er gjenstand for ulike makrojusteringer.

Det er gjennomført regresjonsanalyser av endring i misligholdsandel på endring i aktuelle makrotidsserier. Det er tatt utgangspunkt i de etablerte subpopulasjoner i ECL-modellen (delporteføljer med unntak for supply og offshore), og de makrotidsseriene som brukes p.t. Regresjonsanalysene er basert på bankens kundedatagrunnlag.

Kalkulering av forventet tap

Fastsettelsen av en betydelig økning i kredittrisiko og måling av ECL er basert på parametere som allerede er benyttet i bankens kredittriskostyring og for kapitaldekningsberegninger: PD, LGD og eksponering. Parameterne har blitt justert for å kunne gi et objektivt estimat for forventet tap.

Sannsynlighet for mislighold (PD)

Sparebanken Møre benytter flere ulike modeller for å fastsette kundenes PD. Valg av modell avhenger av om det er en personmarkeds- eller næringslivskunde. PD-modeller er nøkkelkomponenter, både for å kalkulere ECL og for å vurdere hvorvidt en økning i kredittrisiko har vært vesentlig. Disse modellene tilfredsstiller kravet i IFRS 9 om at estimatet av forventet tap skal være objektivt og sannsynlighetsvektet. Sparebanken Møre har fått tillatelse til å benytte interne modeller (IRB) for fastsettelse av PD for kapitaldekningsformål. For å kunne benytte disse PD'ene for IFRS 9-formål har det blitt foretatt modifiseringer slik at PD'ene som benyttes i IFRS 9 skal reflektere ledelsens nåværende syn på forventede konjunkturrendringer, og for at alle PD-estimer skal være objektive.

Tap ved mislighold (LGD)

LGD angir hvor stor prosentandel av eksponeringen banken forventer å tape hvis kunden unnlater å oppfylle sine forpliktelser, hensyntatt sikkerhetsstillelser, forventede framtidige kontantstrømmer og andre relevante forhold.

Tilsvarende som for PD'er benytter Sparebanken Møre IRB LGD'er til kapitaldekningsberegninger. For å kunne konvertere IRB LGD'er til IFRS LGD'er har det blitt gjort modifikasjoner for å fjerne sikkerhetsmarginer for å kunne produsere objektive framskrivninger istedenfor nedgangsjusterte framskrivninger, samt for å fjerne effekten av regulatoriske gulv.

Disse modifikasjonene innebærer at LGD'er benyttet i IFRS 9 skal reflektere ledelsens nåværende syn og at alle LGD-estimer er objektive.

Eksponering

Eksponering er den andelen av den godkjente kreditten som er forventet å være trukket på tidspunktet for et eventuelt fremtidig mislighold. Eksponering er justert for å reflektere kontraktuelle betalinger av avdrag og renter. Andelen av utrukne bevilgninger som forventes å være opptrukket på tidspunktet for mislighold er reflektert i kredittkonverteringsfaktoren.

Vesentlig økning i kredittrisiko

Vurderingen av om det har oppstått en vesentlig økning i kredittrisiko er basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer og «backstops». En vesentlig økning i kredittrisiko har oppstått når en eller flere av kriteriene er tilstede:

Kvantitative kriterier

Om en økning i kredittrisiko er å anse som vesentlig bestemmes ved å sammenligne PD på rapporteringstidspunktet med PD ved første gangs innregning. Dersom PD har økt gjøres det en vurdering av om økningen er vesentlig.

Vesentlig økning i kredittrisiko etter første gangs innregning anses å ha inntrådt når enten

- PD har økt med 100 % eller mer og økningen i PD er på mer enn 0,5 prosentpoeng, eller
- PD har økt med mer enn 2,0 prosentpoeng

Kvalitative kriterier

I tillegg til den kvantitative vurderingen av endring i PD gjøres det en kvalitativ vurdering av hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kredittrisiko, for eksempel dersom engasjementet er gjenstand for særskilt overvåking.

«Backstops»

Kredittrisiko anses alltid for å ha økt vesentlig dersom følgende hendelser, «backstops», har inntruffet:

- Kundens avtalte betalinger er forfalt med mer enn 30 dager

- Kunden har fått innvilget betalingslettelser som følge av betalingsvansker, selv om denne hendelsen ikke medfører individuell tapsvurdering i steg 3.

Vesentlig reduksjon i kredittrisiko - friskmelding

En kunde migrerer fra steg 2 til 1 hvis det oppstår en vesentlig reduksjon i kredittrisiko ift. sist gang kunden migrerte til steg 2. Med vesentlig reduksjon i kredittrisiko menes:

- Kriteriene for migrasjon fra steg 1 til steg 2 ikke lenger er til stede, **og**
- Dette tilfredsstilles for minst 1 etterfølgende måned (totalt 2 måneder)

En kunde migrerer fra steg 3 til steg 1 eller 2 hvis kunden ikke lenger oppfyller vilkårene for migrering til steg 3:

- Kunden migrerer til steg 2 ved flere enn 30 dager med restanse/overtrekk.
- Ellers migrerer kunden til steg 1.

Kunder som ikke omfattes av ovennevnte migreringsregler antas ikke å ha vesentlig endring i kredittrisiko, og beholder stegtilhørighet fra forrige måned

Definisjon av mislighold, betalingslettelser og kredittforringet (credit-impaired)

Et engasjement defineres som misligholdt hvis kravet er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet overstiger 1 000 kroner.

Et engasjement er gjenstand for betalingslettelse hvis banken innvilger endringer i engasjementsvilkårene som en følge av at skyldneren har problemer med å innfri sine betalingsforpliktelser.

Et engasjement defineres for å være kredittforringet hvis engasjementet på grunn av svekket kredittverdighet hos debitor har blitt gjenstand for en individuell vurdering som har resultert i en livstids-ECL i steg 3.

Sensitivitetsanalyser

Makrofaktorer og vektning av scenarier er viktige inputfaktorene i bankens tapsmodell som kan bidra til vesentlige endringer i tapsestimatet og er gjenstand for stor grad av skjønn. Hvert makroøkonomiske scenario som benyttes, inkluderer en projeksjon i en femårsperiode.

Det er utarbeidet tre scenarier for makrostørrelser om 5 år.

Bankens basisscenario er basert på pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Oppside- og nedside scenarier er designet med hovedvekt på utvikling i konjunkturer.

Overstyring

Det gjennomføres kvartalsvis ECL kvalitetssikringsmøter som gjennomgår grunnlag for bokføring av forventet tap. Dersom det foreligger vesentlige hendelser som vil påvirke et forventingsrett tap og som modellen ikke har hensyntatt, blir det foretatt en overstyring av relevante variabler i ECL modellen.

Validering

ECL-modellen er underlagt årlig validering og gjennomgang.

Individuelle tapsvurderinger i steg 3

Når det foreligger indikasjoner på at et utlån er kredittforringet blir det foretatt en individuell tapsvurdering i steg 3.

En finansiell eiendel er kredittforringet når én eller flere hendelser som har en negativ innvirkning på den finansielle eiendelens estimerte framtidige kontantstrømmer, har funnet sted. Indikasjoner på at en finansiell eiendel er kredittforringet, omfatter observerbare data om følgende hendelser:

- a) vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker,
- b) kontraktsbrudd, for eksempel mislighold eller forfalte betalinger,

En finansiell eiendel blir vurdert som misligholdt dersom låntakeren ikke betaler forfalte terminer, eller overtrekk ikke er dekt inn, maksimalt innen 90 dager

c) når låntakers långiver av økonomiske eller kontraktsmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert,

d) når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering,

e) når et aktivt marked for den finansielle eiendelen forsvinner på grunn av finansielle vanskeligheter, eller

f) kjøp eller opprettelse av en finansiell eiendel med en betydelig rabatt som gjenspeiler påløpte kredittap.

Det er kanskje ikke mulig å identifisere en enkelt separat hendelse - isteden kan den samlede virkningen av flere hendelser ha vært årsak til at finansielle eiendeler blir kredittforringet.

Det blir foretatt avsetning for garantiforpliktelser dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsen kan estimeres pålitelig. Beste estimat er lagt til grunn ved estimering av avsetningen. Regresskrav knyttet til garanti hvor det er foretatt avsetning er balanseført som eiendel maksimalt lik avsetning.

Ved individuell vurdering av tap i steg 3 beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom balanseført verdi (hovedstol + påløpte renter på vurderingstidspunktet) og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente over lånets forventede levetid.

For utlån med flytende rente er diskonteringsrenten lik den effektive rente på måletidspunktet. For utlån med fastrente er diskonteringsrenten lik opprinnelig effektiv rente. For utlån med endret rentesats som følge av finansielle problemer hos debitor er det brukt effektiv rente som gjaldt før lånets rente ble endret. Ved estimering av fremtidige kontantstrømmer er eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter hensyntatt, herunder også utgifter ved overtakelse og salg.

Nedskrivning for forventet tap på utlån er resultatført som tap på utlån. Nullstilling av nedskrivning vil medføre en reversering av amortisert kost og denne reverseringen føres under tap. Estimering av fremtidige kontantstrømmer fra et utlån skal også hensynta overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter. Ved vurdering av sikkerhetsdekning skal det foretas en kvalifisert vurdering av panteobjektets beskaffenhet og reelle omsetningsverdi hensyntatt utgifter ved overtakelse og salg. Realisasjonsverdier for ulike panteobjekter i en realisasjonssituasjon fastsettes etter beste skjønn. Tidspunkt for avvikling av utlån med nedskrivning er basert på skjønnsmessige vurderinger og erfaringer fra tilsvarende avviklingsengasjement og konkursavviklinger. Når alle sikkerheter er realisert og det er utvilsomt at banken ikke får flere innbetalinger på engasjementet blir tapsnedskrivningen konstatert. Kravet mot kunden vil likevel bestå og bli fulgt opp, med mindre det er inngått avtale om gjeldsettergivelse med kunden.

Konstatering av tap

Konstatering av tap på finansielle eiendeler (delvis eller fullt) gjennomføres når det ikke er noen forventning om å gjenvinne eiendelen, enten delvis eller i sin helhet. Dette er vanligvis tilfellet når konsernet fastslår at låntaker ikke har eiendeler eller inntekspotensiale til å generere tilstrekkelige kontantstrømmer for å kunne betale tilbake det tapsutsatte beløpet. Vurderingen gjennomføres på individuelt nivå. Inntektsføring av tidligere konstaterte tap er inkludert i «Tap på utlån, garantier m.v.» i resultatoppstillingen. Tidligere konstaterte tap kan bli gjenstand for innfordringsaktiviteter i tråd med konsernets prosedyrer. Engasjement som er underlagt innfordringsaktiviteter er pr 31.12.2019 15 mill. kroner.

Tap på utlån og garantier

KONSERN			MORBANK	
2018	2019	Spesifikasjon av periodens tapskostnad	2019	2018
1	10	Endring i ECL Steg 1	12	1
16	37	Endring i ECL Steg 2	46	14
-12	-138	Endring i ECL Steg 3	-139	-6
2	2	Økning i eksisterende forventede tap i steg 3 (individuelt vurdert)	2	2
30	155	Nye forventede tap i steg 3 (individuelt vurdert)	155	30
11	12	Konstaterte tap dekket av tidligere tapsavsetninger i steg 3 (individuelt vurdert)	12	11
-33	-30	Reversering av tidligere forventede tap i steg 3 (individuelt vurdert)	-30	-33
8	10	Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er foretatt individuell vurdering	10	8
-7	-8	Inngang på tidligere konstaterte tap	-8	-7
16	50	Tap på utlån og garantier	60	20

Endring i ECL i perioden

KONSERN 2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum
ECL 01.01.2019	26	61	251	338
Tilgang av nye engasjement	15	11	1	27
Avgang av engasjement og overføring til steg 3 (individuell vurdering)	-5	-12	-125	-142
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	2	2	0	4
Migrering til steg 1	1	-22	-1	-22
Migrering til steg 2	-3	60	-21	36
Migrering til steg 3	0	-1	8	7
Endring steg 3 (individuelt vurdert)	-	-	127	127
ECL 31.12.2019	36	99	240	375
- herav forventet tap på utlån PM	5	36	24	65
- herav forventet tap på utlån NL	30	58	106	194
- herav forventet tap på garantier	1	5	110	116

KONSERN 2018	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum
Totale nedskrivninger pr 31.12.2017 ihht IAS 39				336
Effekt av endring av regler ifbm overgang til IFRS 9				-1
ECL 01.01.2018 ihht IFRS 9	25	46	264	335
Tilgang av nye engasjement	9	16	1	26
Avgang av engasjement og overføring til steg 3 (individuell vurdering)	-6	-12	-13	-30
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	-2	-3	13	8
Migrering til steg 1	3	-18	-8	-23
Migrering til steg 2	-2	32	-11	19
Migrering til steg 3	0	-1	6	5
Endring steg 3 (individuell vurdert)	-	-	-1	-1
ECL 31.12.2018	26	61	251	338
- herav forventet tap på utlån PM	5	31	19	55
- herav forventet tap på utlån NL	20	29	139	188
- herav forventet tap på garantier	1	1	93	95

MORBANK 2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum
ECL 01.01.2019	23	47	250	320
Tilgang av nye engasjement	15	11	4	30
Avgang av engasjement	-4	-10	-125	-139
Avgang av engasjement og overføring til steg 3 (individuell vurdering)	2	4	0	6
Migrering til steg 1	1	-14	-1	-14
Migrering til steg 2	-2	56	-21	33
Migrering til steg 3	0	-1	4	3
Endring steg 3 (individuell vurdert)	-	-	127	127
ECL 31.12.2019	35	93	238	366
- herav forventet tap på utlån PM	4	30	22	56
- herav forventet tap på utlån NL	30	58	106	194
- herav forventet tap på garantier	1	5	110	116

MORBANK 2018	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum
Totale nedskrivninger pr 31.12.2017 ihht IAS 39				334
Effekt av endring av regler ifbm overgang til IFRS 9				-22
ECL 01.01.2018 ihht IFRS 9	22	32	258	312
Tilgang av nye engasjement	8	13	2	23
Avgang av engasjement og overføring til steg 3 (individuell vurdering)	-6	-11	-10	-27
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	-1	0	13	12
Migrering til steg 1	2	-12	-8	-18
Migrering til steg 2	-2	26	-9	15
Migrering til steg 3	0	-1	5	4
Endring steg 3 (individuell vurdert)	-	-	-1	-1
ECL 31.12.2018	23	47	250	320
- herav forventet tap på utlån PM	2	17	18	37
- herav forventet tap på utlån NL	20	29	139	188
- herav forventet tap på garantier	1	1	93	95

Endring i eksponering i perioden

KONSERN 2019	Steg 1		Steg 2		Steg 3		
	PM	NL	PM	NL	PM	NL	Sum
Eksponering 01.01.2019	38 786	16 417	1 900	2 073	45	1 206	60 427
Tilgang av nye engasjement	8 831	5 740	226	461	3	1	15 262
Avgang av engasjement	-7 621	-2 545	-380	-312	-15	-7	-10 880
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	48	-1 014	-27	-91	1	-5	-1 088
Migrering til steg 1	1 071	1 110	-1 071	-994	0	-116	0
Migrering til steg 2	-689	-767	694	1 239	-5	-472	0
Migrering til steg 3	-27	0	-49	-3	76	3	0
Andre endringer	-15	-73	87	-89	-7	268	171
Eksponering 31.12.2019*	40 384	18 868	1 380	2 284	98	878	63 892

KONSERN 2018	Steg 1		Steg 2		Steg 3		
	PM	NL	PM	NL	PM	NL	Sum
Eksponering 01.01.2018	36 639	14 952	1 041	1 342	892	2 275	57 141
Tilgang av nye engasjement	10 128	5 405	387	299	3	24	16 246
Avgang av engasjement	-6 491	-2 808	-151	-290	-239	-406	-10 385
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	-1 410	-691	-19	-34	-4	-84	-2 242
Migrering til steg 1	594	1 197	-403	-649	-191	-548	0
Migrering til steg 2	-670	-1 364	1 065	1 462	-395	-98	0
Migrering til steg 3	-14	-5	-5	-9	20	13	0
Andre endringer	10	-269	-15	-48	-41	30	-333
Eksponering 31.12.2018*	38 786	16 417	1 900	2 073	45	1 206	60 427

MORBANK 2019	Steg 1		Steg 2		Steg 3		Sum
	PM	NL	PM	NL	PM	NL	
Eksposering 01.01.2019	12 038	15 937	1 089	1 980	39	1 203	32 286
Tilgang av nye engasjement	4 070	5 603	111	510	25	1	10 320
Avgang av engasjement	-4 133	-2 492	-252	-277	-22	-20	-7 196
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	-1 118	-1 027	-21	-89	0	-5	-2 260
Migrering til steg 1	430	1 087	-430	-971	0	-116	0
Migrering til steg 2	-255	-757	258	1 229	-3	-472	0
Migrering til steg 3	-4	0	-18	-3	22	3	0
Andre endringer	704	-82	-45	-89	-3	324	809
Eksposering 31.12.2019*	11 732	18 269	692	2 290	58	918	33 959

MORBANK 2018	Steg 1		Steg 2		Steg 3		Sum
	PM	NL	PM	NL	PM	NL	
Eksposering 01.01.2018	12 644	14 516	417	1 274	746	2 267	31 864
Tilgang av nye engasjement	4 018	5 285	205	292	7	25	9 832
Avgang av engasjement	-3 915	-2 899	-68	-326	-224	-407	-7 839
Endret ECL i perioden for engasjement som ikke har migrert	-561	-609	-9	-30	-4	-84	-1 297
Migrering til steg 1	246	1 185	-145	-641	-101	-544	0
Migrering til steg 2	-310	-1 381	705	1 445	-395	-64	0
Migrering til steg 3	-5	-5	-3	-7	8	12	0
Andre endringer	-79	-155	-13	-27	2	-2	-274
Eksposering 31.12.2018*	12 038	15 937	1 089	1 980	39	1 203	32 286

*) Tabellene over tar utgangspunkt i eksponering (inkl ubenyttede trekkfasiliteter og garantier) på rapporteringstidspunktet. Tabellene inkluderer ikke utlån vurdert til virkelig verdi. Tallene vil dermed ikke være avstembare mot balansen.

Engasjement (eksponering) fordelt på risikogrupper basert på sannsynligheten for mislighold

KONSERN 2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum 31.12.2019
Lav risikoklasse (0 % - < 0,5 %)	50 157	171	-	50 328
Middels risikoklasse (0,5 % - < 3 %)	7 369	2 489	-	9 858
Høy risikoklasse (3 % - <100 %)	1 726	1 004	-	2 730
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	-	-	976	976
Brutto engasjement før ECL	59 252	3 664	976	63 892
- Forventet tap (ECL)	-36	-99	-240	-375
Netto engasjement *)	59 216	3 565	736	63 517

KONSERN 2018	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum 31.12.2018
Lav risikoklasse (0 % - < 0,5 %)	48 342	833	0	49 175
Middels risikoklasse (0,5 % - < 3 %)	6 345	2 533	681	9 559
Høy risikoklasse (3 % - <100 %)	516	607	188	1 311
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	-	-	382	382
Brutto engasjement før ECL	55 203	3 973	1 251	60 427
- Forventet tap (ECL)	-26	-61	-251	-338
Netto engasjement *)	55 177	3 912	1 000	60 089

MORBANK 2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum 31.12.2019
Lav risikoklasse (0 % - < 0,5 %)	21 951	161	-	22 112
Middels risikoklasse (0,5 % - < 3 %)	6 421	1 978	-	8 399
Høy risikoklasse (3 % - <100 %)	1 629	843	-	2 472
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	-	-	976	976
Brutto engasjement før ECL	30 001	2 982	976	33 959
- Forventet tap (ECL)	-34	-93	-238	-365
Netto engasjement *)	29 967	2 889	738	33 594

MORBANK 2018	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Sum 31.12.2018
Lav risikoklasse (0 % - < 0,5 %)	21 975	549	0	22 524
Middels risikoklasse (0,5 % - < 3 %)	5 569	2 024	681	8 274
Høy risikoklasse (3 % - <100 %)	431	496	179	1 106
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	-	-	382	382
Brutto engasjement før ECL	27 975	3 069	1 242	32 286
- Forventet tap (ECL)	-23	-47	-250	-320
Netto engasjement *)	27 952	3 022	992	31 966

*) Tabellene over tar utgangspunkt i eksponering (inkl. bl.a. ubenyttede trekkfasiliteter) på rapporteringstidspunktet. Tabellene inkluderer ikke utlån vurdert til virkelig verdi. Tallene vil dermed ikke være avstembare mot balansen.

Sensitivitetsanalyse

KONSERN - 2019	Scenariovekt			
	Worst	Basis	Best	Beregnet ECL (MNOK)
Normal utvikling	10%	80%	10%	375
Negativ utvikling	60%	30%	10%	444
Positiv utvikling	10%	30%	60%	313

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i vektning av scenarier. Analysen inneholder alle engasjement i steg 1, 2 og 3.

Banken benytter tre makroøkonomiske scenarier (normal utvikling, negativ utvikling og positiv utvikling). De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametere for beregning av forventet tap, og et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier blir innregnet som tap.

Bankens basisscenario er basert på pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Oppside- og nedside scenarier er designet med hovedvekt på utvikling i konjunkturer der utvikling i arbeidsledighet og eiendomspriser har størst betydning.

I sensitivitetsanalysen er det simulert på endring av livstids PD for engasjement i steg 2.

Engasjement med ECL i steg 3 som er beregnet individuelt utgjør en relativt stor andel av samlet ECL. I sensitivitetsanalysen er det foretatt individuelle vurderinger av scenarier og vektinger for disse engasjementene basert på bankens beste estimat.

Note 7

Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Regnskapsprinsippene for måling av utlån er redegjort for i note 6.

Tabellen "Forfalte engasjement" viser samlet engasjement fordelt på antall dager etter forfall som skyldes manglende betalingsevne/-vilje. Dersom ett engasjement med kunden er forfalt så anses også øvrige engasjement som forfalt. Forfalte engasjement og overtrekk blir løpende overvåket. Engasjement hvor det identifiseres en sannsynlig svekkelse i kundens betalingsevne, blir ansett som kredittforringet og overført til steg 3 hvor det avsettes for forventet tap i hele levetiden.

Tabellen "Tapsutsatte engasjement" består av sum av engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd. og øvrige tapsutsatte engasjement (kredittforringede engasjement uten betalingsmislighold over 3 mnd.)

Aldersfordeling av betalingsmislighold (kundens totale engasjement)

Forfalte engasjement	31.12.2019			31.12.2018		
KONSERN	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
0-1 måneder	615	438	177	405	363	42
1-3 måneder	52	46	6	81	20	61
3-6 måneder	43	23	20	22	10	12
6-12 måneder	29	22	7	35	27	8
Over 12 måneder	90	31	59	19	18	1
Brutto forfalte engasjement	829	560	269	562	438	124

MORBANK	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
0-1 måneder	451	279	172	277	235	42
1-3 måneder	40	34	6	76	15	61
3-6 måneder	43	23	20	22	10	12
6-12 måneder	29	22	7	35	27	8
Over 12 måneder	90	31	59	19	18	1
Brutto forfalte engasjement	653	389	264	429	305	124

Tapsutsatte engasjement

Sum av engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd. og øvrige tapsutsatte engasjement (kredittforringede engasjement uten betalingsmislighold over 3 mnd.)

	31.12.2019			31.12.2018		
KONSERN	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
Brutto engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd.	162	76	86	76	55	21
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement	814	34	780	306	29	277
Sum brutto tapsutsatte engasjement	976	110	866	382	84	298
ECL (steg 3) på engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd.	24	19	5	31	14	17
ECL (steg 3) på øvrig tapsutsatte engasjement	216	5	211	93	5	88
Sum ECL knyttet til tapsutsatte engasjement	240	24	216	124	19	105
Netto engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd.	138	57	81	45	41	4
Netto øvrige tapsutsatte engasjement	598	29	569	213	24	189
Sum netto tapsutsatte engasjement	736	86	650	258	65	193
Brutto tapsutsatte engasjement i % av utlån/garantier	1,48	0,25	3,96	0,62	0,20	1,49
Netto tapsutsatte engasjement i % av utlån/garantier	1,12	0,20	2,98	0,42	0,17	0,96
MORBANK	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
Brutto engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd.	162	76	86	76	55	21
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement	814	34	780	306	29	277
Sum brutto tapsutsatte engasjement	976	110	866	382	84	298
ECL (steg 3) på engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd.	24	19	5	31	14	17
ECL (steg 3) på øvrig tapsutsatte engasjement	214	3	211	92	4	88
Sum ECL knyttet til tapsutsatte engasjement	238	22	216	123	18	105
Netto engasjement med betalingsmislighold over 3 mnd.	138	57	81	45	41	4
Netto øvrige tapsutsatte engasjement	600	31	569	214	25	189
Sum netto tapsutsatte engasjement	738	88	650	259	66	193
Brutto tapsutsatte engasjement i % av utlån/garantier	2,43	0,59	4,05	0,99	0,44	1,52
Netto tapsutsatte engasjement i % av utlån/garantier	1,87	0,52	3,06	0,68	0,37	0,98

Note 8

Garantier, trekkfasiliteter og pantstillelser

Finansielle garantier

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Kredittrisiko fremgår av note 3 og omfatter også finansielle garantier og forpliktelser. Disse er tapsvurdert etter de samme prinsipper som for utlån og omtales i note 6.

KONSERN			MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
1 418	1 360	Garantiansvar overfor kunder	1 360	1 418
0	0	Garanti overfor kredittinstitusjoner	0	0
0	0	Garanti overfor Bankenes sikringsfond	0	0
1 418	1 360	Garantiansvar pr. 31.12	1 360	1 418
5 569	4 845	Ubenyttede trekkfasiliteter kunder	3 470	4 354

31.12.2018	31.12.2019	Pantstillelser	31.12.2019	31.12.2018
1 400	2 018	Sertifikater og obligasjoner stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	2 018	1 400
0	0	Benyttet låneadgang i Norges Bank (F-lån)	0	0

Konsernet er pr 31.12.2019 ikke involvert i rettslige prosesser.

Note 9

Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året. Her beskrives de mål banken har for å bevare sin finansielle styrke, og det er definert konkrete rammer på ulike områder for bankens likviditetsstyring. Likviditetsstyringen inneholder også stresstester hvor en simulerer likviditetseffekten av ulike scenarier ved å kvantifisere sannsynligheten for refinansiering fra de ulike likviditetskildene. Banken har inkludert i sin strategi å spre finansieringen på flere kilder, både hva gjelder markeder, instrumenter og løpetider, for å redusere risikoen.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen styres gjennom både kortsiktige rammer som begrenser netto refinansieringsbehov, og et langsiktig styringsmål.

Innskuddsdekningen i konsernet, beregnet inklusive overførte boliglån til Møre Boligkreditt AS, utgjorde 57,5 % ved utgangen av 2019, mot 57,0 % ved utgangen av 2018.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett var henholdsvis 1,9 år og 4,0 år ved utgangen av 2019, mot 1,9 år og 3,7 år ett år tidligere.

Banken har også beholdning av verdipapirer, som inngår som et ledd i den løpende likviditetsstyringen. Se ytterligere informasjon i note 13 og 15.

Tabellene nedenfor viser kontraktsmessige ikke-diskonterte kontantstrømmer. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

Likviditetsrisiko 31.12.2019

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 072	0	0	0	0	1 072
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 088	0	0	0	0	1 088
Utlån til og fordringer på kunder	11 298	235	1 678	15 862	48 431	77 504
Sertifikater og obligasjoner	122	406	949	5 850	650	7 977
Sum eiendeler	13 580	641	2 627	21 712	49 081	87 641
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	317	0	0	500	0	817
Innskudd fra kunder	35 172	476	1 171	24	0	36 843
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	236	602	3 665	20 303	5 004	29 810
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	4	2	18	96	786	906
Sum forpliktelser	35 729	1 080	4 854	20 923	5 790	68 376
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	14	62	271	941	391	1 679
Kontantstrømmer ut	26	95	359	1 219	337	2 036
Sum finansielle derivat	-12	-33	-88	-278	54	-357

Likviditetsrisiko 31.12.2018

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	857	0	0	0	0	857
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 288	0	0	0	0	1 288
Utlån til og fordringer på kunder	8 122	193	1 495	12 944	46 073	68 827
Sertifikater og obligasjoner	28	404	999	5 260	619	7 310
Sum eiendeler	10 295	597	2 494	18 204	46 692	78 282
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	455	0	0	500	0	955
Innskudd fra kunder	33 048	339	1 000	39	0	34 426
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10	81	3 394	19 466	5 075	28 026
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	3	1	324	76	787	1 191
Sum forpliktelser	33 516	421	4 718	20 081	5 862	64 598
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	9	50	292	774	388	1 513
Kontantstrømmer ut	12	79	316	870	264	1 541
Sum finansielle derivat	-3	-29	-24	-96	124	-28

Likviditetsrisiko 31.12.2019

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 072	0	0	0	0	1 072
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 259	0	0	0	0	3 259
Utlån til og fordringer på kunder	7 114	235	1 601	15 550	27 346	51 846
Sertifikater og obligasjoner	121	404	471	5 641	650	7 287
Sum eiendeler	11 566	639	2 072	21 191	27 996	63 464
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 019	0	0	500	0	1 519
Innskudd fra kunder	35 151	476	1 171	24	0	36 822
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4	521	83	4 818	0	5 426
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	4	2	18	96	786	906
Sum forpliktelser	36 178	999	1 272	5 438	786	44 673
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	14	47	174	538	202	975
Kontantstrømmer ut	10	48	168	515	202	943
Sum finansielle derivat	4	-1	6	23	0	32

Likviditetsrisiko 31.12.2018

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	857	0	0	0	0	857
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 330	0	0	0	0	2 330
Utlån til og fordringer på kunder	4 310	192	1 487	12 555	26 996	45 540
Sertifikater og obligasjoner	28	107	1 646	5 219	619	7 619
Sum eiendeler	7 525	299	3 133	17 774	27 615	56 346
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 168	0	0	500	0	1 668
Innskudd fra kunder	33 071	339	1 000	39	0	34 449
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	24	1 468	4 069	0	5 561
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	3	1	324	76	787	1 191
Sum forpliktelser	34 242	364	2 792	4 684	787	42 869
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	9	35	196	347	117	704
Kontantstrømmer ut	10	44	205	410	123	792
Sum finansielle derivat	-1	-9	-9	-63	-6	-88

Note 10

Markedsrisiko

Styret i banken fastsetter de langsiktige målene for bankens risikoprofil. Disse gjøres operasjonelle gjennom de fullmakter og rammer som er delegert i organisasjonen. Sparebanken Møre styrer markedsrisiko og håndterer fullmakter, rammer og retningslinjer knyttet til finansielle instrument basert på styrevedtatte strategidokument. Strategidokumentene er underlagt periodisk gjennomgang ved at de revideres/vedtas en gang i året av styret i banken. Dokumentene skal utover dette være videreformidlet, godkjent og forstått av de operative enhetene, bankens kontrollfunksjoner og administrasjon. For å sikre en nødvendig kvalitet og uavhengighet er utviklingen av risikostyringsverktøy og utføring av risikorapporteringen organisert i en enhet uavhengig av de operative virksomhetene.

Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av styret minimum årlig.

Renterisiko fremgår av note 10.1, valutarisiko av note 10.2 og finansielle derivat er beskrevet i note 10.3.

Note 10.1

Renterisiko

Renterisiko oppstår ved at konsernet kan ha ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser. Sparebanken Møre måler renterisikoen ved analyser som gir effekten på resultatet av en renteendring på 1 prosentpoengs parallellskift i rentekurven. På denne måten kan en kvantifisere hvilken risiko banken har påtatt seg og hvilken effekt denne har på resultatet ved endringer i markedsrenten. Analysen angir effektiv løpetid på den rentebærende delen av balansen. Desto lenger midler bindes opp ved en plassering, jo større er det potensielle tap/gevinst ved en stigning/et fall i markedsrenten. Konsernet har en kort rentebinding og renterisikoen vurderes som moderat. Tabellen nedenfor viser potensiell resultateffekt av verdiendringer på rentebærende finansielle eiendeler og forpliktelser for konsernet ved en økning i rentenivået på ett prosentpoeng. Beregningen er foretatt basert på gjeldende posisjoner og markedsrenter pr 31. desember. De foretatte beregningene bekrefter bankens lave risikotoleranse for verdiendringer grunnet renteutviklingen. Potensiell resultateffekt over en 1-års periode av en renteendring på 1 prosentpoeng er for konsernet 70 mill. kroner.

KONSERN - 2019	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	8	8	7	-18	-3	2
Val	1	4	0	-1	-2	2
Totalt	9	12	7	-19	-5	4

KONSERN - 2018	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	8	9	5	-16	-3	3
Val	1	4	0	-1	-3	1
Totalt	9	13	5	-17	-6	4

MORBANK - 2019	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-2	14	6	-15	-2	1
Val	1	4	0	-1	-2	2
Totalt	-1	18	6	-16	-4	3

MORBANK - 2018	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-3	15	4	-13	-2	1
Val	2	4	0	-1	-3	2
Totalt	-1	19	4	-14	-5	3

Note 10.2

Valutarisiko

Sparebanken Møre måler valutarisikoen ut fra nettoposisjonene i de ulike valutaene. Det er et hovedprinsipp at alle forretninger mot kunder omgående skal dekkes med motgående forretning i markedet slik at valutakursrisikoen reduseres til et minimum. Banken har ingen egenhandel innenfor valutainstrumenter. Alle balanseposter i utenlandsk valuta er omregnet til NOK etter midtkurser fra Norges Bank pr. 31.12. For sedler og mynter er det brukt tilnærmet kjøpskurser. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til NOK etter kurser på det tidspunkt de oppsto. Netto realiserte og urealiserte gevinster/tap er resultatført. Den utilsiktede valutarisikoen har vært på et minimum gjennom året.

KONSERN - 2019	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 072	1 072	0					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 088	919	169	78	47		12	32
Utlån til og fordringer på kunder	64 029	60 928	3 101	1 221	440	25	791	624
Sertifikater og obligasjoner	6 938	5 992	946		607			339
Øvrige eiendeler	1 748	1 661	87	29	47		7	4
Sum eiendeler	74 875	70 572	4 303	1 328	1 141	25	810	999
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	817	806	11	8				3
Innskudd fra kunder	36 803	36 474	329	138	169	1		21
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	28 271	20 171	8 100		8 100			
Øvrige forpliktelser	1 310	1 267	43	4	39			
Ansvarlig lånekapital	704	704	0					
Egenkapital	6 970	6 970	0					
Sum forpliktelser og egenkapital	74 875	66 392	8 483	150	8 308	1	0	24
Valutakontrakter			4 196	-1 176	7 169	-24	-803	-970
Netto valutaeksponering			16	2	2	0	7	5
Effekt ved 10 % kursendring	2							

KONSERN - 2018	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	857	856	1		1			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 288	1 175	113	46	11	8	8	40
Utlån til og fordringer på kunder	60 346	57 136	3 210	1 054	451	24	1 065	616
Sertifikater og obligasjoner	6 789	5 988	801		469			332
Øvrige eiendeler	1 760	1 738	22	12	1		8	1
Sum eiendeler	71 040	66 893	4 147	1 112	933	32	1 081	989
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	955	943	12	8				4
Innskudd fra kunder	34 414	34 152	262	211	33	7		11
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	26 980	21 354	5 626		5 626			
Øvrige forpliktelser	1 335	1 330	5	5				
Ansvarlig lånekapital	996	996	0					
Egenkapital	6 360	6 360	0					
Sum forpliktelser og egenkapital	71 040	65 135	5 905	224	5 659	7	0	15
Valutakontrakter			1 762	-892	4 727	-24	-1 073	-976
Netto valutaeksponering			4	-4	1	1	8	-2
Effekt ved 10 % kursendring	1							

MORBANK - 2019	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 072	1 072	0					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 259	3 090	169	78	47		12	32
Utlån til og fordringer på kunder	38 494	35 393	3 101	1 221	440	25	791	624
Sertifikater og obligasjoner	6 260	5 314	946		607			339
Øvrige eiendeler	3 186	3 099	87	29	47		7	4
Sum eiendeler	52 271	47 968	4 303	1 328	1 141	25	810	999
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 519	1 508	11	8				3
Innskudd fra kunder	36 824	36 495	329	138	169	1		21
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 209	5 209	0					
Øvrige forpliktelser	1 291	1 248	43	4	39			
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	704	704	0					
Egenkapital	6 724	6 724	0					
Sum forpliktelser og egenkapital	52 271	51 888	383	150	208	1	0	24
Valutakontrakter			-3 904	-1 176	-931	-24	-803	-970
Netto valutaeksponering			16	2	2	0	7	5
Effekt ved 10 % kursendring	2							

MORBANK - 2018	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	857	856	1		1			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 330	2 217	113	46	11	8	8	40
Utlån til og fordringer på kunder	37 059	33 849	3 210	1 054	451	24	1 065	616
Sertifikater og obligasjoner	7 095	6 294	801		469			332
Øvrige eiendeler	2 596	2 574	22	12	1		8	1
Sum eiendeler	49 937	45 790	4 147	1 112	933	32	1 081	989
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 668	1 656	12	8				4
Innskudd fra kunder	34 437	34 175	262	211	33	7		11
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 415	5 415	0					
Øvrige forpliktelser	1 255	1 250	5	5				
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	996	996	0					
Egenkapital	6 166	6 166	0					
Sum forpliktelser og egenkapital	49 937	49 658	279	224	33	7	0	15
Valutakontrakter			-3 864	-892	-899	-24	-1 073	-976
Netto valutaeksponering			4	-4	1	1	8	-2
Effekt ved 10 % kursendring	1							

Note 10.3

Finansielle derivat

Finansielle derivat er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- eller valutarisiko banken har påtatt seg. Finansielle derivat bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og balanseføres brutto pr. kontrakt som henholdsvis eiendel eller gjeld. Verdiendringer på basiswapper under sikringsbokføring som skyldes endringer i basisspreader regnskapsføres i utvidet resultat som en sikringskostnad. Den estimerte virkelige verdien av finansielle OTC-derivat justeres for motpartens kredittrisiko (CVA) eller for konsernets egen kredittrisiko (DVA).

Beregning av virkelig verdi for finansielle derivat baseres på verdivurderingsmodeller der prisen på underliggende, rente og valuta, innhentes i markedet.

Tabellen viser de finansielle derivatenes nominelle verdier og markedsverdier. Derivathandler presenteres brutto i balansen som eiendel eller gjeld avhengig av hvorvidt derivatet har en positiv eller negativ verdi.

Oversikten viser verdien av derivatkontrakter som er omfattet av motregningsavtaler eller er sikret med kontanter under Credit Support Annex (CSA). For kundeforretninger etableres det rammer basert på nødvendig formell kredittbehandling hvor det stilles tilstrekkelig sikkerhet for rammen. For bankmotparter reguleres motpartsrisikoen knyttet til endringer i markedsforhold gjennom CSA-avtaler. Sparebanken Møre stiller krav om inngåelse av CSA-avtale før derivathandel mot enhver interbankmotpart. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering. Avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes i henhold til den enkelte CSA-avtale. Pr. 31.12.2019 har Sparebanken Møre stilt kontantpant for 200 mill.kroner (566 mill. kroner).

	2019			2018		
KONSERN	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler	13 902	289	131	12 053	329	209
Valutainstrumenter						
Valutabytteavtaler	9 201	408	108	6 725	446	112
Valutaterminer	5 459	479	49	9 349	434	204
Sum valuta- og renteinstrumenter		1 176	288		1 209	525
- herav anvendt til sikringsbokføring	11 312	493	25	8 405	558	13

	2019			2018		
MORBANK	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler	10 852	94	126	9 003	146	207
Valutainstrumenter						
Valutabytteavtaler	1 394	13	67	1 375	4	91
Valutaterminer	5 459	479	49	9 349	434	204
Sum valuta- og renteinstrumenter		586	242		584	502
- herav anvendt til sikringsbokføring	725	0	1	277	6	0

Pr 31.12.2019 ble følgende swapper benyttet i virkelig verdisikring av renterisiko.

KONSERN - 2019	Valuta	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år
Nominelt beløp	NOK				1 725	2 050
Gjennomsnittlig fast rente					1,9 %	3,8 %
Nominelt beløp	EUR				5 825	1 712
Gjennomsnittlig fast rente					0,2 %	0,4 %

KONSERN - 2018	Valuta	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år
Nominelt beløp	NOK			277	1 000	2 050
Gjennomsnittlig fast rente				11,7 %	1,5 %	3,8 %
Nominelt beløp	EUR				4 854	225
Gjennomsnittlig fast rente					0,3 %	2,8 %

MORBANK - 2019	Valuta	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år
Nominelt beløp	NOK				725	
Gjennomsnittlig fast rente					2,4 %	

MORBANK - 2018	Valuta	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år
Nominelt beløp	NOK			277		
Gjennomsnittlig fast rente				11,7 %		

Forfallstidspunkt finansielle derivat, nominell verdi

KONSERN		2019		2018	
Forfall	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	
2019			1 883	8 680	
2020	2 084	5 196	2 160	572	
2021	2 258	178	1 881	65	
2022	4 999	37	4 520	12	
2023	4 342	8	3 478	4	
2024	3 409	8	467	4	
2025	1 665	8	1 492	4	
2026	1 198	8	415	4	
2027	62	9	252	4	
2028	1 614	4	2 057		
2029	992	2	120		
2030	250				
2032	229		53		
	23 102	5 458	18 778	9 349	

MORBANK		2019		2018	
Forfall	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	
2019			1 883	8 680	
2020	1 814	5 196	1 889	572	
2021	2 258	178	1 881	65	
2022	1 585	37	1 096	12	
2023	1 923	8	1 048	4	
2024	928	8	467	4	
2025	615	8	442	4	
2026	1 198	8	415	4	
2027	62	9	252	4	
2028	391	4	832		
2029	992	2	120		
2030	250				
2032	229		53		
	12 245	5 458	10 378	9 349	

Note 11

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner

KONSERN OG MORBANK

ISIN.NR.	Valuta	Låneopptak	Innløsningsrett	Rente	31.12.2019
NO0010809304	NOK	31.10.2017	2023	3 mnd NIBOR + 1,55	503
NO0010791692	NOK	03.05.2017	2022	3 mnd NIBOR + 1,46	201
Ansvarlige lån					704

ISIN.NR.	Valuta	Låneopptak	Innløsningsrett	Rente	31.12.2019
NO0010796154	NOK	15.06.2017	2022	3 mnd NIBOR + 3,25	349
NO0010856495	NOK	12.06.2019	2024	3 mnd NIBOR + 3,50	250
Fondsobligasjoner					599

Fondsobligasjonen NO0010796154 og NO0010856495 er klassifisert som egenkapital i balansen og inngår i kjernekapitalen. Basert på at banken har en ensidig rett til ikke å betale renter eller hovedstol til investorene kvalifiserer den ikke som gjeld etter IAS 32. Rentekostnadene presenteres ikke på linjen rentekostnader i resultatregnskapet, men som en reduksjon av opptjent egenkapital. Kostnadene innregnes ved betaling. Det er betalt 23 mill. kroner i renter i 2019. 23 mill. kroner av resultatet etter skatt i 2019 er dermed tilordnet fondsobligasjonseierne.

Det foreligger ingen rett til konvertering av ansvarlige lån/fondsobligasjoner til egenkapitalbeviskapital. Konsernet har ikke investeringer i ansvarlig lånekapital i andre foretak (inkl. kredittinstitusjoner) ved utgangen av 2019. Verdipapirdokument og låneavtaler er gjort tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Endringer i ansvarlige lån

KONSERN OG MORBANK	Balanse 31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.19
Ansvarlige lån, nominell verdi	700			-	700
Påløpte renter	3			1	4
Verdijusteringer	-			-	-
Sum ansvarlige lån	703	-	-	1	704

Endringer i fondsobligasjoner (klassifisert som gjeld)

KONSERN OG MORBANK	Balanse 31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.19
Fondsobligasjoner, nominell verdi	277		-277	-	-
Påløpte renter	10		-10	-	-
Verdijusteringer	6		-	-6	-
Sum fondsobligasjoner (klassifisert som gjeld)	293	-	-287	-6	-

Endringer i fondsobligasjoner (klassifisert som egenkapital)

KONSERN OG MORBANK	Balanse 31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.19
Fondsobligasjoner, nominell verdi	350	250			600
Påløpte renter	-	-			-
Verdijusteringer	-1	-			-1
Sum fondsobligasjoner (klassifisert som egenkapital)	349	250	-	-	599

Note 12

Verdipapirgjeld

Morbankens verdipapirgjeld består av obligasjonslån kvotert i norske kroner. Møre Boligkreditt AS har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett kvotert i norske kroner og i Euro.

Innlån med flytende rente vurderes til amortisert kost. For de med fastrentebetingelser benyttes virkelig verdisikring med verdiendringer over resultatet for endringer i virkelig verdi som skyldes endringer i markedsrenten. Banken verdisikrer rente- og valutarisiko på individuelt nivå. Det eksisterer en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. Sammenhengen dokumenteres ved en test av sikringseffektivitet ved inngåelse av transaksjonen og gjennom sikringsforholdets løpetid. Sikringsgevinster og -tap medfører en justering i den balanseførte verdien av sikrede lån. Disse sikringsjusteringene i balanseført verdi amortiseres over gjenværende sikringsperiode ved en justering i lånets effektive rente dersom sikringen ikke lenger er effektiv, dersom sikring avbrytes eller ved annen opphør av sikring. Ved å benytte nevnte prinsipp gir det en riktig regnskapspresentasjon som er i samsvar med bankens rente- og valutastyring og reelle økonomiske utvikling.

Finansielle instrument i virkelig verdisikring

KONSERN				MORBANK				
31.12.2018		31.12.2019			31.12.2019		31.12.2018	
Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi		Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
8 405	8 806	11 312	11 266	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet	725	725	277	283
8 405	545	11 312	468	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring	725	-1	277	6

Resultatførte verdiendringer på finansielle instrument i virkelig verdisikring

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
-174	73	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet	3	10
173	-76	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring	-7	-10
-1	-3	Totalt	-4	0

Verdipapirgjeld

KONSERN			MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
26 325	27 660	Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5 199	5 409
68	73	Opptjente renter	13	7
587	538	Verdijusteringer	-3	-1
26 980	28 271	Sum verdipapirgjeld	5 209	5 415

Endringer i verdipapirgjeld

KONSERN	Obligasjoner	Ansvarlige lån	Fondsobligasjon	Totalt
Balanse 31.12.18	26 980	703	293	27 976
Emittert	5 374			5 374
Forfalt/innløst	-4 024		-293	-4 317
Øvrige endringer	-59	1		-58
Balanse 31.12.19	28 271	704	-	28 975

MORBANK	Obligasjoner	Ansvarlige lån	Fondsobligasjon	Totalt
Balanse 31.12.18	5 415	703	293	6 411
Emittert	2 299			2 299
Forfalt/innløst	-2 520		-293	-2 813
Øvrige endringer	15	1		16
Balanse 31.12.19	5 209	704	-	5 913

Forfallstidspunkt for forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer, nominell verdi

KONSERN			MORBANK		
2018	2019	Forfall	2019	2018	
3 092		2019		1 409	
6 844	3 973	2020	499	1 100	
5 900	5 900	2021	2 900	2 900	
3 363	4 163	2022	800		
2 375	3 375	2023	1 000		
2 500	5 498	2024			
1 050	3 550	2025			
1 201	1 201	2028			
26 325	27 660	Sum	5 199	5 409	

Oversikt over kontraktmessige ikke-diskonterte kontantstrømmer fremgår av note 9.

Note 13

Klassifikasjon av finansielle instrument

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt konsernet blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller selskapet overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

KLASSIFISERING OG MÅLING

Konsernets beholdning av finansielle instrument klassifiseres ved første gangs regnskapsføring i henhold til IFRS 9. Finansielle eiendeler klassifiseres i en av følgende kategorier:

- amortisert kost
- virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Klassifiseringen av de finansielle eiendelene er avhengig av to faktorer:

- formålet ved anskaffelsen av det finansielle instrumentet
- de kontraktsmessige kontantstrømmene til de finansielle eiendelene

Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost

Kategoriseringen av eiendelene forutsetter at følgende krav er oppfylt:

- eiendelen er anskaffet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer
- kontantstrømmene består utelukkende av hovedstol og renter

Alle utlån og fordringer i konsernregnskapet, men med unntak av fastrenteutlån, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer. Forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir amortisert over lånets løpetid.

Utlån og fordringer

Alle utlån og fordringer balanseføres til virkelig verdi ved første gangs innregning, med tillegg av direkte henførbare transaksjonskostnader for instrumenter som ikke måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Virkelig verdi ved førstegangs innregning vil normalt være lik transaksjonsprisen. Ved fastsettelse av utlånets verdi på transaksjonstidspunktet (transaksjonspris) kommer direkte transaksjonskostnader til fradrag og periodiseres over utlånets løpetid som en del av utlånets effektive rente. Utlån måles etterfølgende til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Den effektive renten er den renten på inngåelsestidspunktet som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over utlånets forventede levetid, til netto balanseført verdi av utlånet. Ved gjennomføring av denne beregningen estimeres kontantstrømmene, og alle kontraktsmessige vilkår ved utlånet blir tatt i betraktning.

Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Verdipapirgjeld, herunder verdipapirgjeld som inngår i virkelig verdisikring, lån og innskudd fra kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjelden.

Finansielle instrument vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Konsernets beholdning av obligasjoner i likviditetsporteføljen er klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Porteføljen holdes utelukkende for likviditetsstyring og porteføljen omsettes for å optimalisere avkastningen innenfor gjeldende kvalitetskrav til likviditetsporteføljen.

Beholdningen av fastrenteutlån er klassifisert til virkelig verdi for å unngå regnskapsmessig misforhold sett i forhold til underliggende renteswapper.

Finansielle derivater er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- eller valutarisiko banken har påtatt seg. Finansielle derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og balanseføres brutto pr. kontrakt som henholdsvis eiendel eller gjeld.

Aksjeporteføljen bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Tap og gevinst som følge av verdiendringer på de eiendeler og gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet blir regnskapsført i den perioden de oppstår.

KONSERN - 31.12.2019	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Sum bokført verdi
Konter og fordringer på Norges Bank		1 072	1 072
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 088	1 088
Utlån til og fordringer på kunder	4 197	59 832	64 029
Sertifikater og obligasjoner	6 938		6 938
Aksjer og andre verdipapirer	194		194
Finansielle derivater	1 176		1 176
Sum finansielle eiendeler	12 505	61 992	74 497
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		817	817
Innskudd fra kunder		36 803	36 803
Finansielle derivater	288		288
Verdipapirgjeld		28 271	28 271
Ansvarlige lån		704	704
Sum finansielle forpliktelser	288	66 595	66 883

KONSERN - 31.12.2018	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Sum bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank		857	857
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 288	1 288
Utlån til og fordringer på kunder	3 811	56 535	60 346
Sertifikater og obligasjoner	6 789		6 789
Aksjer og andre verdipapirer	182		182
Finansielle derivater	1 209		1 209
Sum finansielle eiendeler	11 991	58 680	70 671
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		955	955
Innskudd fra kunder		34 414	34 414
Finansielle derivater	525		525
Verdipapirgjeld		26 980	26 980
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner		996	996
Sum finansielle forpliktelser	525	63 345	63 870

MORBANK - 31.12.2019	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Sum bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank		1 072	1 072
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		3 259	3 259
Utlån til og fordringer på kunder	9 134	29 360	38 494
Sertifikater og obligasjoner	6 260		6 260
Aksjer og andre verdipapirer	194		194
Finansielle derivater	586		586
Sum finansielle eiendeler	16 174	33 691	49 865
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		1 519	1 519
Innskudd fra kunder		36 824	36 824
Finansielle derivater	242		242
Verdipapirgjeld		5 209	5 209
Ansvarlige lån		704	704
Sum finansielle forpliktelser	242	44 256	44 498

MORBANK - 31.12.2018	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Sum bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank		857	857
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 330	2 330
Utlån til og fordringer på kunder	7 307	29 752	37 059
Sertifikater og obligasjoner	7 095		7 095
Aksjer og andre verdipapirer	182		182
Finansielle derivater	584		584
Sum finansielle eiendeler	15 168	32 939	48 107
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		1 668	1 668
Innskudd fra kunder		34 437	34 437
Finansielle derivater	502		502
Verdipapirgjeld		5 415	5 415
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner		996	996
Sum finansielle forpliktelser	502	42 516	43 018

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemethode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemethode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet, med unntak av etableringsgebyrer på utlån til virkelig verdi som inntektsføres når de opptjenes. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes ved bruk av effektiv rente av nedskrevet verdi. Renteinntekter på finansielle instrumenter inkluderes på linjen for "Netto renteinntekter".

Renteinntekter

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
181	243	Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi	245	196
1 759	2 085	Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost	1 367	1 184
1 940	2 328	Renteinntekter	1 612	1 380

Rentekostnader

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
0	0	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til virkelig verdi	0	0
761	1 014	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	605	472
761	1 014	Rentekostnader	605	472

Note 14

Finansielle instrument til amortisert kost

Utlån måles til virkelig verdi ved første gangs måling med tillegg av direkte transaksjonskostnader. Ved fastsettelse av utlånets verdi på transaksjonstidspunktet (transaksjonspris) kommer direkte transaksjonskostnader til fradrag og periodiseres over utlånets løpetid som en del av utlånets effektive rente. Utlån måles etterfølgende til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Den effektive renten er den renten på inngåelsestidspunktet som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over utlånets forventede levetid, til netto balanseført verdi av utlånet. Ved gjennomføring av denne beregningen estimeres kontantstrømmene, og alle kontraktsmessige vilkår ved utlånet blir tatt i betraktning. Virkelig verdi på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balansedagen. For de finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes egne verdivurderinger basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verdivurdering fra annen markedsaktør.

KONSERN	31.12.2019		31.12.2018	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 072	1 072	857	857
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 088	1 088	1 288	1 288
Utlån til og fordringer på kunder	59 832	59 832	56 535	56 535
Sum finansielle eiendeler	61 992	61 992	58 680	58 680
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	817	817	955	955
Innskudd fra kunder	36 803	36 803	34 414	34 414
Verdipapirgjeld	28 362	28 271	27 039	26 980
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	714	704	1 000	996
Sum finansielle forpliktelser	66 696	66 595	63 408	63 345

MORBANK	31.12.2019		31.12.2018	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 072	1 072	857	857
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 259	3 259	2 330	2 330
Utlån til og fordringer på kunder	29 360	29 360	29 752	29 752
Sum finansielle eiendeler	33 691	33 691	32 939	32 939
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 519	1 519	1 668	1 668
Innskudd fra kunder	36 824	36 824	34 437	34 437
Verdipapirgjeld	5 224	5 209	5 428	5 415
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	714	704	1 000	996
Sum finansielle forpliktelser	44 281	44 256	42 533	42 516

Note 15

Finansielle instrument til virkelig verdi

NIVÅER

Verdsettelsen av finansielle instrumenter innplasseres i ulike nivåer basert på kvaliteten på markedssdata for den enkelte type instrument.

Nivå 1 – Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked

I nivå 1 innplasseres finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår blant annet børssnoterte aksjer og fondsandeler, samt statsobligasjoner og sertifikater på LCR-nivå 1 som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2 – Verdsettelse basert på observerbare markedssdata

I nivå 2 innplasseres finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, inkludert noterte priser i ikke aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår i hovedsak verdipapirgjeld, derivat og obligasjoner som ikke er på nivå 1.

Nivå 3 – Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedssdata

I nivå 3 innplasseres finansielle instrumenter som ikke kan verdsettes basert på direkte eller indirekte observerbare priser. I kategorien inngår i hovedsak utlån til kunder, samt aksjer.

Tilnærming til verdivurdering av finansielle instrumenter på nivå 3 i verdsettelseshierarkiet:

Fastrenteutlån:

Det har ikke vært vesentlige endringer i tilnærmingen til verdivurdering av fastrenteutlån i 2019. Virkelig verdi beregnes basert på kontraktsfestede kontantstrømmer neddiskontert med en markedsrente som er avstemt mot de priser som gjelder for tilsvarende fastrenteutlån på balansedagen. Det er i 2019 resultatført totalt 3,8 mill. kroner som følge av verdiendringer medregnet endring i kredittspread på fastrenteutlån og tilhørende sikring. Verdiendringen fremkommer i resultatlinjen Netto resultat fra finansielle instrumenter i resultatoppstillingen. En endring i diskonteringsrenten på 10 basispunkt vil gi et utslag på ca 10 mill. kroner på fastrenteutlånene.

Aksjer:

Aksjene på nivå 3 i verdsettelseshierarkiet er hovedsakelig bankens investering i Eksportfinans ASA (73 mill. kroner) og bankens eierinteresse i Vipps AS (43 mill. kroner).

Bankens eierinteresse i Eksportfinans ASA er verdivurdert med utgangspunkt i eierinteressens relative andel av egenkapitalen i Eksportfinans, justert for urealiserte verdiendringer på underliggende finansielle investeringer og innlån i Eksportfinans. Fra verdien trekkes en likviditetsrabatt på 15 %. Verdien av Eksportfinans er økt med 7 mill. kroner i 2019.

Tabellene under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi. I tabeller avslutningsvis vises også konsernets likviditetsporteføljer fordelt etter ratingklasser basert på offisiell rating.

KONSERN - 31.12.2019	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			4 197	4 197
Sertifikater og obligasjoner	4 741	2 197		6 938
Aksjer	6		188	194
Finansielle derivat		1 176		1 176
Sum finansielle eiendeler	4 747	3 373	4 385	12 505
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder				-
Verdipapirgjeld				-
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		288		288
Sum finansielle forpliktelser	-	288	-	288

KONSERN - 31.12.2018	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			3 811	3 811
Sertifikater og obligasjoner	4 696	2 093		6 789
Aksjer	7		175	182
Finansielle derivat		1 209		1 209
Sum finansielle eiendeler	4 703	3 302	3 986	11 991
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder				-
Verdipapirgjeld				-
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		525		525
Sum finansielle forpliktelser	-	525	-	525

MORBANK - 31.12.2019	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			9 134	9 134
Sertifikater og obligasjoner	4 470	1 790		6 260
Aksjer	6		188	194
Finansielle derivat		586		586
Sum finansielle eiendeler	4 476	2 376	9 322	16 174
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder				-
Verdipapirgjeld				-
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		242		242
Sum finansielle forpliktelser	-	242	-	242

MORBANK - 31.12.2018	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			7 307	7 307
Sertifikater og obligasjoner	4 635	2 460		7 095
Aksjer	7		175	182
Finansielle derivat		584		584
Sum finansielle eiendeler	4 642	3 044	7 482	15 168
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder				-
Verdipapirgjeld				-
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		502		502
Sum finansielle forpliktelser	-	502	-	502

KONSERN - Nivå 3 utvikling	Utlån til og fordringer på kunder	Aksjer
Balanseført verdi pr 31.12.18	3 811	175
Kjøp/økning	1 097	10
Salg/reduksjon	-687	-14
Overført til Nivå 3	0	0
Overføring ut av Nivå 3	0	0
Gevinst/tap i perioden	-24	17
Balanseført verdi pr 31.12.19	4 197	188

MORBANK - Nivå 3 utvikling	Utlån til og fordringer på kunder	Aksjer
Balanseført verdi pr 31.12.18	7 307	175
Kjøp/økning	2 538	10
Salg/reduksjon	-687	-14
Overført til Nivå 3	0	0
Overføring ut av Nivå 3	0	0
Gevinst/tap i perioden	-24	17
Balanseført verdi pr 31.12.19	9 134	188

Kredittkvalitet på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

KONSERN 2019	AAA	AA+	AA-	A-	Ikke ratet	Sum
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir	5 877	964	50	47		6 938

KONSERN 2018	AAA	AA+	AA-	A-	Ikke ratet	Sum
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir	6 104	586		49	50	6 789

MORBANK 2019	AAA	AA+	AA-	A-	Ikke ratet	Sum
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir	5 305	858	50	47		6 260

MORBANK 2018	AAA	AA+	AA-	A-	Ikke ratet	Sum
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir	6 410	586		49	50	7 095

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

KONSERN/MORBANK	Eierandel	Antall aksjer/ andeler	Bokført verdi/ markedsverdi
Eksportfinans ASA	1,3 %	3 551	73
Vipps AS	1,1 %		43
VN Norge AS	1,6 %		29
Moldekraft AS	8,7 %		12
Visa Norge Holding 1 AS	0,3 %		10
Novela Kapital I AS	15,0 %		5
Sparebank 1 Søre-Sunnmøre	4,8 %	48 070	5
Sparebank 1 Nordvest	1,7 %	37 756	4
Øvrige			13
Totalt			194

Note 16

Datterselskap

KONSERNSTRUKTUR

Morselskap	Hjemland	Hovedvirksomhet
Sparebanken Møre	Norge	Bank

Eierinteresser i kredittinstitusjoner

Selskap	Hjemland	Hovedvirksomhet	Eierandel	Stemmeandel	Bokført verdi 2019	Bokført verdi 2018
Møre Boligkreditt AS	Norge	Finansiering	100 %	100 %	2 050	1 600

Eierinteresser i andre datterselskap

Selskap	Hjemland	Hovedvirksomhet	Eierandel	Stemmeandel	Bokført verdi 2019	Bokført verdi 2018
Møre Eiendomsmegling AS	Norge	Eiendomsmegling	100 %	100 %	9	9
Sparebankeiendom AS	Norge	Eiendomsforvaltning	100 %	100 %	12	12
Sum eierinteresser i andre datterselskap					21	21
Sum eierinteresser i datterselskap					2 071	1 621

Transaksjoner med datterselskaper

Dette er transaksjoner mellom morbanken og 100 % eide datterselskap som er foretatt på armlengdes avstand og til armlengdes priser.

Avregning av finansieringskostnader/-inntekter mellom segmentene gjøres løpende til morbankens fundingkostnad. Internrenten for dette defineres som effektiv 3 måneders NIBOR + et påslag for lang finansiering (2,33 % i 2019 og 1,83 % i 2018).

Husleie fordeles etter bruksareal på det enkelte segment basert på de samme prinsipper og til de samme priser som for morbanken, til markedsleie.

Andre tjenester (kontorrekvisita, IT-utstyr m.m.) kjøpes av det enkelte segment fra morbanken til samme pris som morbanken oppnår hos eksterne leverandører.

Det vil være transaksjoner mellom Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS knyttet til overføring av utlånsportefølje til Møre Boligkreditt AS, og ved at Sparebanken Møre yter lån og kreditter ovenfor kredittforetaket. De økonomiske vilkår for overføring av lån fra Sparebanken Møre skal være til markedsverdi. Dersom det kjøpes boliglån med fast rente skal prisen justeres for over-/underkurs.

Sparebanken Møre er ansvarlig for at de lån som skal overføres til Møre Boligkreditt AS er korrekt etablert og i samsvar med de krav som er nedfelt i avtale mellom kredittforetak og morbank. I tilfelle brudd på disse krav, vil banken være erstatningsansvarlig for de tap som foretaket måtte få som følge av feilen. Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS har formalisert renteoppgjør for transaksjonsdager fra tidspunkt for overføring av portefølje av utlån til tidspunkt for oppgjør av vederlaget.

For å sikre rettidig betaling til eiere av obligasjonslån med fortrinnsrett (OMF) og tilhørende derivatavtaler, er det etablert en rullerende kredittfasilitet («Revolving Credit Facility Agreement») mellom Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS. Sparebanken Møre garanterer for rettidig kupongbetaling og betalinger knyttet til derivatavtaler på utestående OMF-lån fra Møre Boligkreditt AS, samt tilbakebetaling av hovedstol på de OMF-lån som forfaller de løpende neste 12 måneder. I tillegg til den rullerende kredittfasiliteten har Møre Boligkreditt AS en rammekreditt i Sparebanken Møre med bevilget ramme på 5 mrd. kroner.

I prising av tjenester Sparebanken Møre yter overfor Møre Boligkreditt AS skilles det mellom faste og variable kostnader for kredittforetaket. Faste kostnader defineres som kostnader kredittforetaket må bære uavhengig av aktiviteten knyttet til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett, erverv av portefølje mv. Variable kostnader defineres som kostnader knyttet til størrelse på portefølje ervervet fra Sparebanken Møre og det arbeidet som må utøves fra bankens ansatte for å levere tilfredsstillende tjenester gitt antall kunder i porteføljen.

De vesentligste transaksjonene som er foretatt og eliminert i konsernregnskapet er som følger:

MORBANK	2019	2018
Resultat		
Renter og kredittprovisjoner fra datterselskaper	10	26
Mottatt utbytte fra datterselskap	172	152
Forvaltningshonorar fra Møre Boligkreditt AS	36	34
Betalt husleie til Sparebankeiendom AS	13	17
Balanse pr 31.12.		
Fordring på datterselskap	2 290	1 300
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	818
Gjeld til datterselskap	848	890
Konsernintern bruksrett til eiendommer i Sparebankeiendom AS	107	-
Akkumulert overført låneportefølje til Møre Boligkreditt AS	25 658	23 424

Note 17

Driftssegment

Virksomheten i konsernet er inndelt i tre strategiske driftssegmenter etter tjenestespekter/produkttilbud og type kunde, som også er rapporteringssegmenter etter IFRS 8. Inndelingen tilsvarer strukturen i rapporteringen som løpende skjer til administrerende direktør og bankens styre, som øverste beslutningstakere. De forskjellige driftssegmentene selger til dels forskjellige produkter, har noe ulik risikoprofil, men retter seg mye mot de samme kundegruppene.

Inndeling i driftssegmenter og finansiell informasjon vedrørende segmenter er presentert i tabell nedenfor. Det vesentligste av inntekter og kostnader er fordelt på konsernets driftssegmenter etter reelt forbruk eller aktivitetsbaserte fordelingsnøkler. Sentrale fordelingsnøkler er årsverk, aktivitetskapital, utlån, innskudd, antall kunder og kundetransaksjoner som eks. brukes ved belastning av seksjonenes kostnader.

Kundeinntekter som inntektsføres på hovedkontoret og er generert av segmentene (eks. valutaagio, rentesikringsinntekter, inntekter fra aktiv forvaltning m.m.) videreføres til segmentene etter kundetilhørighet. Disse kundeinntektene fordeles på segmentene netto (fratrasket tilhørende kostnader) og vises under interne inntekter. Kostnadene blir liggende igjen på hovedkontoret under annet og bidrar til et negativt resultat.

Konsernet driver ikke med trading på egen bok slik at alle inntekter er resultat av eksterne kundeforretninger. Utbytte fra verdipapir, verdiendring på aksjer, obligasjoner og finansielle derivat fordeles ikke på kundesegment.

Det definerte segmentresultatet er resultat før skatt. Skattekostnaden fordeles ikke ut på segmentene.

Transaksjoner mellom driftssegmentene gjøres til markedsverdier, tilsvarende som for transaksjoner med datterselskaper. Se note 16 for ytterligere informasjon om vilkår.

Konsernet er delt inn i følgende tre rapporteringssegment:

Rapporteringssegment	Selskapsnavn	Produkt/Virksomhet
Næringsliv	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
Personmarked	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
	Møre Boligkreditt AS 1)	Finansiering (lån med pant i bolig)
Eiendomsmegling	Møre Eiendomsmegling AS	Meglertjenester innen kjøp og salg av bolig- og næringseiendommer

1) Utlån til borettslag fra Møre Boligkreditt AS er innregnet i næringslivssegmentet.

Geografisk fordeling

Konsernets aktiviteter er i all hovedsak begrenset til Nordvestlandet som er definert som konsernets hjemmemarked. Resultat- og balansetall rapporteres derfor ikke geografisk fordelt. Aktiviteter utenom fylket skiller seg ikke fra konsernets andre aktiviteter mht. risiko eller avkastning. Se note 3 og note 5 for mer informasjon.

Resultat - 2019	Konsern	Elimineringer	Annet 2)	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Netto renteinntekter	1 314	2	5	509	798	0
Andre driftsinntekter	293	-51	110	99	115	20
Sum inntekter	1 607	-49	115	608	913	20
Driftskostnader	646	-50	153	127	397	19
Resultat før tap	961	1	-38	481	516	1
Tap på utlån	50	0	0	40	10	0
Resultat før skatt	911	1	-38	441	506	1
Skattekostnad	200					
Resultat etter skatt	711					

Nøkkeltall - 31.12.2019	Konsern	Elimineringer	Annet 2)	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Utlån til kunder 1)	64 029	-120	1 372	19 693	43 084	0
Innskudd fra kunder 1)	36 803	-21	711	13 134	22 979	0
Garantiforpliktelser	1 360	0	0	1 355	5	0
Innskuddsdekning	57,5	0,0	51,8	66,7	53,3	0,0
Antall årsverk	357	0	156	51	137	13

Resultat - 2018	Konsern	Elimineringer	Annet 2)	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Netto renteinntekter	1 179	2	-9	454	732	0
Andre driftsinntekter eksterne	248	-52	76	100	104	20
Sum inntekter	1 427	-50	67	554	836	20
Driftskostnader	607	-52	154	120	367	18
Resultat før tap	820	2	-87	434	469	2
Tap på utlån	16	0	0	14	2	0
Resultat før skatt	804	2	-87	420	467	2
Skattekostnad	199					
Resultat etter skatt	605					

Nøkkeltall - 31.12.2018	Konsern	Elimineringer	Annet 2)	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Utlån til kunder 1)	60 346	-123	1 367	17 964	41 138	0
Innskudd fra kunder 1)	34 414	-23	611	11 804	22 022	0
Garantiforpliktelser	1 418	0	0	1 412	6	0
Innskuddsdekning	57,0	0,0	44,7	65,7	53,5	0,0
Antall årsverk	361	0	159	51	138	13

1) Datterselskapet Møre Boligkreditt AS er en del av segmentet Personmarked. Kredittforetakets hovedmålsetning er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer, og selskapet er et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi. Hovedtall for selskapet vises i egen tabell.

2) Består av hovedkontorsaktiviteter som ikke fordeles på rapportsegment, kundeengasjement ansatte, samt datterselskapet Sparebankeiendom AS som forvalter konsernets eide bygg.

MØRE BOLIGKREDITT AS		
Resultat	2019	2018
Netto renteinntekter	308	274
Andre driftsinntekter	-3	-1
Sum inntekter	305	273
Driftskostnader	45	42
Resultat før tap	260	231
Tap på utlån, garantier m.v.	-11	1
Resultat før skatt	271	230
Skattekostnad	49	56
Resultat for perioden	222	174

Balanse	31.12.2019	31.12.2018
Utlån til kunder	25 655	23 409
Egenkapital	2 274	1 767

Land-for-land rapportering

KONSERN (Mill.kroner)	31.12.2019
Navn på foretak	Sparebanken Møre
Virksomhetsområde	Norge
Geografisk beliggenhet	Norge
Omsetning/sum inntekter	1 607
Antall årsverk	357
Resultat før skatt	911
Skatt	200
Mottatte offentlige tilskudd/subsidier	Ingen mottatt

Note 18

Andre driftsinntekter

Garantiprovisjoner inntektsføres løpende, tilsvarende som for renteinntekter. Alle gebyrer relatert til betalingstransaksjoner inntektsføres når transaksjonen skjer. Honorarer og gebyrer fra salg eller formidling av aksjer, aksjefond, forsikring, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskaper, inntektsføres når den inntektsgenererende aktiviteten er utført. Kundehandler med finansielle instrumenter vil generere inntekter i form av marginer og kurtasje, som inntektsføres når handelen er gjennomført. Utbytte på aksjer inntektsføres når utbyttet er endelig vedtatt.

KONSERN				MORBANK	
2018	2019		Note	2019	2018
34	28	Garantiprovisjon		28	34
19	22	Inntekter fra forsikringssalg		22	19
12	11	Inntekter fra fondssalg/verdipapirer		11	12
34	36	Inntekter fra aktiv forvaltning		36	34
88	97	Inntekter fra betalingsformidling		97	88
21	27	Andre gebyrer og provisjonsinntekter		26	21
208	221	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		220	208
-25	-26	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		-26	-25
20	20	Inntekter eiendomsmegling		0	0
4	4	Øvrige driftsinntekter		38	36
24	24	Andre driftsinntekter		38	36
207	219	Netto provisjons- og andre driftsinntekter		232	219

2018	2019		Note	2019	2018
3	12	Utbytte	<u>16</u>	184	155
-10	-24	Verdiendring på fastrenteutlån	<u>15</u>	-24	-10
18	28	Derivat knyttet til fastrenteutlån		28	18
-176	35	Verdiendring på utstedte obligasjoner og sertifikater		6	11
176	-35	Derivat knyttet til utstedte obligasjoner og sertifikater		-7	-10
10	16	Kursgevinst/-tap aksjer		16	10
-24	-9	Kursgevinst/-tap obligasjoner		-9	-23
38	41	Valutahandel (for kunder)		41	38
6	10	Øvrige inntekter		14	10
41	74	Netto resultat fra finansielle instrument		249	199

248	293	Sum andre driftsinntekter	<u>17</u>	481	418
-----	-----	---------------------------	-----------	-----	-----

Tabellen nedenfor viser provisjonsinntekter og -kostnader omfattet av IFRS 15 brutt ned på de største hovedpostene og fordelt pr segment.

Resultat - 2019	Konsern	Annet	Næringsliv	Personmarked	Eiendomsmegling
Garantiprovisjon	28	0	28	0	0
Inntekter fra forsikringssalg	22	0	1	21	0
Inntekter fra fondssalg/verdipapirer	11	0	0	11	0
Inntekter fra aktiv forvaltning	36	0	19	17	0
Inntekter fra betalingsformidling	97	0	22	75	0
Andre gebyrer og provisjonsinntekter	27	0	7	20	0
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	221	0	77	144	0
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	-26	0	-1	-25	0
Inntekter eiendomsmegling	20	0	0	0	20
Øvrige driftsinntekter	4	4	0	0	0
Andre driftsinntekter	24	4	0	0	20
Netto provisjons- og andre driftsinntekter	219	4	76	119	20

Resultat - 2018	Konsern	Annet	Næringsliv	Personmarked	Eiendomsmegling
Garantiprovisjon	34	0	34	0	0
Inntekter fra forsikringssalg	19	0	1	18	0
Inntekter fra fondssalg/verdipapirer	12	0	0	12	0
Inntekter fra aktiv forvaltning	34	0	18	16	0
Inntekter fra betalingsformidling	88	0	21	67	0
Andre gebyrer og provisjonsinntekter	21	0	10	11	0
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	208	0	84	124	0
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	-25	0	-1	-24	0
Inntekter eiendomsmegling	20	0	0	0	20
Øvrige driftsinntekter	4	4	0	0	0
Andre driftsinntekter	24	4	0	0	20
Netto provisjons- og andre driftsinntekter	207	4	83	100	20

Note 19

Driftskostnader ekskl. personal

Tabellen gir en oversikt over sentrale kostnadsposter. Øvrige kostnader er inkludert i linjen Andre driftskostnader.

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
100	109	IT-kostnader	109	100
22	24	Telefon/Porto/Kontorrekvisita/Reisekostn./KM mm.	24	22
16	21	Markedsføringskostnader	21	16
35	26	Av- og nedskrivninger varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	30	27
0	24	Av- og nedskrivninger IFRS 16 (leieavtaler lokaler)	24	0
26	32	Lokalkostnader	46	39
0	-26	Lokalkostnader IFRS 16 (leieavtaler lokaler)	-26	0
2	1	Honorar ekstern revisor	1	1
11	16	Kostnader varige driftsmidler	16	11
5	5	Formuesskatt	5	5
50	60	Andre driftskostnader	27	37
267	292	Sum andre driftskostnader	277	258

Note 20

Leieavtaler

Leie av forretningslokaler

Banken leier 26 av sine forretningslokaler fra eksterne utleiere, samt 2 fra bankens heleide eiendomsselskap Sparebankeiendom AS. For informasjon om kontorenes lokaliteter og areal, se note 23.

	2019	2018
Husleie betalt til:		
Sparebankeiendom AS	15	16
Andre eksterne utleiere	11	10

Varighet leieavtaler

Leieavtaler med eksterne utleiere er i hovedsak av 5 og 10 års varighet (noen på 1 år) med 12 måneder gjensidig oppsigelsesfrist og til markedspriser. Leieavtaler med datterselskapet Sparebankeiendom AS har 10 års varighet. Leiebetalingen er markedspris.

Bruksrett ihht IFRS 16**KONSERN****MORBANK**

2019		2019
0	Bruksrett IB	0
78	Implementeringseffekter	197
0	Tilganger	0
13	Avskrivninger	25
65	Bruksrett UB	172

Leieforpliktelse ihht IFRS 16**KONSERN****MORBANK**

2019		2019
0	Leieforpliktelse IB	0
78	Implementeringseffekter	197
0	Tilganger	0
14	Leiebetalinger	27
1	Renter	4
66	Leieforpliktelse UB	174

Bruksrett presenteres i balansen under regnskapslinjen «Varige driftsmidler», mens tilhørende leieforpliktelse presenteres under regnskapslinjen «Andre forpliktelser».

MORBANK - Forfallsanalyse, udiskontert kontantstrøm

	2019
Mindre enn 1 år	24
1-2 år	23
2-3 år	23
3-4 år	22
4-5 år	20
Mer enn 5 år	63
Totalt udiskontert kontantstrøm	174

Andre vesentlige avtaler

Konsernet har outsourcet det vesentligste av driften innen IT-området. Sparebanken Møre har en avtale med EVERY om levering av IT-tjenester for sin bankvirksomhet. Avtalen har en totalverdi på ca NOK 185 millioner kroner. Avtalen ble i desember 2018 forlenget og løper ut 2021. Sparebanken Møre viderefører samarbeidet om en komplett portefølje av bankløsninger og driftstjenester fra EVERY.

EVERY leverer løsninger som understøtter sentrale banktjenester som innskudd, finansiering, kort og betalingsformidling, regnskap og rapportering, meldingsdistribusjon og kundedialogtjenester, selvbetjeningskanaler og løsninger for bankkontor. I tillegg leverer EVERY sikkerhetsløsninger og drift av samtlige bankløsninger og bankens infrastruktur.

Note 21

Lønn og transaksjoner med nærstående parter

KONSERN			MORBANK	
2018	2019	(Mill. kroner)	2019	2018
238	248	Lønn, feriepenger og andre kontantytelser	236	225
2	3	Honorarer styret/generalforsamling	3	2
13	15	Bonus/overskuddsdeling 1)	15	13
22	22	Pensjonskostnad (note 22)	22	22
36	38	Arbeidsgiveravgift	38	36
14	15	Arbeidsgiveravgift (finanssskatt)	15	14
15	13	Andre personalkostnader	11	15
340	354	Sum lønn m.v.	340	327

2018	2019	Bemanning:	2019	2018
373	378	Hel- og deltidsansatte pr. 31.12	364	359
374	376	Gjennomsnittlig antall ansatte	362	360
361	357	Årsverk pr. 31.12	344	348
360	358	Gjennomsnittlig antall årsverk	345	347

1) Deler av bonusen (ca 50 %) for 2019 og 2018 ble gitt i form av egenkapitalbevis (MORG). Egenkapitalbevisene ble kjøpt i markedet til børskurs, totalt ca 28 000 EKB i 2019 og ca 27 000 EKB i 2018.

Banken har pr. 31.12.2019 ikke forpliktelser overfor adm. direktør, medlemmer av styret eller andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet, foruten en etterlønnssavtale på 6 måneder for adm. direktør. Det eksisterer ingen ordninger eller regnskapsmessige forpliktelser vedr. overskuddsdelinger, opsjoner, tegningsretter og lignende for noen av de nevnte personene. Vedrørende konsernets bonusordninger vises det til omtale i NUES-dokumentet punkt 12. Administrerende direktør har kontraktsfestet 6 måneders oppsigelsestid. Det vises for øvrig til note 22 for beskrivelse av pensjonsordninger. All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapsårets slutt. Pensjonskostnader er regnskapsmessig kostnad for banken inkl. premiebetaling ved de ulike pensjonsordningene.

Styremedlem Ragna Brenne Bjerkeset er ansatt som prosessleder i ProtoMore Kunnskapspark. Selskapet har i 2019 fakturert Sparebanken Møre for sine tjenester, totalt 334 103 kroner.

Styremedlem Henrik Grung er ansatt som partner i advokatselskapet SANDS. SANDS har i 2019 fakturert Sparebanken Møre for juridiske tjenester, totalt 459 058 kroner.

Transaksjonene er inngått på ordinære markedsmessige vilkår som om de var gjennomført mellom uavhengige parter.

KONSERN - Lønn, annen godtgjørelse, pensjon

Lønn til adm.direktør utgjorde 2 887 144 kroner i 2019 (2018: 2 743 121 kroner). Beregnet fordel av naturalytelser utgjorde 245 082 kroner (2018: 232 596 kroner). I tillegg er det i bankens regnskap kostnadsført årets kostnader vedrørende adm. direktørs pensjonsavtale med 321 357 kroner (2018: 314 541 kroner) (jfr.note 22). Adm.direktør har en pensjonsalder på 65 år og det vil i perioden fra 65 til 67 år bli utbetalt en årlig pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn. Forøvrig inngår adm. direktør i bankens ordinære innskuddspensjonsordning.

Lønn/honorar til tillitsvalgte organer

KONSERN (Tall i tusen kroner)	2019	2018
Generalforsamlingen	315	308
Styret *)	2 512	1 556
Honorar ekstern revisor (inkl. merverdiavgift)	3 099	3 009
- herav honorar for lovpålagt revisjon	1 394	1 795
- herav andre attestasjonstjenester	394	496
- herav skatterådgivning	259	97
- herav andre tjenester utenfor revisjon	1 052	621

*) Lønn/honorar for 2019 inneholder etterbetaling for tidligere år.

Utlån, innskudd og garantier

KONSERN (Mill. kroner)	31.12.2019		31.12.2018	
	Utlån	Innskudd	Utlån	Innskudd
Generalforsamlingen	58	15	52	15
Styret	20	6	20	7
Ansatte	1 036	131	1 041	143

Utlån og andre forretningsmessige forhold til medlemmer av generalforsamlingen og styret er gitt til ordinære kundevilkår.

Det er ikke utstedt garantier for noen av medlemmene i generalforsamlingen, styret eller ansatte.

Rentesubsidiering av lån til ansatte

Fordelen av lån gitt til en rentesats som er lavere enn den rentesatsen (gjennomsnittlig 2,27 % i 2019) som gir grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte er beregnet til 2 004 361 kroner mot 3 679 969 kroner i 2018.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til generalforsamling og styre

(Mill. kroner)	2019	2018
Renteinntekter	2	2
Rentekostnader	0	0

Lønn, annen godtgjørelse, pensjon - MORBANK

(Tall i tusen kroner)	Lønn/honorar		Annen godtgjørelse	
	2019	2018	2019	2018
Generalforsamlingen				
Jan Kåre Aurdal	57	50		
Øvrige medlemmer 3)	258	258		
Sum	315	308		
Styret				
Leif-Arne Langøy, styreleder	581	380		
Roy Reite, styrets nestleder	328	186		
Ragna Brenne Bjerkeset	294	166		
Henrik Grung	343	190		
Jill Aasen	254	139		
Ann Magritt Bjåstad Vikebakk	319	175		
Helge Karsten Knudsen, ansattes representant 1)	227	160		
Marie Rekdal Hide, ansattes representant 2)	168	160		
Sum 4)	2 512	1 556	0	0
Administrerende direktør				
Trond Lars Nydal	2 887	2 743	245	233
Ytelser til konsernledelsen				
Leder divisjon Personmarked Elisabeth Blomvik	1 462	1 397	130	126
Leder divisjon Næringslivsmarked Terje Krøvel	1 583	1 537	153	153
Leder seksjon Organisasjonsutvikling Kjetil Hauge	1 268	1 225	95	111
Leder seksjon Treasury og Markets Runar Sandanger	1 613	1 487	154	151
Leder seksjon Økonomi, Regnskap og Eiendom Idar Vattøy	1 381	1 368	98	118
Leder seksjon Risikostyring og Compliance Erik Røkke	1 375	1 358	119	145
Leder seksjon Forretningsstøtte Perdy Lunde	1 492	1 314	103	119
Leder seksjon Kommunikasjon og Konsernstøtte Tone S. Gjerdsbakk	1 262	1 238	124	137
Leder seksjon Kundeopplevelse Arild Sulebakk	1 276	1 165	104	41
Sum ytelser til konsernledelsen	12 712	12 089	1 080	1 102

1) Ordinær lønn utgjør kr 541 957 (2018: kr 518 389).

2) Ordinær lønn utgjør kr 610 492 (2018: kr 545 704).

3) Nestleder og medlemmer av generalforsamlingen godtgjøres med kr 3 000 pr møte i 2019. Det er avholdt 2 møter i 2019.

4) Lønn/honorar for 2019 inneholder etterbetaling for tidligere år.

Godtgjørelse til ekstern revisor (inkl. merverdiavgift) - MORBANK	2019	2018
Honorar ekstern revisor	2 126	1 762
- herav honorar for lovpålagt revisjon	973	1 388
- herav andre attestasjonstjenester	12	36
- herav skatterådgivning	140	37
- herav andre tjenester utenfor revisjon	1 001	301

Utlån og garantier

(Tall i tusen kroner)

	Utlån	
	31.12.2019	31.12.2018
Generalforsamlingen		
Jan Kåre Aurdal	2 458	5 449
Øvrige medlemmer (43 stk. i 2019 og 43 stk i 2018)	55 919	46 550
Styret		
Leif-Arne Langøy, styreleder	0	8
Roy Reite, styrets nestleder	0	0
Ragna Brenne Bjerkeset	2 877	3 503
Henrik Grung	0	0
Jill Aasen	0	0
Ann Magritt Bjåstad Vikebakk	7 645	7 671
Helge Karsten Knudsen, ansattes representant	3 568	3 553
Marie Rekdal Hide, ansattes representant	5 515	5 600
Administrerende direktør		
Trond Lars Nydal	3 722	4 570
Ansatte	1 036 110	1 041 449

Utlån og andre forhold til medlemmer av styret og generalforsamlingen er gitt til ordinære kundevilkår.

Det er ikke utstedt garantier for noen av medlemmene i generalforsamlingen, styret, adm. direktør eller bankens ansatte.

Lån til adm.direktør og ansattes representant i styret er gitt til ansattevilkår.

Note 22

Pensjon

Konsernet har to pensjonsordninger, en ytelsesbasert pensjonsordning og en innskuddsbasert pensjonsordning. Konsernet er for øvrig med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP.

Konsernets pensjonsordninger oppfyller kravene i lov om tjenestepensjon.

Ytelsesbasert pensjonsordning ved egen pensjonskasse

Den eksisterende ytelsesbaserte pensjonsordningen ble lukket for nye medlemmer pr 31.12.2009. Med virkning fra 31.12.2015 ble ytelsesordningen ytterligere lukket ved at alle ansatte født i 1959 eller senere ble overført fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser knyttet til den ytelsesbaserte ordningen regnskapsføres i henhold til IAS 19.

Pensjonsforpliktelsene er vurdert av aktuar årlig, basert på forutsetninger fastsatt av banken.

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av fremtidige, sannsynlige pensjonsutbetalinger og bygger på økonomiske og aktuarmessige beregninger og forutsetninger. Differansen mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene er ført i balansen. Aktuarielle gevinster og tap som skyldes endrede forutsetninger eller avvik mellom forventet og faktisk avkastning på pensjonsmidlene, innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap i den perioden de oppstår.

Diskonteringsrenten baseres på renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Forventet avkastning på pensjonsmidler beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsene. Avkastning utover diskonteringsrenten innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap.

Den delen av konsernets pensjonsordning som er ytelsesbasert gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser på differansen mellom 70 % av sluttlønn ved opptjeningsalder 67 år og beregnet ytelse fra Folketrygden, forutsatt full opptjening (30 år). Forpliktelsen omfatter 42 (70) aktive medlemmer og 279 (259) pensjonister ved utgangen av 2019.

Innskuddsbasert pensjonsordning

For innskuddsbaserte pensjonsordninger innbetales det en prosentvis andel av inntekt, avhengig av den enkelte ansattes inntektsnivå. Det er inngått avtale med DNB, og innbetalingene utgiftsføres løpende. Innskuddsordningen er vedtatt å ha innskuddssatser på 7 % for lønn i intervallet opp til 7,1 ganger folketrygdens Grunnbeløp (G) og 15 % for lønn i intervallet 7,1 til 12 G. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper og presenteres under Lønn m.v.

Bankens datterselskap Møre Eiendomsmegling AS har ytet innskuddsbasert pensjonsordning til sine ansatte. Tilskuddet blir fastsatt som 3 % av den ansattes lønn.

Konsernets kostnad knyttet til innskuddspensjon utgjør 13 mill. kroner i 2019 (12 mill. kroner i 2018).

Pensjonsavtale adm. direktør

Adm.direktør har en pensjonsalder på 65 år og det vil i perioden fra 65 til 67 år bli utbetalt en årlig pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn. Forøvrig inngår adm. direktør i bankens ordinære innskuddspensjonsordning.

Avtalefestet pensjon (AFP)

AFP-ordningen er ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte som er omfattet av ordningen og som oppfyller vilkårene for AFP, kan velge å ta ut AFP fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Premien for 2019 ble fastsatt til 2,5 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere i aldersgruppen 13 til 61 år. For 2020 er premien fastsatt til 2,5 %. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Kostnadsførte premiebetalinger utgjør 4 mill. kroner i 2019 (4 mill. kroner i 2018).

Tallene i tabellene under er like for morbanken og konsernet.

Økonomiske og aktuarmessige forutsetninger

	Forpliktelser		Kostnader	
	31.12.2019	31.12.2018	2019	2018
Diskonteringsrente/forventet avkastning på midlene	2,30	2,80	2,80	2,40
Lønnsregulering	2,25	2,75	2,75	2,50
Pensjonsregulering	0	0	0	0
Regulering av folketrygden grunnbeløp	2,00	2,50	2,50	2,25
Arbeidsgiveravgift	19,10	19,10	19,10	19,10
Dødelighetsrisiko mv.	K 2013BE	K 2013BE	K 2013BE	K 2013BE
Uføretariff	IR02	IR02	IR02	IR02

Pensjonskostnader i ordinært resultat	2019	2018
Nåverdi av pensjonsopptjening i året inklusive administrasjonskostnader	5	5
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	8	8
Forventet avkastning av pensjonsmidler	-9	-7
Periodens netto pensjonskostnad fra pensjonskassen	4	6
Endring nåverdi pensjonsopptjening øvrige pensjonsordninger	-1	-2
Pensjonskostnader over bankens drift, inkl. kostnader til innskuddspensjon og AFP-ordningene	19	18
Totale pensjonskostnader	22	22

Spesifikasjon av estimatavvik i utvidet resultat	2019	2018
Endring i diskonteringsrenten	-21	18
Endring i andre økonomiske forutsetninger	3	-1
Estimatavvik på pensjonsmidler	-11	-5
Sum estimatavvik (positivt tall er inntekt og negativt tall er kostnad)	-29	12

Totale pensjonsforpliktelser/-midler	31.12.2019	31.12.2018
Pensjonsforpliktelse	320	308
Verdi av pensjonsmidler	-317	-325
Netto pensjonsforpliktelser/-midler pensjonskassen	3	-17
Netto pensjonsforpliktelser toppledere/banksjefer	29	30
Sum netto pensjonsforpliktelser/-midler	32	13
- Herav presentert under eiendeler: "Overfinansiering ytelsespensjonsordning"	0	-17
- Herav presentert under gjeld: "Avsetninger og andre forpliktelser"	32	30

Sensitivitetsanalyse	Endring i diskonteringsrenten i %	Effekt på bruttoforpliktelsen i % pr 31.12.2019	Effekt på pensjonskostnaden i % i 2019
Sikret ordning (pensjonskassen)	0,5	-6,0	-5,9
Sikret ordning (pensjonskassen)	-0,5	6,5	6,5
Usikrede ordninger (øvrige ordninger)	0,5	-5,0	-
Usikrede ordninger (øvrige ordninger)	-0,5	5,6	-

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i diskonteringsrenten, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante.

Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Forvaltning av Pensjonskassens midler

Sparebanken Møre har egen pensjonskasse som håndterer pensjonsytelsene ved en opptjeningsalder på 67 år.

Kapitalen skal forvaltes under hensyn til sikkerhet, risikospredning, avkastning og likviditet. Pensjonskassen skal drive kapitalforvaltningen slik at riktig oppfyllelse av forsikringsforpliktelsene sikres. Forvaltningen skal særlig ivareta sikkerhet over tid på bakgrunn av pensjonskassens langsiktige forpliktelser.

Pensjonskassen har investert i 2 752 (4 164) egenkapitalbevis utstedt av Sparebanken Møre. Utover dette har ikke Pensjonskassen investert i finansielle instrument utstedt av Sparebanken Møre eller i eiendommer som eies eller benyttes av banken.

Pensjonskassen har et innskudd i Sparebanken Møre på 21 mill. kroner i 2019 (18 mill. kroner).

Investeringsprofil pensjonsmidler	31.12.2019		31.12.2018	
	Virkelig verdi	Andel i %	Virkelig verdi	Andel i %
Aksjer	91	16,0	76	14,4
Fondsandeler	47	8,3	50	9,5
Obligasjoner/sertifikat	378	66,7	348	66,2
Bankinnskudd	51	9,0	52	9,9
Sum pensjonsmidler	567	100,0	526	100,0

Av de totale pensjonsmidlene på 567 mill. kroner (526 mill. kroner) er 317 mill. kroner (325 mill. kroner) knyttet til ytelsesordningen i Sparebanken Møre. Øvrige pensjonsmidler på 250 mill. kroner (201 mill. kroner) er knyttet til utstedte fripoliser, som administreres av Sparebanken Møres Pensjonskasse.

Verdijustert kapitalavkastning i %	31.12.2019	31.12.2018
Sum pensjonsmidler	6,92	0,46

Note 23

Varige driftsmidler

Anleggsmidler er vurdert til historisk kostpris inkl. direkte henførbare kostnader fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler blir solgt eller avhendet blir kostprisen og akkumulerte avskrivninger tilbakeført i regnskapet, og evt. gevinst eller tap fra salget/avhendingen blir resultatført. Kostprisen for anleggsmidler er kjøpsprisen, inkludert avgifter og direkte oppkjøpskostnader knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at anleggsmiddelet er tatt i bruk, reparasjon og vedlikehold, blir kostnadsført.

Det blir foretatt dekomponering av vesentlige varige driftsmidler for avskrivningsformål, når komponentens anskaffelseskost er betydelig i forhold til total anskaffelseskost og brukstid er vesentlig forskjellig.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode med følgende tidsprofil, hensyntatt restverdi:

Driftsmiddel	Tidsprofil avskrivning
Tomter	Avskrives ikke
Fritidseiendommer	Avskrives ikke
Bygninger	50 år
Tekniske installasjoner	10 år
Inventar	8-10 år
Biler	5 år
Kontormaskiner	5 år
IT-utstyr	3-5 år

Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel. Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderes hvorvidt det foreligger indikasjoner på fall i materielle eiendelers verdi. Dersom slike indikasjoner foreligger, beregnes eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). En kontantgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe som genererer inngående kontantstrøm, som i alt vesentlig er uavhengig fra andre eiendeler eller grupper. Eiendelens balanseførte beløp nedskrives umiddelbart til gjenvinnbart beløp, om bokført verdi er høyest.

Tilsvarende vurderes det hvorvidt grunnlaget for tidligere nedskrivninger er til stede. Dersom grunnlaget for tidligere års nedskrivninger ikke lenger er tilstede, reverseres tidligere års nedskrivninger over resultatet. Varige driftsmidler presenteres således til historisk kost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall.

Driftsmidler som hver for seg er av mindre betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller varig verdifall, men vurderes som grupper.

Gevinst eller tap ved salg av varige driftsmidler resultatføres løpende.

Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk består av inventar og kontormaskiner.

Bygninger og tomter er i sin helhet eid av bankens datterselskap, Sparebankeiendom AS. Byggene er kun beregnet til eget bruk i operasjonell drift av banken, og er derfor ikke definert som investeringseiendommer. Bygningsmassen består også av fritidsboliger som disponeres av ansatte. Byggene til bankvirksomheten er lokalisert i konsernets geografiske hjemmemarked, Nordvestlandet. Samlet areal er ca. 10 000 kvm, hvorav ca. 500 kvm er utleid til eksterne leietakere. Bare mindre deler av lokalene er ledig (ca. 1 400 kvm) og det er kun næringslokaler i byggene. Byggene er bokført til historisk kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det er ingen indikasjoner på verdifall i konsernets bygningsmasse.

KONSERN

31.12.2019	Sum	Bygg, inkl. tekn.install., tomter/hytter	Biler, IT og kontor-maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	372	280	27	65
Tilgang	2	0	0	2
Avgang	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	374	280	27	67
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	185	108	24	53
Årets avskrivninger	18	10	2	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	203	118	26	59
Regnskapsført verdi 31.12	171	162	1	8
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Kostpris på fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	62	0	25	37

KONSERN

31.12.2018	Sum	Bygg, inkl. tekn.install., tomter/hytter	Biler, IT og kontor-maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	369	277	26	66
Tilgang	7	3	1	3
Avgang	4	0	0	4
Anskaffelseskost 31.12	372	280	27	65
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	171	96	21	54
Årets avskrivninger	19	12	3	4
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	5	0	0	5
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	185	108	24	53
Regnskapsført verdi 31.12	186	172	2	12
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Kostpris på fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	48	0	18	30

MORBANK

31.12.2019	Sum	Bygg, inkl. tekn.install.	Biler, IT og kontor-maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	121	33	26	62
Tilgang	1	0	0	1
Avgang	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	122	33	26	63
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	87	14	23	51
Årets avskrivninger	10	3	2	5
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	97	17	25	56
Regnskapsført verdi 31.12	26	17	1	8
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Kostpris på fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	60	0	25	35

MORBANK

31.12.2018	Sum	Bygg, inkl. tekn.install.	Biler, IT og kontor-maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	118	31	25	62
Tilgang	7	2	1	4
Avgang	4	0	0	4
Anskaffelseskost 31.12	121	33	26	62
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	81	10	20	51
Årets avskrivninger	11	4	3	5
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	5	0	0	5
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	87	14	23	51
Regnskapsført verdi 31.12	34	20	2	12
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Kostpris på fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	46	0	18	28

Note 24

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av aktiverte kostnader knyttet til kjøp av programvare, lisenser og lignende.

Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost, redusert for eventuell av- og nedskrivning. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over forventet brukstid. Forventet brukstid er normalt fem år.

Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å bringe programvaren klar til bruk. Vurdering av nedskrivningsbehov gjennomføres årlig. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet.

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
126	139	Anskaffelseskost 01.01	138	125
16	31	Tilgang	31	16
3	0	Avgang	0	3
139	170	Anskaffelseskost 31.12	169	138
84	97	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	96	83
16	19	Avskrivninger	19	16
0	0	Nedskrivninger	0	0
3	0	Avgang	0	3
97	116	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	115	96
42	42	Bokført verdi 01.01	42	42
42	53	Bokført verdi 31.12	53	42
20	20	Lineære avskrivningssatser i prosent	20	20
5	5	Økonomisk levetid i antall år	5	5

Note 25

Andre eiendeler

KONSERN			MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
7	10	Overtatte eiendeler	10	7
39	59	Kapitalinnskudd i Sparebanken Møres Pensjonskasse	59	39
24	20	Øvrige fordringer	15	20
70	89	Sum andre eiendeler	84	66

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtakelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån.

Overtatte eiendeler utgjør totalt 10 mill. kroner (7 mill. kroner i 2018). Dette består av boligeiendommer 6 mill. kroner (3 mill. kroner) og tomter 4 mill. kroner (4 mill. kroner). Disse eiendommene er i hovedsak ervervet som ledd i realisering av bankens pant. Det er ikke noe mål for Sparebanken Møre å sitte som eier av overtatte eiendommer. I de tilfeller der akseptabel pris ikke blir oppnådd, blir eiendommene forsøkt utleid.

Kapitalinnskudd i Sparebanken Møres Pensjonskasse inngår ikke som en del av pensjonsmidlene i ytelsesordningen. Dette er egenkapital som Sparebanken Møre som sponsor har skutt inn for å tilfredsstille Pensjonskassens soliditetskrav.

Note 26

Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt.

Utsatt skatt/eiendel ved utsatt skatt er utregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld ved utgangen av regnskapsåret. Midlertidige negative og positive forskjeller som blir reversert eller kan reverseres i samme periode, er utlignet og nettoført.

Eiendel ved utsatt skatt blir regnskapsført når det er sannsynlig at konsernet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre eiendelen. På hver balansedato foretar konsernet en gjennomgang av regnskapsført eiendel ved utsatt skatt og dets regnskapsførte verdi. Konsernet vil eventuelt redusere eiendelen i den grad konsernet ikke lenger kan nyttiggjøre seg den.

Betalbar skatt, utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er regnskapsført over utvidet resultat i den grad dette relaterer seg til forhold som er regnskapsført over utvidet resultat. Midlertidige forskjeller, herunder tilhørende beregnet utsatt skatt knyttet til estimatavvik på pensjoner er således ført over utvidet resultat, samt betalbar skatt knyttet til verdiendring på basisspreader som er regnskapsført i utvidet resultat.

Utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er målt basert på forventet fremtidig skattesats til de selskapene i konsernet hvor det har oppstått midlertidige forskjeller. Utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er regnskapsført uavhengig av når forskjellene vil reverseres. Eiendel ved utsatt skatt er ført opp til nominell verdi.

Sparebanken Møre er gjenstand for finansskatt og har derfor en skattesats på 25 %, både for 2018 og 2019. For datterselskapene ble imidlertid skattesatsen endret fra 23 % i 2018 til 22 % med virkning fra 2019. For morbanken er dermed både betalbar skatt og utsatt skatt beregnet med en skattesats på 25 % for alle årene. For datterselskapene er det benyttet en skattesats på 23 % ved beregning av betalbar skatt for 2018. Ved beregning av utsatt skatt pr 31.12.2018, samt betalbar skatt og utsatt skatt pr 31.12.2019 er det benyttet en skattesats på 22 %.

Hele skattekostnaden er knyttet til Norge.

Skattekostnad i resultatregnskapet

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
191	151	Betalbar skatt på periodens resultat	88	132
2	60	Endring i utsatt skatt mot ordinært resultat *)	65	7
6	-11	For mye/lite kostnadsført tidligere år	-3	3
199	200	Skattekostnad	150	142
24,8	22,0	Effektiv skattesats (skattekostnad i % av resultat før skatt)	18,5	19,7

*) Skatterapporteringen for tidligere år har blitt korrigert. Dette medfører en reduksjon i utsatt skattefordel og en tilsvarende reduksjon i skyldig betalbar skatt, hvorav 51 mill. kroner knyttet til datterselskapet Møre Boligkreditt AS fremdeles er utestående pr 31.12.2019.

Skattekostnad i utvidet resultat

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
3	-7	Endring i utsatt skatt som følge av estimatavvik på pensjon	-7	3
-4	0	Effekt på betalbar skatt av verdiendring på basisspreder	0	0
-1	-7	Skattekostnad i utvidet resultat	-7	3

Spesifikasjon av forskjellen mellom regnskapsmessig og skattemessig resultat

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
804	911	Resultat før skattekostnad	811	722
-12	-27	Ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader knyttet til aksjer	-199	-164
-15	-23	Fradragsberettigede renter på fondsobligasjon ført som egenkapital	-23	-15
14	14	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader	25	14
-11	-239	Endringer i midlertidige forskjeller *)	-262	-28
780	636	Skattepliktig inntekt	352	529
191	151	Skyldig betalbar skatt på ordinært resultat (25 % for morbanken og 22 % (23 %) for datterselskapene)	88	132
-4	0	Skyldig betalbar skatt på utvidet resultat (25 % for morbanken og 22 % (23 %) for datterselskapene)	0	0
187	151	Skyldig betalbar skatt i balansen *)	88	132

*) Skatterapporteringen for tidligere år har blitt korrigert. Dette medfører en reduksjon i utsatt skattefordel og en tilsvarende reduksjon i skyldig betalbar skatt, hvorav 51 mill. kroner knyttet til datterselskapet Møre Boligkreditt AS fremdeles er utestående pr 31.12.2019.

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og sammensetningen av utsatt skatt

KONSERN			MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
		Midlertidige forskjeller knyttet til:		
-47	-40	Driftsmidler	-52	-65
206	217	Pensjonsforpliktelser	217	206
-163	686	Andre midlertidige forskjeller	402	-136
-4	863	Netto negative (-)/positive forskjeller mot ordinært resultat	567	5
-219	-248	Andel av netto pensjonsforpliktelse ført mot utvidet resultatregnskap	-248	-219
3	4	Deltakerlignede selskaper	4	3
-220	619	Totale negative (-)/positive forskjeller	323	-211
-54	146	Eiendel (-) eller forpliktelse ved utsatt skatt (25 % for morbanken og 22 % for datterselskapene)	81	-53
0	0	Skatteeffekt av implementering av IFRS 9	0	3
-54	146	Balanseført eiendel (-) eller forpliktelse ved utsatt skatt	81	-50

Avstemming av skattekostnad mot resultat før skatt

KONSERN			MORBANK	
2018	2019		2019	2018
192	220	25 % av resultat før skatt (22 % for datterselskapene i 2019 og 23 % i 2018)	203	177
-3	-7	Aksjer 25 % (22 %/23 %)	-50	-41
4	-2	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradagsberettigede kostnader 25 % (22 %/23 %)	1	4
6	-11	For mye/lite kostnadsført tidligere år	-3	3
199	200	Sum skattekostnad	150	142

Note 27

Resultat pr. egenkapitalbevis

Basisresultat pr. egenkapitalbevis (EKB) er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis iht. egenkapitalbevisbrøken i morselskapet 01.01, og antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for evt. emisjoner som ikke gir rett til fullt utbytte. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis avviker ikke fra basisresultatet pr. egenkapitalbevis.

KONSERN	2019	2018
Resultat pr egenkapitalbevis (kroner) 2)	34,50	29,60
Utvannet resultat pr egenkapitalbevis (kroner)	34,50	29,60
Årets resultat som tilfaller egenkapitalbeviserne:		
Årets resultat	688	590
Egenkapitalbevisernes andel av resultatet iht EKB-brøken 1)	341	293
Veid antall EKB egenbeholdning	25 440	45 110
Antall egne EKB 31.12	25 251	28 183
Antall egne EKB 01.01	28 183	44 215
Veid gjennomsnittlig utestående EKB	9 861 514	9 841 844
Antall utestående EKB 31.12	9 861 703	9 858 774
Antall utestående EKB 01.01	9 858 774	9 842 734
Veid gjennomsnittlig antall EKB utstedt	9 886 954	9 886 954
Antall EKB 31.12	9 886 954	9 886 954
Antall EKB 01.01	9 886 954	9 886 954

1) Egenkapitalbevisbrøken som danner grunnlaget for fordeling av overskuddet til egenkapitalbeviserne er utregnet basert på tall for morbank. Brøken beregnes som summen av egenkapitalbeviskapitalen, overkursfondet og utjevningsfondet, dividert på morbankens totale egenkapital eksklusive fondsobligasjoner og forslag til utbytte- og gavemidler (annen egenkapital). Egenkapitalbevisbrøken var 49,6 % både i 2019 og i 2018.

2) Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet som egenkapitalbevisernes andel av resultatet som tilordnes egenkapitaleierne delt på antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for emisjoner som ikke gir rett til fullt utbytte.

Note 28

Kapitaldekning

EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV trådte i kraft i Norge 31.desember 2019 og konsernets beregninger og rapportering av kapitaldekning er i samsvar med dette regelverket. Innføringen av regelverket innebar blant annet at kapitalkravene for utlån til små og mellomstore bedrifter (SMB) ble redusert, og at Basel I-gulvet ble opphevet. Finansdepartementet har besluttet at systemrisikobufferen for finansforetak som benytter avansert IRB-metode skal økes til 4,5 prosent fra 31.desember 2020. For øvrige foretak, herunder Sparebanken Møre, skal endringer skje fra 31.desember 2022. Finanstilsynet vil ved neste fastsetting av Pilar 2-kravet i tillegg uttrykke en forventning om en kapitalkravsmargin ut over det samlede risikovektede kapitalkravet.

Minstekravet til ren kjernekapital ved årsskiftet for Pilar 1 er 12,5 prosent. Den motsykliske kapitalbufferen ble økt fra og med 31.desember 2019 til 2,5 prosent. Finanstilsynet fastsatte i 2018 Sparebanken Møres Pilar 2-tillegg til 1,7 prosent, dog minimum 590 millioner kroner, med virkning fra 31. mars 2019. Finansdepartementet har fastsatt minstekrav til uvektet egenkapitalandel på 3 prosent i tillegg til en kjernekapitalbuffer på minst 2 prosent.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at konsernets rene kjernekapital skal minimum utgjøre 15,2 prosent. Det legges vekt på at de ulike enhetene i konsernet til enhver tid har tilstrekkelig kapitalisering. Videre skal vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet til enhver tid bygge på konsernets langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov ved årlig ICAAP.

Analyser foretatt i forbindelse med Sparebanken Møres ICAAP 2019 viser at konsernet tilfredsstiller kapitalkravene med god margin.

Note 2 "Risikostyring" gir ytterligere informasjon om Sparebanken Møres kapitalstruktur og forholdet til kapitaldekningsregelverket. Det vises også til konsernets Pilar 3-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Møres internettsider.

Sparebanken Møre beregner økonomisk kapital som benyttes i den løpende styringen av banken og ligger til grunn for forretningsmessige beslutninger. Basert på fordeling av økonomisk kapital beregnes en risikojustert egenkapital som fordeles utover på ulike segment, avdelinger og kunder. Det er den risikojusterte egenkapitalen som blant annet danner grunnlag for avdelingers måloppnåelse knyttet til egenkapitalavkastning.

KONSERN			MORBANK	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
989	989	Egenkapitalbevis	989	989
-3	-3	- egne egenkapitalbevis	-3	-3
356	357	Overkursfond	357	356
349	599	Fondsobligasjoner (AT1)	599	349
1 391	1 525	Utjevningsfond	1 525	1 391
125	125	Gavefond	125	125
2 649	2 783	Grunnfondskapital	2 783	2 649
153	173	Foreslått utbytte	173	153
156	176	Foreslått utbytte midler for lokalsamfunnet	176	156
195	246	Annen egenkapital	0	1
6 360	6 970	Sum balanseført egenkapital	6 724	6 166
Kjernekapital (T1)				
-42	-53	Goodwill, immaterielle eiendeler og andre fradrag	-53	-42
-14	-14	Verdijustering av fin. eiendeler og forpliktelser verdsatt til virkelig verdi	-13	-13
-13	0	Frdrag overfinansiering pensjon	0	-13
-349	-599	Fondsobligasjoner (AT1)	-599	-349
-173	-352	Forventet tap iht IRB utover beregnet ECL iht IFRS 9	-304	-137
-153	-173	Frdrag for foreslått utbytte	-173	-153
-156	-176	Frdrag for foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	-176	-156
5 495	5 603	Sum ren kjernekapital (CET1)	5 406	5 303
349	599	Fondsobligasjoner - klassifisert som egenkapital	599	349
197	0	Fondsobligasjoner - klassifisert som gjeld	0	197
6 041	6 202	Sum kjernekapital (T1)	6 005	5 849
Tilleggskapital (T2)				
703	704	Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	704	703
703	704	Sum tilleggskapital (T2)	704	703
6 743	6 906	Netto ansvarlig kapital	6 709	6 552

RISIKOVEKTEDE EIENDELER (RWA) FORDELT ETTER ENGASJEMENTSKATEGORIER
Kredittrisiko - standardmetoden

31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
150	188	Lokale og regionale myndigheter	188	150
54	73	Offentlig foretak	73	54
472	342	Institusjoner	1 504	5 068
0	0	Foretak	120	123
400	373	Obligasjoner med fortrinnsrett	326	464
98	148	Egenkapitalposisjoner	148	98
621	666	Øvrige engasjement	2 647	2 038
1 795	1 790	Sum kredittrisiko, standardmetoden	5 006	7 995

Kredittrisiko - grunnleggende IRB-metode

31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
8 617	8 684	Massemarked pant i fast eiendom	4 134	4 272
620	431	Massemarked øvrige engasjementer	431	620
19 213	17 969	Foretak	17 784	19 504
28 450	27 084	Sum kredittrisiko, grunnleggende IRB-metode	22 349	24 396
554	535	Risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-tillegg) - markedsrisiko	83	55
2 582	2 735	Operasjonell risiko (basismetoden)	2 546	2 434
1 009	0	Overgangsregel (Basel I-gulvet)	0	0
34 390	32 144	Risikovektede eiendeler (RWA)	29 984	34 880
1 548	1 446	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	1 349	1 570

Bufferkrav

31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
860	804	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	750	872
1 032	964	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	900	1 046
688	804	Motsyklisk kapitalbuffer, 2,5 prosent (2,0 prosent i 2018)	750	698
2 579	2 572	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	2 399	2 616
1 368	1 585	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	1 658	1 117

Kapitaldekning i prosent av beregningsgrunnlaget (etter overgangsregel for 2018)

31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
19,6	21,5	Ansvarlig kapital	22,4	18,8
17,6	19,3	Kjernekapital	20,0	16,8
16,0	17,4	Ren kjernekapital	17,9	15,2

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio LR)

31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
74 359	77 538	Beregningsgrunnlag	58 566	75 758
8,1	8,0	Uvektet kjernekapitalandel i prosent	10,3	7,7

Note 29

Egenkapitalbevis og eierstruktur

Egenkapitalbevis

Sparebanken Møre hadde ved utgangen av 2019 egenkapitalbevis pålydende 989 mill. kroner, fordelt på 9 886 954 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Utover dette består egenkapitalbeviserne kapital av utjevningsfondet på 1 525 mill. kroner og overkurs på 357 mill. kroner. Det er ingen begrensninger i stemmeretten etter vedtektene. Det eksisterer heller ikke rettigheter som kan medføre at det blir utstedt nye egenkapitalbevis.

Egne egenkapitalbevis

Pålydende av egne egenkapitalbevis er presentert i balansen på egen linje, som reduksjon til utstedte egenkapitalbevis. Kjøpspris utover pålydende er ført mot grunnfondet og utjevningsfondet i henhold til historisk vedtatt fordeling. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne egenkapitalbevis blir bokført direkte mot grunnfondet og utjevningsfondet i henhold til deres innbyrdes forhold.

Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader knyttet til en egenkapitaltransaksjon blir regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

Investorpolitikk

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleierne andel av nettoresultatet som avsettes som utbyttedmidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

Det eksisterer ingen særavtaler mellom banken og eiere. Styret kan ikke nekte kjøp eller salg av egenkapitalbevis utover det som fremgår av bestemmelsene i aksjeloven.

Klassifisering av utbytte

Utbytte på egenkapitalbevis og avsetning til utbyttedmidler for lokalsamfunnet klassifiseres som annen egenkapital frem til det er vedtatt av bankens generalforsamling.

Egenkapitalbeviskapital

Sparebanken Møres egenkapitalbeviskapital utgjør 988 695 400 kroner fordelt på 9 886 954 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner.

Egenkapitalbeviskapitalen er tatt opp i ni omganger:

År	Emisjonstype	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total egenkapitalbeviskapital	Antall egenkapitalbevis
1988	Offentlig emisjon	100,0	100,0	1 000 000
1993	Offentlig emisjon	100,0	200,0	2 000 000
1994	Offentlig emisjon	150,0	350,0	3 500 000
1996	Offentlig emisjon	100,0	450,0	4 500 000
1996	Ansatte emisjon	1,7	451,7	4 516 604
1998	Offentlig emisjon	100,0	551,7	5 516 604
1998	Ansatte emisjon	0,9	552,6	5 526 154
2008	Utbytteemisjon	42,3	594,9	5 949 153
2009	Rettet emisjon	58,5	653,4	6 534 264
2010	Fondsemissjon	130,7	784,1	7 841 116
2013	Rettet emisjon	148,6	932,7	9 327 603
2013	Reparasjonsemissjon	54,1	986,8	9 868 144
2013	Ansatte emisjon	1,9	988,7	9 886 954

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet

Fortjeneste pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dividere resultatet som tilfaller eierne av egenkapitalbevisene med antall utstedte egenkapitalbevis pr. 31.12, justert for eventuelle emisjoner i løpet av året som ikke gir rett til fullt utbytte. Egenkapitalbeviserens andel av resultatet tilsvarer egenkapitalbeviskapitalens, utjevningsfondets og overkursfondets andel av bankens totale egenkapital eksklusive fondsobligasjoner og forslag til utbytte- og gavemidler (annen egenkapital) ved begynnelsen av året. Ved en utvidelse av egenkapitalbeviskapitalen i løpet av året i form av en emisjon, medtas en tidsveiet andel av økningen fra og med innbetalingstidspunktet.

20 største eierne pr 31.12.2019	Antall	Andel av EKB i %
Sparebankstiftelsen Tingvoll	977 100	9,88
Cape Invest AS	831 270	8,41
Verdipapirfond Nordea Norge Verdi	390 343	3,95
Wenaasgruppen AS	380 000	3,84
MP Pensjon	339 781	3,44
Pareto AS	305 189	3,09
Verdipapirfond Pareto Aksje Norge	281 847	2,85
Wenaas Kapital AS	250 000	2,53
FLPS - Princ All Sec	205 121	2,07
Verdipapirfondet Eika egenkapital	199 894	2,02
Beka Holding AS	150 100	1,52
Lapas AS (Leif-Arne Langøy)	113 500	1,15
Storebrand Norge I Verdipapirfond	95 810	0,97
State Street Bank	76 329	0,77
Stiftelsen Kjell Holm	76 000	0,77
PIBCO AS	75 000	0,76
Forsvarets personell pensjonskasse	68 960	0,70
Malme AS	55 000	0,56
U Aandals Eftf AS	50 000	0,51
Mertens	40 000	0,40
J E Devold AS	40 000	0,40
Sum 20 største	5 001 244	50,58
Totalt	9 886 954	100,00

Nøkeltall (morbank)

	2019	2018	2017	2016	2015
Børskurs	317	283	262	254	188
Antall utstedte egenkapitalbevis	9 886 954	9 886 954	9 886 954	9 886 954	9 886 954
Egenkapitalbeviskapital (mill. kroner)	989	989	989	989	989
Utjevningsfond (mill. kroner)	1 525	1 391	1 216	1 092	935
Overkurs (mill. kroner)	357	356	355	354	354
Egenkapitalbevisbrøk - årlig gjennomsnitt	49,6	49,6	49,6	49,6	49,6
Egenkapitalbevisbrøk 31.12	49,6	49,6	49,6	49,6	49,6
Kontantutbytte pr egenkapitalbevis	17,50	15,50	14,00	14,00	11,50
Kontantutbytte pr egenkapitalbevis i prosent av børskurs 31.12	5,5	5,5	5,3	5,5	6,1
Effektiv avkastning (prosent) 3)	17,5	13,4	8,7	41,2	-6,7
Kontantutbytte i prosent av egenkapitalbeviserernes andel av årsoverskudd 1)	54,7	54,7	51,8	48,6	44,8
Resultat pr egenkapitalbevis (kr) 1)	32,0	28,35	27,00	29,85	25,70
Bokført egenkapital pr egenkapitalbevis (kr) 1) 2)	320	303	289	275	257
P/E (børskurs/fortjeneste) 1) 4)	9,2	9,5	9,4	8,8	7,3
P/BV (børskurs/bokført egenkapital) 1)	0,99	0,93	0,91	0,93	0,73

1) Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen (tom 2017)

2) Konserntall, inkl. avsatt utbytte

3) Beregnet som summen av årets endring i børskurs og utbetalt utbytte i året, dividert på børskurs ved utgangen av foregående år.

4) Beregnet basert på konsernets resultat

Geografisk fordeling

Antall eiere	2019	2018	2017	2016	2015
Møre og Romsdal	3 683	3 606	3 633	3 576	3 602
Øvrige i Norge	1 707	1 675	1 939	2 003	2 149
Utenfor Norge	132	121	126	136	101
Totalt	5 522	5 402	5 698	5 715	5 852

Antall EKB	2019	2018	2017	2016	2015
Møre og Romsdal	3 440 923	5 218 905	5 127 491	5 182 359	4 812 272
Øvrige i Norge	5 264 345	4 065 423	4 216 784	4 059 262	4 554 010
Utenfor Norge	1 181 686	602 626	542 679	645 333	520 672
Totalt	9 886 954	9 886 954	9 886 954	9 886 954	9 886 954

Fordeling etter antall

Antall EKB	Antall EKB	Andel i %	Antall eiere	Andel i %
1 - 100	76 353	0,77	1 629	29,50
101 - 1.000	1 120 589	11,33	2 815	50,98
1.001 - 10.000	2 505 388	25,34	987	17,87
10.001 - 100.000	1 760 579	17,81	79	1,43
Over 100.000	4 424 045	44,75	12	0,22
Totalt	9 886 954	100,00	5 522	100,00

	Antall EKB		EKB kapital		Overkurs	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Endring i EKB og overkurs:						
Ordinære EKB 01.01	9 886 954	9 886 954	989	989	356	355
Endringer	0	0	0	0	1	1
Ordinære EKB 31.12	9 886 954	9 886 954	989	989	357	356
Egne EKB:						
Egne EKB 01.01	28 183	44 215	3	5		
Endringer	-2 932	-16 032	0	-2		
Egne EKB 31.12	25 251	28 183	3	3		

Utbetalt og foreslått utbytte

Totalt beløp (Tall i tusen kroner)	
Utbetalt utbytte EKB	
NOK 11,50 pr EKB i 2016	113 700
NOK 14,00 pr EKB i 2017	138 417
NOK 14,00 pr EKB i 2018	138 417
NOK 15,50 pr EKB i 2019	153 248
Foreslått utbytte	
NOK 14,00 pr EKB i 2016	138 417
NOK 14,00 pr EKB i 2017	138 417
NOK 15,50 pr EKB i 2018	153 248
NOK 17,50 pr EKB i 2019	173 022

Tillitsvalgte som eier egenkapitalbevis/representerer egenkapitalbevisiere i Sparebanken Møre pr 31.12.2019

	Antall		Antall
Renate Austrheim	15 145	Jan Petter Larsen	250 989
Ragna Brenne Bjerkeset	950	Lars Martin Lunde	339 781
Mette Brit Bjordal	25 150	Christin Pedersen	831 270
Nils Petter Drønne	1 520	Roy Reite	3 522
Sverre A. Farstad	12 000	Turid Sand	1 358
Paulus Giørtz	10 837	Åsmund Skår	305 389
Linda Rafteseth Grimstad	81	Karianne Røsberg Slagnes	1 037
Ann Magrit Grønningsæter	1 354	Alf Sollid	1 100
Karoline Hansen	587	Finn Moe Stene	977 100
Marie Rekdal Hide	341	Roger Lunden Strand	210
Rolf Hjellegjerde	5 500	Linda Strømmen	620
Elisabeth Husøy	9 173	Svein Arild Sættem	4 003
Ester Sørda Klungr	278	Solfrid Teigen	1 411
Helge Knudsen	1 344	Ole-Viggo Tynes	109
Ruben Kvalsvik	69	Ann Magritt Bjåstad Vikebakk	6 805
Leif-Arne Langøy	113 500	Trude Wenaas	17 500
Berit Larsen	229	Kaj Bang Westre	13 565

Note 30

Hendelser etter balansedagen

Eventuell ny informasjon om konsernets posisjoner på balansedagen blir hensyntatt i årsregnskapet.

Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker konsernets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke konsernets posisjon i fremtiden opplyses om dersom dette er vesentlig.

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen som vil påvirke presenterte tall vesentlig pr. 31.12.2019.

Erklæring i henhold til Verdipapirhandeloven § 5-5

Vi bekrefter at konsernets og bankens årsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember 2019 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og banken står overfor.

Ålesund, 31. desember 2019

26. februar 2020

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

**Leif-Arne
Langøy**
STYRELEDER

**Roy
Reite**
STYRETS NESTLEDER

**Ragna Brenne
Bjerkeset**

**Henrik
Grung**

**Jill
Aasen**

**Marie Rekdal
Hide**

**Helge Karsten
Knudsen**

**Ann Magritt B.
Vikebakk**

**Trond Lars
Nydal**
ADM. DIREKTØR

Til generalforsamlingen i Sparebanken Møre

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sparebanken Møres årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sparebanken Møre per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Sparebanken Møre per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

1. Forventet kredittap på utlån og garantier innenfor driftssegmentet næringsliv

Det vises til Note 3 Kredittrisiko, Note 4 Engasjement fordelt på kundegrupper, Note 6 Tap på utlån og garantier, Note 7 Misligholdte og tapsutsatte engasjement og styrets årsberetning, avsnitt kredittrisiko.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Konsernets samlede forventede kredittap på utlån og garantier som ikke er kredittforringet utgjør MNOK 135 per 31.12.2019. Forventet kredittap på utlån og garantier som er kredittforringet utgjør MNOK 240 per 31.12.2019. For utlån og garantier krever IFRS 9 at banken beregner forventet kredittap for de neste 12 måneder for lån som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko (steg 1), og forventet kredittap over hele lånets løpetid for lån som har vesentlig økning i kredittrisiko (steg 2). Konsernet anvender modeller for beregning av forventet kredittap i steg 1 og 2. Beregningen av kredittap innebærer at ledelsen utøver skjønn, spesielt knyttet til følgende parametere; • Sannsynlighet for mislighold (PD), • Tap ved mislighold (LGD), • Eksposering ved mislighold (EAD), • Definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko, • Vekting av ulike fremtidsrettede scenarioer. Som IRB-bank har Sparebanken Møre utviklet egne modeller for fastsettelse av PD, LGD og EAD. Basert på disse godkjente IRB-modellene har konsernet utviklet en egen modell for beregning av forventet kredittap (ECL). For utlån og garantier hvor det er vesentlig økning i kredittrisiko og hvor det er objektivt bevis for verdifall (steg 3) foretar banken en individuell vurdering av forventet kredittap over hele engasjementets løpetid. Fastsettelse av forventet kredittap innebærer stor grad av skjønn fra ledelsens side. Sentrale momenter i ledelsens vurderinger er: • identifisering av kredittforringede engasjementer, • forutsetninger for fastsettelsen av forventede kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerheter. På bakgrunn av størrelsen på brutto utlån, iboende kredittrisiko, nedskrivningenes størrelse og estimatene som ligger til grunn for ledelsens	Vi har dannet oss en forståelse av konsernets definisjoner, metoder og kontrollaktiviteter for innregning og måling av forventet kredittap samt kontrollert om de er i tråd med standardens krav. Vi har blant annet; • vurdert om konsernets validering av IRB-modeller er utført på en faglig forsvarlig måte, • kontrollert konsernets dokumentasjon av modellen for beregning av forventede tap, • vurdert om konsernets validering av ECL-modellen er gjennomført på en faglig forsvarlig måte • vurdert om ECL-modellens resultater er en god prediksjon på de erfarte tapene konsernet til slutt konstaterer, • testet fullstendighet og nøyaktighet av input i ECL-modellen for beregning av forventede tap, herunder PD, LGD og EAD, • vurdert vekting av ulike scenarioer og sensitiviteten ved ulike vektinger, • etterkontrollert ECL-modellens matematiske nøyaktighet. I vårt arbeid med gjennomgang av valideringer og kontroll av modelldokumentasjon har vi benyttet interne spesialister. For å utfordre ledelsens estimater og forventninger som er lagt til grunn i beregningene av forventet kredittap for steg 1 og 2, har vi blant annet; • vurdert og testet ledelsens kontroll med modellens beregninger, • utført analyser av sentrale nøkkeltall, • basert på vår kjennskap til bransjen, sammenlignet modellberegnete forventede kredittap opp mot tilsvarende banker. Vi har dannet oss en forståelse av hvordan konsernet identifiserer og følger opp engasjementer som er kredittforringet (steg 3). Vi har testet at utvalgte nøkkelkontroller fungerer som forutsatt;

vurderinger, anser vi forventet kredittap som et sentralt forhold ved revisjonen.	• konsernets kontroller som er etablert for å identifisere kredittforringede engasjementer, • konsernets kontroll med registrering og oppdatering av sikkerhetsverdier, • konsernets kontroll med riktig beregning av forventet kredittap. For å utfordre banken på hvorvidt det skulle vært andre engasjementer under individuell tapsvurdering, har vi dannet vårt eget syn på om det foreligger indikasjoner på objektive bevis for at engasjementer i næringslivporteføljen er kredittforringet ved bruk av eksterne kredittopplysninger og annen offentlig tilgjengelig informasjon. For et utvalg av kredittforringede engasjementer har vi; • etterberegnet forventet tap, • vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger for forventede kontantstrømmer mot eksterne verddivurderinger.
--	---

2. IT-systemer og applikasjonskontroller

Det vises til note 20 Leieavtaler, avsnitt om Andre vesentlige avtaler.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Sparebanken Møre er avhengig av at IT-infrastrukturen i banken fungerer som tilsiktet. Banken benytter et standard kjernesystem levert og driftet av ekstern tjenesteleverandør. God styring og kontroll med IT-systemene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering. Videre understøtter IT-systemene regulatorisk etterlevelse av rapportering til myndigheter, noe som er sentralt for banken som konsesjonspliktig virksomhet. Systemet beregner blant annet rente på innlån og utlån (såkalte applikasjonskontroller) og bankens interne kontrollsystemer bygger på systemgenererte rapporter. På bakgrunn av IT-systemenes betydning for bankens virksomhet har vi identifisert dette området som et sentralt forhold ved vår revisjon.	I forbindelse med vår revisjon har vi opparbeidet oss en forståelse av kontrollmiljøet og testet at utvalgte generelle IT kontroller fungerer som forutsatt og understøtter viktige applikasjonskontroller. Vi har i våre kontroller hatt hovedfokus på tilgangsstyring. Uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren har vurdert og testet internkontroller knyttet til IT systemene hos ekstern tjenesteleverandør. Vi har innhentet attestasjonsuttalelse (ISAE 3402) fra uavhengig revisor for å vurdere om tjenesteleverandøren har tilfredsstillende internkontroll på områder av vesentlig betydning for Sparebanken Møre. Vi har vurdert revisorens kompetanse og objektivitet, og vi gjennomgikk rapportene for å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon. Vi har bedt uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren om å teste et utvalg standard rapporter og nøkkelfunksjonaliteter i kjernesystemet for å vurdere: • om utvalgte standardrapporter fra systemet inneholder all relevant data, og

	• om nøkkelfunksjonalitetene, herunder kontroller knyttet til renteberegninger, annuiteter og gebyrer fungerer som forutsatt. Vi har forespurt ledelsen om deres evaluering og oppfølging av uavhengig revisors rapport hos tjenesteleverandørene for å påse at eventuelle funn er hensiktsmessig fulgt opp. I vårt arbeid med å forstå kontrollmiljøet, teste kontroller og gjennomgå rapportene har vi benyttet våre spesialister innen IT-revisjon.
--	--

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere

slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Ålesund, 26. februar 2020
KPMG AS

Svein Arthur Lyngroth
Statsautorisert revisor

Alternative resultatmål - APM

Forvaltningskapital	Definisjon	Sum eiendeler.
	Begrunnelse	Forvaltningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler.
	Formel	Sum eiendeler.
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	Definisjon	Gjennomsnittlig sum eiendeler for året, beregnet som daglig gjennomsnitt.
	Begrunnelse	Nøkkeltallet benyttes i beregningen av prosentvise forholdstall for resultatpostene.
	Formel	Dette tallet fremkommer gjennom daglige beregninger i regnskapssystemet og kan ikke direkte avstemmes mot balansen.
Egenkapitalforrentning	Definisjon	Resultat for regnskapsåret i prosent av gjennomsnittlig egenkapital i året. Fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital er holdt utenfor beregningen både i resultat og i egenkapital.
	Begrunnelse	Egenkapitalforrentning er et av Sparebanken Møres viktigste finansielle måltall og gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved at den måler driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital. Resultatet korrigeres for renter på fondsobligasjoner som ihht. IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da fondsobligasjonene er rentebærende og ikke har rett på utbytteutbetalinger.
	Formel	$\frac{\text{Res. (etter skatt)} - \text{renter fondsobl.}}{(\text{IB EK-fondsobl.} - \text{avsatt utbytte-gaver} + \text{UB EK-fondsobl.} - \text{avsatt utbytte-gaver})/2}$
	Tall	2019: $(711-23)/(((6.360-349-153-156)+(6.970-599-173-176))/2) = 11,7 \%$
		2018: $(605-15)/(((6.048-349-138-141)+(6.360-349-153-156))/2) = 10,6 \%$
Kostnader i % av inntekter	Definisjon	Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter.
	Begrunnelse	Dette nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader, og er et nyttig måltall for å vurdere konsernets kostnadseffektivitet.
	Formel	$\frac{\text{Sum driftskostnader}}{\text{Sum inntekter}}$
	Tall	2019: $646/1.607=40,2 \%$
		2018: $607/1.427=42,5 \%$
Tap i % av utlån	Definisjon	«Tap på utlån, garantier m.v.» i prosent av «Utlån til og fordringer på kunder» i begynnelsen av regnskapsperioden.
	Begrunnelse	Nøkkeltallet angir resultatført tapskostnad i forhold til netto utlån og gir relevant informasjon om hvor store tapskostnader foretaket har i forhold til utlånsvolumet. Dette nøkkeltallet anses å være bedre egnet som et sammenligningstall mot andre banker enn selve tapskostnaden ettersom kostnaden sees i sammenheng med utlånsvolumet.
	Formel	$\frac{\text{Tap på utlån og garantier}}{\text{Netto utlån til og fordringer på kunder pr 1.1.}}$
	Tall	2019: $50/60.346=0,08 \%$
		2018: $16/56.867=0,03 \%$
Innskuddsdekning	Definisjon	«Innskudd fra kunder» i prosent av «Utlån til og fordringer på kunder».
	Begrunnelse	Innskuddsdekningen gir viktig informasjon om hvordan konsernet finansierer sin virksomhet. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av konsernets utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om konsernets avhengighet av markedsfinansiering.
	Formel	$\frac{\text{Innskudd fra kunder}}{\text{Sum utlån og fordringer på kunder}}$
	Tall	2019: $36.803/64.029=57,5 \%$
		2018: $34.414/60.346=57,0 \%$
Utlånsvekst i %	Definisjon	Periodens endring i «Utlån til og fordringer på kunder» i prosent av «Utlån til og fordringer på kunder» ved periodens begynnelse.
	Begrunnelse	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet.
	Formel	$\frac{\text{UB Utlån til og fordringer på kunder} - \text{IB Utlån til og fordringer på kunder}}{\text{IB Utlån til og fordringer på kunder}}$
	Tall	2019: $(64.029-60.346)/60.346=6,1 \%$
		2018: $(60.346-56.867)/56.867=6,1 \%$

Innskudds-vekst i %	Definisjon	Periodens endring i «Innskudd fra kunder» i prosent av «Innskudd fra kunder» ved periodens begynnelse.
	Begrunnelse	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i innskuddsvirksomheten som er en viktig del av finansieringen av konsernets utlånsvirksomhet.
	Formel	$\frac{UB \text{ Innskudd fra kunder} - IB \text{ Innskudd fra kunder}}{IB \text{ Innskudd fra kunder}}$
	Tall	2019: $(36.803-34.414)/34.414=6,9 \%$
		2018: $(34.414-32.803)/32.803=4,9 \%$
Bokført verdi pr egenkapital-bevis	Definisjon	Summen av egenkapitalen som tilhører eierne av bankens egenkapitalbevis (egenkapitalbeviskapitalen, overkursfondet, utjevningsfondet og egenkapitalbeviserens andel av annen egenkapital, inkl. avsatt utbytte) dividert på antall utstedte egenkapitalbevis
	Begrunnelse	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr egenkapitalbevis. Dette gir regnskapsbrukeren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Nøkkeltallet er beregnet som egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen ved utløpet av perioden dividert på antall egenkapitalbevis.
	Formel	$\frac{(\text{Sum EKB-kapitalen} + \text{overkursfond} + \text{utjevningsfond} + \text{EKB-eiernes andel av annen EK, inkl. avsatt utbytte})}{\text{Antall utstedte EKB}}$
	Tall	2019: $(986+357+1.525+595*0,496)/9,886954=320$
		2018: $(986+356+1.391+(504*0,496))/9,886954=303$
Pris/Bokført verdi (P/B)	Definisjon	Børskurs på bankens egenkapitalbevis (MORG) dividert med bokført verdi pr egenkapitalbevis for konsernet.
	Begrunnelse	Nøkkeltallet gir informasjon om den bokførte verdien per egenkapitalbevis sett opp mot børskursen på et gitt tidspunkt. Dette gir regnskapsbrukeren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset.
	Formel	$\frac{\text{Børskurs pr egenkapitalbevis}}{\text{Bokført verdi pr egenkapitalbevis}}$
	Tall	2019: $317/320=0,99$
		2018: $283/303=0,93$

